

A TŰZRENDÉSZET KEZELÉSE A KÖZIGAZGATÁSI HATÓSÁGOK ÁLTAL

IRTA

NAGYSOMLYÓI SZABÓ FERENCZ

TORDA-ARANYOS VÁRMEGYE TŰZRENDÉSZETI H. FELÜGYELŐJE.

BUDAPEST, 1905

A GYAKORLATI KÖZIGAZGATÁSI KÖNYVTÁR
ÉS DÖNTVÉNYTÁR KIADÁSA

VIII., JÓZSEF-KÖRUT 74.

1914. évi évkönyv

1914. évi évkönyv

1914. évi évkönyv

Előszó.

Az 1888. évi 53,888. számú tűzrendészeti kormányrendelet 2. §. alapján a tűzrendészetet a község kezeli. De hogy miként kezelik ezt a legtöbb helyen, erről jobb, ha nem is beszélünk. Sajnosan kellett többször tapasztalnom, hogy hazánk legnagyobb részében a tűzrendészet kezeléséhez az illetékes hatóságok egyáltalán keveset értenek. De ezt nem lehet csodálni először nagy elfoglaltságuk miatt, másodsor azon ok miatt, hogy egy megfelelő munka, mely az összes, a tűzrendészetre vonatkozó szabályokat és rendeleteket magában foglalta volna még mindezideig nem volt s így a szükséges tudnivalókat különböző évi törvénykönyvekből és rendeletektárából kellett összeböngészni, a mennyiben lehetséges volt. Ezért akartam tehát e munkámat úgy összeállítani, hogy annak minden tekintetben hasznát vegyék a közigazgatási hatóságok. Művemben kizárólag azon dolgokra terjedtem ki, melyek közigazgatási ténykedést megkívánnak. A tűzoltóság technikai részére vonatkozólag külön szakművet adok ki.

I. FEJEZET.

A közigazgatási hatóságok megelőző tűzrendészeti intézkedései.

I. Szakasz.

Évi tűzszemlék.

A tűzrendészeti kormányrendelet 10. §-a alapján évenként a községi tűzrendészeti bizottság, mely áll a bíró, jegyző, tűzoltóparancsnok s ezenkívül még a csendőrsparancsnokból, falun legalább 2-szer tavasszal és ősszel általános tűzrendészeti helyi szemlét tart az egész községben. Szolgabíró-ságok székhelyein a szolgabírói hivatal, vidéki városokban pedig a rendőrkapitányság foglalja el a csendőrsvezető helyét. (Tűzr. korm. rend. 26. §.) A bizottság eljárásáról mindig jegyzőkönyvet kell fölvenni. A jegyzőkönyvet a községi jegyző, mint a bizottság jegyzője vezeti.

A bizottság főadata mindennemű tűzveszélyes építkezéseket meggátolni, illetve azok lebontását elrendelni, esetleg oly szigetelő eszközök közbeiktatását elrendelni, melyek a kitört tüzek továbbterjedését megakadályozzák. Ily közbeiktatott szigetelők lehetnek tűzfal és tűztávlat megállapítása. Legbehatóbb vizsgálatra van szükség gyárakban, mulatóhelyeken s egyéb nyilvános helyeken. A bizottság a kisebb tűzveszélyes dolgok megszüntetése iránt azonnal a helyszínén intézkedik nagyobb és több időt igénybe vevő átalakításra vonat-

kozó határozatait a ház vagy gyártulajdonossal írásban tudatja. Megvizsgálja továbbá:

Megvan-e minden házban az előirt vízkészlet és tűzoltó szer?

Miképen történik a tűzjelzés és a tűzoltóság riasztása és mi lenne e téren kívánatos?

Megvannak-e az előirt tűzoltószerek? Ha nincsenek, beszerzésük iránt javaslat teendő.

Megfelelően gondolják-e a tűzoltószereket?

Van-e czélszerűen elhelyezett és épített pormentes tágas szertár?

Felülvizsgálandó, hogy a kötelezett tűzoltóság összeírása a megváltási összegek behajtása rendesen lett-e foganatosítva?

Felülvizsgálandó az önkéntes kötelezett vagy díjazott tűzoltóság, úgy a technikai részt illetőleg, mint a testület egyéb erkölcsi és anyagi ügyeit illetőleg s a hiányok javítására javaslatokat tesz.

Különös felülvizsgálatban kell részesíteni az oly raktárakat, hol robbanó és gyúlékony anyagok vannak fölhalmozva. A tűzveszélyes telepeket, üzleteket, raktárakat, gyárakat, középületeket, színházakat szintén szigoruan fölül kell vizsgálni tűzrendészeti szempontból.

Végül a tűzoltószerek kipróbálása foganatosítandó a tűzoltóság megvizsgálásával egyidejűleg.

A tűzrendészeti vizsgáló bizottság összes rendelkezéseinek mindenki engedelmeskedni tartozik. A bizottság határozatait ellen beadott fölebbezés, ha a késelemben veszély van, csak birtokon kívül felebbezhető meg (3868/1898. belügymin. leirat). Az oly tulajdonos, a ki az elrendelt teendőket nem foganatosítja, sem pedig fölebbezéssel nem él az 1879. XL. t. cz. 141. §-a értelmében kihágást követ el és ennek értelmében megbüntetésendő.

Már most rátérhetünk az évi tűzszemlék többi pontjainak ismertetésére. Eme tűzrendészeti helyi vizsgálatoknak első sorban is ki kell terjedni a há-

zak építési módjára. Hogy az építkezés megfelele a tűzbiztonság követelményeinek s ha nem, mily módon lehetne a hiányokon segíteni. A kéményeket seprík-e rendszeren?

A tűzoltás céljára miként és honnan szerzik a vizet? Ha mindez nem megfelelő, úgy javaslat teendő annak javítására.

II. Szakasz.

I. A tűzvész megakadályozására induló intézkedések.

Ha a tűzvizsgáló bizottság lelkiismeretesen és pontosan óhajtja teljesíteni szolgálatát, úgy nem elégsendő az, hogy a jegyzőkönyvet az előbb ismertetett kérdések alapján fölveszi. De föltétlenül szükséges azon dolgok és tárgyak bővebb ismerete, melyekkel a tűz kitörése megelőzhető, de ha mind a mellett kitört, ha az intézkedések helyesek, semmi esetre sem fajulhat el a kelétkező tűz nagyobb kiterjedésű tűzvészszé.

a) Éjjeli őrség.

Mindenekelőtt oly intézkedéseket kell tennünk, hogy a bármily okból kitört tüzet azonnal észre lehessen venni és jelezni. Ezt nem érhetjük el másképp, csak a rendes éjjeli őrség fönntartása és megfelelő gyors tűzjelző készülékek felállítása által. Az éjjeli tűzőrséget fönntarthat a tűzoltóság is, de a község is kötelezheti valamely 20—40 év közötti kötelezett tűzoltói korban levő férfi lakosát, hogy felváltva éjjeli őrségi szolgálatot teljesítsenek. A nyári hónapokban nagyon kívánatos lenne kivált faluhelyeken, ha oly nappali tűzőrséget is tartanának, mely a fecskendő kezeléséhez is értene, mert ilyenkor kint van a mezőn valamennyi erőteljes ember és otthon csak az önmagukkal tehetetlen gyermekek és vén emberek maradnak. Szí ilyenkor támadnak a legnagyobb tűzvészek.

Tűzjelzés.

A mi a tűzjelzést illeti, az lehet villamos és nem villamos.

A villamos tűzjelzés lehet önműködő vagy pedig az emberi erő közreműködése által előidézve.

A nem villamos tűzjelzés lehet vagy hallható, vagy látható.

Kisebb, sőt nagyobb községekben is eléggé megfelelő módja a riasztásnak az általános riasztás, mikor is harangkongatással, mozsárágyu lövéssel, trombitaszóval az egész község egyszerre föl lesz lármázva, vagyis tűzriadalom áll elő. A kivonuló tűzoltóság pedig előre az általános gyülekező helyre, az őrtanya vagy a községháza elé megy, a honnan a tűz színhelyére kivonul. A harangkongatás által jelezni lehet azt is, hogy a községnek melyik részében van a tűz. Fel kell osztani a községet 4—6 kerületre s így a harangkongatások számából mindjárt tudja a közönség, hogy a községnek melyik részében van az égés.

Mindenesetre minden tehetősebb nagy község és város csak úgy fog megfelelni minden tekintetben a tűzrendészet követelményeinek, ha villamos jelzőkészülékeket állittatunk fel, s ezzel egyidejűleg szükséges a nyilvános tűzjelző állomások föllálítása is.

Mikor a város vezetői magukat egy ily villamos berendezés bevezetésére elhatározzák, minden esetre szakemberek meghallgatásával a legmegfelelőbbben kell bevezetni azt s azért itt teljesen fölösleges, hogy a villamos berendezéseket külön ismer-tessük.

2. A villamos berendezések építése.

Minden tűzjelző és riasztó berendezés felépítéséhez építési engedély szükséges (közmunka és közl. min. 1882. évi XXXI. t. cz. 1. §.). Ezen tűzjelző és

riasztó villamos berendezések pedig a posta- és táv-
 irda igazgatóság felügyelete alatt állanak.

A folyamodvány 2 darab vázrajzzal felsze-
 relve a közigazgatási hatóság közvetítésével a
 posta- és távirdaigazgatóság útján a Kereskedelem-
 ügyi minisztériumhoz terjesztendő fel.

Ha 2 kilométernél hosszabb a tűzjelző beren-
 dezés, akkor a belterületre 1: 1440, a külterületre
 1: 2500, rövidebb vonalnál a belterületben 1: 720,
 a külterületben 1: 1440 léptékben készítendő el a
 vázrajz. Az utcák, utak, dülők neveit, a házak szá-
 mait is föl kell tüntetni. Az oszlopokat O-val, a fal-
 tartókat F-fel, a tetőtartókat +-tel kell megjelölni.
 A távbeszélő vonal kék színnel és T jellel, a jelző
 állomás vonala vörös színnel és J jellel rajzolando;
 a más létező vonalak pedig egyéb színekkel rajzo-
 landók.

Azon folyamodvány és tervdrajzok, melyben az
 engedély megadása tűzjelző berendezésre kéretik,
 teljesen bélyegmentes.

Az összes vonalak a posta- és távirdaigazgató-
 ság felügyelete alatt állanak, miért is minden vál-
 tozást azonnal be kell jelenteni. Az 1888. évi XXXI.
 t.-cz. 8. §-a alapján a háztulajdonosok pedig köte-
 lesek türni, a sodrony vezetését.

A ki a távirdát és tűzjelző vonalat szándéko-
 san megrongálja 2 évi fogházzal és 2000 korona
 pénzbírsággal büntethető (1878. évi V. t.-cz.
 XXXIX. fejezet 439. §.). Közveszély, tűzvész vagy
 vizáradás stb. esetében a távirdát és telefont bár-
 kinek jogában áll díjtalanul használni, természet-
 sen csak a közveszélyt érintő ügyekben. Azon alkal-
 mazott, vagy telefonállomással bíró tulajdonos, a
 ki ily esetekben megtagadja a távirda vagy telefon
 használatát, kihágást követ el és 200 korona pénz-
 bírsággal sújtható (1879. évi XL. t.-cz. 142. §.).

A vonal építésénél az oszlopok távolsága átlag
 60 méter, a tűzjelző vonalon pedig vörös színű szí-

getelőket kell alkalmazni, hogy meglegyenek különböztetve az állami és más magánvezetékektől.

3. Közbeiktatott akadályok.

Kötelessége a hatóságnak, hogy a tűz várható útjába oly közbeiktatott akadályokat természetesen vagy mesterségest állítson be, melyek a tűzvész tovaterjedését megakadályozzák.

Az élőfák sora.

Ily közbeiktatott akadály az élőfák sora. Az élőfa, mely belül nedvdus és fölül pedig nagyon nehezen égő lombozattal bir, mint rossz hővezető nagyon alkalmas arra, hogy a tüzet egy időre föltartóztassa. S ezért nemcsak közegészségügyi, de tűzrendészeti szempontból is nagyon fontos, hogy az utcák 2 oldalán fák ültessenek. A piac közepén pedig park létesíttessék. A hatóságnak fölötte érdekében áll ilyenek létesítése.

A tüztávlat.

Második akadály a tűz tovaterjedésének a közbeiktatott téréség vagyis a tüztávlat. A minimalis távolság, melyben az égő tárgyak rendes körülmények közt gyújtó hatásukat érvényesíteni tudják 9—10 méter. Az egyes házaknak tehát legalább ilyen távolban kellene egymástól állani, ha nyereg tetővel birnak. Az utcák szélessége legalább kétszer annyi kell, hogy legyen, ugyanez mérvadó az ipartelepekre az egyes épületek 9—10 méter távolságra legyen egymástól. Az egész épületcsoport pedig 18—20 méterre a legközelebbi szomszédától. Ezért a telepengedélyező, vagy házépítési bizottságnak mindig figyelemmel kell lenni ezen körül-

ményre. A vasutak mentén a sinektől mindkét oldalon számítva legalább 10 méternyire kell, hogy legyen az erdőnek a széle. Az erdőt is 18—20 méter távolságra kell megszakítsa helyenkint.

Az 1881. évi XLI. t.-cz. 18. §-a intézkedik a tüztávlatra a gőzmozdonyu vasutak mentén. Az ily vasutak mentén kivételes esetekben legfőljebb 50 méter távolságra szabad új építkezést engedélyezni.

A kereskedelemügyi miniszteriumnak pedig 1900. évben kibocsátott rendelete pedig kimondja, hogy gőzmozdonyu vasutak mentén, a behordásra váró mezei termények, a minimalis tüztávlat tisztesen, tehát 90—100 méteren belül le nem rakhatók. Budapestre nézve, tekintettel az ipartelepekre és a főváros fejlődésére 1891-ben 163/891. sz. alatt kibocsátott kereskedelemügyi miniszteri rendelet megengedte, hogy az 1881. XLI. t.-cz. 20. §-a alapján kívánandó szabványnyilatkozat követelésektől az államvasutak igazgatósága az alábbi esetekben eltekinthessen;

a) ha az épület tüzbiztos anyagból készül, ugyanolyan anyaggal fedetik be, összes nyílásai ablakok vagy ajtókkal elzárhatók és a vágányoktól legalább a minimalis tüztávolságra, tehát 9—10 méternyire áll;

b) ha a fa oldalu vagy zsindelyes fedelű épület, azonkívül, hogy nyílásai elzárhatók, legalább 20 méternyi távolságra létesíttetnek;

c) ha robbanékony tárgyak készítésére, vagy eltartására szolgáló épületek 60 méteren túl létesíttetnek.

Ha az épület födelének gerincze 5 méternél mélyebben fekszik a pálya színénél, az esetben az a) és b) alatti távolságok a kisajátítási törvény 16. §-a értelmében megfelelően nagyobbítandók.

Az a) és b) pontokban foglalt határozmányoktól eltérő építkezéseknél, amennyiben azok egyáltalán a konkrét eset alakulásaihoz képest a vaspá-

lya érdekével összeegyeztethetők, a szabvány nyilatkozat kiállítását kell megkívánni, s ez utóbbi esetben a szabványnyilatkozat azon rendelkezésére, mely a tűzbiztos befödésre és annak fönntartására vonatkozik, az eset körülményeihez képest elejthető.

A hol tűzfalak vannak, ott tüztávokra nincs szükség.

A tűzfal azonban mindenütt megkövetelendő, a hol egymáshoz épített házak tetői érintkeznek.

Ha valaki teljesen veszélytelen áruk számára akar egy raktárt fölépíteni egy tűzveszélyes gyár közelében, úgy mindkét ipartelepnek saját védelme érdekében legalább 20 méternyi távolságot kell megállapítaniuk.

Impregnáló.

Legolcsóbb, legegyszerűbb és vidéki helyeken legmegfelelőbb impregnáló szer: a mész. Ha valamely faépület faalkatrészeit, oldalát, fedelét bemeszeljük, hogy az időjárás befolyásával szemben ellenállóbbá tegyük, úgy egyuttal tűzállóká is tettük azokat. Vannak még egyéb impregnáló szerék is, de azok ismertetése nem tartozik tárgyam körébe.

III. Szakasz.

I. Okszerű építkezés. Az építkezés elemei általában

A tűzrendészeti kormányrendelet II. fejezet 5. §-a alapján a megelőző tűzrendészeti intézkedésekhez tartozik.

„A helyi viszonyoknak megfelelő, czélszerű építkezési rendszabályok, illetve szabályrendeletek, különös tekintettel az építés anyagára a tüzelő helyekre és kéményekre.

Kis- és nagyközségeknek az építkezési rendszert nem tartozik hatáskörünkbe s így ezek megfelelő építkezési szabályrendeletet sem alkothatnak. A vármegye törvényhatósága köteles ilyenről gondoskodni.

Szabad királyi és rendezett tanácsu városok az 1886. évi XXII. t.-cz. alapján, az ott megjelölt alakiságok megtartása mellett építkezési szabályrendeletet alkothatnak.

Habár általános elvnek tekinthetjük s a tűzbiztonság szempontjából, mint legelőnyösebbet kell tekintenünk a kőből való építkezést, s a kőből való építkezés módjára kell a fősulyt mindenkor fektetnünk, ettől mégis több esetben el kell tekintenünk. Felsőmagyarországon és Erdélyben, valamint Magyarország összes hegyvidékein számtalan templomot építenek fából. Az itt lakó népekre nagy szegénységük miatt nem lehet kötelezővé tenni a kőből való építkezést. Ily helyeken a fából épült és náddal vagy szalmával fedett ház egyáltalán semminemű tűzveszélyt nem okoz, a mennyiiben a házak egymástól meglehetősen távol vannak, szétszórta építve. Vagyonosabb és egybeépült községeknél és városoknál azonban itt az ideje annak, hogy erélyes gondoskodás történjék a hatóság részéről, hogy az építkezés minél tűzbiztosabb legyen.

Most már áttérhetek az épületek tűzbiztonságának követelményeire.

A legutolsó időben modern épületeknél mindinkább a vasat veszik alkalmazásba, daczára annak, hogy a vas csak látszólag tűzbiztos. A vas hordképessége már 600 C°-nál csökken. A hőség növekedtével a vas kiterjed s ha nem terjeszkedhetik; akkor, ha kovácsolt vas, vagy meghajlik és összegömbül, vagy szétnyomja a falakat s mint öntött vas még veszedelmesebb, a mennyiiben egyszerű repedéseken kívül az épület összeomlásának is egyik főoka lehet.

A vasat tehát támpillér gyanánt alkalmazni

áruházakban, tűzveszélyes raktárakban határozottan veszedelmes. Lépcsők gyanánt is sokkal czélszerűbb keményfa burkolattal ellátott falépcsőt alkalmazni, a mennyiben ez sokkal biztosabb a vaslépcsőnél, valamint az ablakok fölött erkélytartók gyanánt sem ajánlatos a vas használata, mert az esetben, ha valamely ablakból kicsapódó láng éri, nagyon könnyen veszedelmessé válik. Már 300 C°-nál, a reá eső tárgy csekély súlyától is eltörik.

A házépitést engedélyező bizottságnak nagyon is tisztába kell lenni az épület minden alkatrészével.

A falak a különböző vidékek viszonyainak és építési szabályrendeletének megfelelőleg, lehet fa vázas, deszkázott, föld-, téglá- és kőanyagból a falazat.

Lakóházaknak azonban bármily falazata legyen, a tüzelőhelyet és kéményt öketetlen kőből vagy téglából kell készíteni oly helyeken, a hol megengedhetőnek tartjuk a náddal vagy szalmával való fedést, utasítást kell hogy adjon az engedélyező hatóság az építő félnek, hogy a fedelet miként teheti tűzállóbbá? Legczélszerűbb a védtetőket vékony cement réteggel bevonni, a szalmás házaknál pedig a zsúppot, mielőtt a tetőre föltennék, oltott mészbe mártsák. A tető elkészülte után azután az egészet újból be lehet meszelni és homokkal behinteni. A zsindeletetőket tűzállóvá tehetjük szintén az által, ha tetőre szögezés előtt kellően higitott mészben áztatjuk. A fa és deszkatetőket kátrányozás által tehetjük tűzállókká. Tűzállóság dolgában, mint fedő anyag az *aszbesztpala* és a *parafalemezek* említendők első helyen. A *facement* tető is jó fedőanyag, csak az a hátránya, hogy nagyon erős fődélszéket igényel. Kiváló előnye, hogy kívülről fölggyújtani nem lehet. Ezeket a fedőanyagokat nem igen használják nálunk, de annál inkább a *pala-* és *cserépfődelet*, pedig tűzbiztonság szempontjából

ezen a legrosszabb fedőanyagok. A *palafödél* azért, mert a léczeken alátét gyanánt külön deszkázatot igényel s ennek következtében elősegíti a tűzvésznek nagyobb mérvűvé terjedését. A *cserépfödél* pedig a nagy hőségtől lepattogzik s az égő házról hulló szikrák előtt a ház padlását teljesen kitárja. A *pléhfödél* pedig égés alkalmával a nagy hőségtől szintén fölfelé kunkorodik s így ez sem nyújt védelmet a repülő szikrák ellen s ezenkívül alatta elviselhetetlen hőség van.

Összegezve a fedélzetekről elmondott véleményünket, azon eredményre jutunk, hogy tűzbiztos és minden más tekintetben is egyedül megfelelő fedőanyag a zsindely. Mert, mint fanemű anyag égés alkalmával is könnyen nedvesen tartható, nem pattog mint a cserép, nem terjed a tűz oly gyorsan, mint a palalemez alatt, alatta sincs elviselhetetlen meleg, mint a pléhlemez alatt s ezenkívül számtalan más előnye, fölébe helyezik az összes fedő anyagoknak. A fentebb ismertetett mészszeáztatáson kívül pedig a zsindelytető felületét 2-szer forró kőszénkátránnyal bekenjük és azután szitált téglaport hintünk rá. A nedvesség és tűz behatása ellen így egyaránt meg van védve. Kiütendő tűz esetén pedig lánggal egyáltalán nem ég, hanem legföljebb elszenesedik.

Padlás följárat a konyhából, vagy pedig a lakás belsejéből egyáltalán nem engedélyezhető.

Lakóházak és műhelyek padláson, gabonarak-tárak, vagy könnyen gyuló anyagok elhelyezésére szánt kamrák nem lehetnek.

Ereszesatornák levezető csövei nem szabad, hogy fából valók legyenek.

Nem szabad megengedni, hogy a padlásföljáró lépcső alá faskamarák stb. létesíttessenek. Ez a legtűzveszélyesebb dolog. Minden népesebb emeletes lakóháznál legalább 2 lejáró lépcsőt meg kell követelnünk.

A vaslépcsőt a fönntebb már elmondott nézetünk miatt nem ajánlhatjuk. A gránit és márvány lépcsőnek pedig oly csekély az ellentálló képessége, hogy a lángok behatása alatt egy félóra alatt repedezni kezd. Legbiztosabb a keményfából készült két fal közé falazott, alul alávakolt, fölül pedig aszbeszt lemezzel bevont lépcső. Hordképességük sokkal nagyobb, a legnagyobb tűzben is, mint akár a vas, akár a kőé.

A pinczének, mely a lakóház alatt van, tűzbiztonság szempontjából a legtűzállóbbnak kell lenni, a mennyiben minden a mi nem robbanó, de azért tűzveszélyes anyag a pinczében lesz elhelyezve.

A hatóságnak a következőkre kell hogy kiterjen a figyelme.

A pinczehelyiség feltétlenül boltozott legyen. Nem szabad megengedni, hogy a lakháztól esetleg borított gerendázat válassza el.

A pinczelejáratok a földszinti lakóházakból meg nem engedhetők, mert kiütendő tűzvész esetén a lakószoba berendezése s az által az egész ház lángba borulna. A pinczébe vezető lépcsők külön az udvarról vagy utczáról kell hogy nyiljanak. A lépcsőfokok legalább 30 cm. szélesek, de 16 cm.-nél magasabbnak nem szabad, hogy legyenek. Minél nagyobb valamely pincze, annál több kijárata kell, hogy legyen. Ha a pinczehelyiségben műhelyt vagy konyhát is akarnak berendezni, úgy föltétlenül szükséges, hogy e rész a pinczehelyiség többi részeitől tömör falazattal el legyen választva s a szabadba külön kijáratral birjon.

2. A kémények.

A kéményeknek teljesen oda kell hatni, hogy a kémény mindenütt kivétel nélkül tűzmentes anyagból építtessék, falazatuk végig tömör, kívül-

belül (a padláson) is jól bevakolt és oly erős legyen, hogy a hőség még akkor se hathasson a kémény közélébe található farészekre, ha a benne bármily okból összehalmozódott korom meg is gyulad.

Oly építési szabálytalanság, mely szerint valamely kéményt minden faféletől nem legalább 16. cm.-nyi távolságra huznak föl. a legszigorubban megtorolandó.

Figyelmet kell fordítani, hogy a kémények ne négyszögletesek, hanem hengeralkuak legyenek. A négyszögletes kéményt soha sem lehet eléggé tisztán tartani. A kémények állandó separtetéséről is gondoskodni kell.

Az építésügyi szabályrendeletekben pedig elő kell írni 16 cm. átmérőjű kéménybe 2 közönséges tüzelésnél és 230 cm. átmérőjű kéménybe 3 közönséges tüzelésnél többet csoportosítani nem szabad.

A *mászható* kémények belül négyszögűek és 50—64 cm. átmérőjük kell, hogy legyenek. Ennél kisebb átmérőjűek nem célszerűek, mert a kéményseprő könnyen bennszoerulhat s így a kémények tisztítása nem eszközölhető megfelelő módon.

3. A középületek.

Az életbiztonság kérdésére való tekintettel főleg nyilvános épületek, színházak, mulatóhelyeknél beállható tüzesetekre kell, hogy figyelemmel legyen a hatóság.

Azért ilyenek felépítése előtt gondosan át kell tekinteni a tervrajzot és mérlegelni kell minden körülményt, mely az építendő nyilvános helyre, esetleg tűzveszélyes lehet. Hogy a helytelen építés mily nagy szerencsétlenséget idéz elő, bizonyítja ezt a bécsi Ring-színház égése, a chikagói Iroquois színház katasztrófája és a párisi jótékony bazár veszedelme.

Éppen ezért alább közlöm mindazon tényezőket, melyeket az illető hatóságoknak ismerni és alkalmazni kell ily épületek engedélyezésénél. Végül pedig kivonatban közlöm a budapesti színházakról szóló helyhatósági szabályrendeletet, melynek mintájára mindazon vidéki városaink készíthetnek oly szabályrendeletet, hol állandó színház van, vagy ilyent akarnak építeni.

Sok ember által látogatott épületben, legyen az bármiféle rendeltetésű épület, befelé nyíló ajtók nincsenek megengedve, kivételt csak a páholyok képeznek. Különben pedig minden ajtónak kifelé kell nyilni, vagyis arra felé, a merre tűzvészek esetén a közönség menekülni kénytelen.

Az is lényeges, hogy a *kifelé* nyíló ajtóknak maguktól vissza *nem csapó* szárnyuk legyen, tehát kinyíláskor teljesen a falhoz lapuljanak, a hol egy megfelelően alkalmazott kapocs akadályozza meg az ajtószárny visszacsapódását.

Egy egy teremben az állóhelyeken három egyént számítunk egy m^2 területre. A hol pedig ülőhelyek egyáltalán nincsenek, ott minden m^2 -re csak 2 ember jusson.

Az ülőhelyek szélessége 55—64 cm. Az ideiglenesen létesített imaházaknál 48—55 cm., az egyik ülőssor a másiktól (széktámlától-széktámláig), 80 cm. s az ülőssorok között közlekedésre szánt ut, vagy terület éppen egy méter szélességű kell, hogy legyen.

A hol nincsenek a padlóhoz erősített ülőhelyek, ott a terembe beállított széksorokat egymáshoz kell erősíteni (kötözni). Menekülés esetén így kevesebb akadályt alkotnak. Egy megszakítás nélküli ülőssorban a földszinten nem szabad hogy több legyen 15 ülésnél, a karzaton pedig 12 ülésnél.

Tudnunk kell végre azt is, hogy minden 100 embernek szükséges egy 1.05 m. széles ajtókijárat. Tehát, ha 300 ember fér el a teremben, akkor három

ajtó kijárat kell a 1.05 m. szélességgel. Bárhány száz embert legyen képes befogadni a terem, minden száz emberre kell számítanunk az 1.05 m. széles ajtókijáratot. Ettől a szabálytól soha és semmi esetre sem szabad eltérnünk.

Minden oly teremnek az ajtóit, mely legalább 300 embert befogadni képes, két ellenkező irányban kell hogy legyenek. Az ajtók háromszor annyi (állóhelynek sem használt) terület maradjon szabadon, mint a mennyt az ajtóköz kitesz.

A folyosók legalább 2.10 m. szélességgel kell, hogy birjanak. Minden 250 emberre egy tűzbiztos lépcső készítése feltétlenül megkövetelendő.

Minden építendő középületnél megkívánandó végül, hogy oly nagytágu tér közepén álljon, mely téren az illető épületből kitóduló valamennyi személy elférjen. Vagyis, a mennyi embert képes az illető középület befogadni, a körülötte álló üres térség akkora kell hogy legyen, hogy ezt a mennyiséget befogadni legyen képes, a mennyiben pedig teljességgel nem volna keresztülvihető, hogy az épület térség közepén álljon, úgy föltétlenül meg kell követelni, hogy az épületből kivezető főkijáratok nem egy, hanem több utcára vezessenek, illetve nyiljanak.

Függelék.

744/882.

I.

Helyhatósági szabályrendelet a budapesti színházak tűzbiztonsága tárgyában.)*

A budapesti színházak és az azokat látogató közönség, valamint a színházi személyzet biztonsága érdekében következő intézkedések tételnek:

I. A színházak építési módja.

1. §. A Budapesten épülő színházaknak minden oldalról teljesen szabadon kell állaniok.

2. §. Minden emelettől jobbra, balra legalább egy külön tűzbiztos lépcső vezessen részint közvetlenül a szabadba, részint az előcsarnokba.

Ha a nézőtér nagysága, vagy a színház berendezése még több lépcső alkalmazását teszi szükségessé, azt a hatóság esetről-esetre elrendelheti.

A nézőtér és a lépcső közt a nézőtér illető része befogadási képességének megfelelő terjedelmű, tűzbiztos födeményű és a szabadba nyíló ablakokkal ellátott előtér vagy tágas folyosó alkalmazandó.

A nézőtérről a csarnokba és illetőleg az oldalfolyosókra minden 100 ember számára 1-25 egy méter széles kijáratú ajtó létesítendő. A kocsin távozó közönség külön főkijáratú birjon.

3. §. A közönség számára szolgáló lépcsők mind tűzbiztos anyagból, szögbe törten, azaz helyenkint nyughelyekkel ellátva készítenők.

34. §. A színpadon és zsinórpadráson használt kézi lámpák kettős elzárással készítenők.

35. §. Minden oly javítási munka, mely tűz használatát

* Ezen mintát azért közlöm, mert számos vidéki városban levő állandó színházakról egyáltalán nincs semminemű szabályrendelet, s ezen szabályrendeletet pedig mintául vehetik.

igényli, a hatóságnak előlegesen bejelentendő s az ily munka csak e célra külön kirendelendő tűzör közvetlen felügyelete mellett fogatósítható.

36. §. Ha esteli előadás is van a színházban, ugyanaz napon délután előadást tartani csak külön engedély mellett szabad.

37. §. A színházban sem a színpadon, sem a nézőtérén, sem a csarnokokon, folyosókon, lépcsőkön, szóval sehol és senkinek dohányozni vagy szivarozni, sem pedig rágyújtani vagy olyasmit tenni nem szabad, ami ez irányban gyanút kelthetne.

38. §. A színházat csak félórával az előadás kezdete előtt szabad a közönség számára megnyitni, ha a tűzoltóság és rendőrség az alább előadottak rendben létéről, valamint azon körülményről is előleges vizsgálat alapján meggyőződött, hogy a nézőtér kivilágítása a rendes kivilágítás mérvei szerint már teljesen befejeztetett, illetőleg hogy az ott a rendes kivilágításra alkalmas lángok már mind égnek. E világítástól kezdve a közönség távozásáig semmi kijáratot bezárni, világítást a nézőtérén, csarnokokban, folyosókon, lépcsőkön eloltani nem szabad.

IV. Tűzrendőrség.

40. §. Minden színház a központi tűzörsegi állomással távirati összeköttetésbe hozandó.

A jeladó készülék biztos és könnyen hozzáférhető helyen, de úgy legyen alkalmazva, hogy illetéktelenek hozzá ne férhessenek.

41. §. Minden színházban legalább 2 bennlakó, állandóan alkalmazott s különösen a világítási, vízvezetési és fűtési készülékek ismerete tekintetében is megvizsgált józan és megbízható gyakorlott tűzoltónak éjjel-nappal, felváltva kell őrségi szolgálatot teljesíteni.

Ezen, a színház állandó személyzetéhez tartozó tűzoltók, tűzrendőri fegyelem tekintetében a fővárosi tűzoltó főparancsnokság alá vannak helyezve.

42. §. Ezeken felül, előadás alatt, az előadás természetéhez képest, esetről-esetre szaporítandó, de naponkint, kivétel nélkül minden színházban, egy őrparancsnok vezetése alatt legalább négy személyből álló tűzörség tesz szolgálatot a fővárosi fizetett tűzoltók soraiból.

43. §. A fentebb említett városi tűzörség az előadás megkezdése előtt egy órával köteles a színházban megjelenni és működését megkezdeni.

Különös kötelessége a tűzörségnek naponként még az előadás megkezdése előtt és az illető színházi szakközegek közbenjöttével a manométerekre is kiterjeszkedőleg teljesítendő vizsgálat útján meggyőződést szerezni arról:

a) vajjon a légszesz, vízvezeték, valamint a fűtés berendezése és ezek felszerelése teljesen használható jó karban van-e? továbbá:

b) vajjon a kijáratra szolgáló ajtók és nyílások nincsenek-e elzarva vagy eltorlaszolva? könnyen kinyithatók-e? az előírt felira-

tokkal elvannak-e látva? továbbá, hogy a folyosók, lépcsők, csarnokok kellőleg és szabályszerűen kivilágítva vannak-e?

c) hogy a reservoirek, vízkádák és csöbrök mindenütt vízzel telvék és egyéb előírt oltókészülékek és szerek illető helyükön kéznél és rendben vannak-e?

d) hogy az előadandó darabban minő tüzi szerek, játékok fognak használtatni, hol vannak és lesznek elhelyezve és elhelyezésük, berendezésük a tűzbiztonsági igényeknek megfelel-e?

e) hogy a közlekedésre szánt összes ajtók, folyosók nincsenek-e díszletekkel vagy egyéb tárgyakkal eltorlaszolva? hogy a tűzesapokhoz vagy egyéb mentő készülékekhez kényelmesen hozzá lehet-e férni?

f) hogy a nem égő gázlángzók jól elzárva, az égők ellenben kellőleg védelmezve vannak-e?

g) hogy minden tárgy, a melyen tűz gyujtatik, pléből van-e?

h) hogy a lángok meggyujtása előírt vagy megengedett módon történik-e?

i) hogy a lőfegyvernél fojtásnak csak marhaszört használ-nak-e?

k) hogy a fűrészpör vagy más gyúlékony anyag el van-e távolítva és minden tisztán tartatik-e? végre ellenőrzi:

l) hogy a színházban senki se dohányozzék.

m) hogy mindenki a mentőeszközöknél már helyén legyen.

44. §. A fővárosi tűzörség az előadás kezdetét és bevégeztét a központi tűzörségi állomással tudatni, előadás alatt helyén lenni és a szinpadra örködni tartozik, onnét nem távozzhat, ott neki enni, inni, aludni, látogatásokat fogadni, vagy másutt mint a kijelölt helyen tartózkodni nem szabad.

Az őrparancsnok mindenkor ügyelni tartozik arra, hogy mindenki kötelességét teljesítse.

45. §. Ha a szinpadon vagy zsinórpadról kiűtött tűz olyan terjedelmet látszik venni, hogy a kéznél levő készletekkel rögtönözve el nem fojtható, akkor mindenekelőtt:

a) jelezni kell a tüzet a tűzörségi állomásokra;

b) le kell eresztetni a vaspléh-függőnyt;

c) fel kell nyitni a szinpad fölötti szelelő nyílásokat;

d) értesíteni kell a rendőrségi felügyelő tisztet, hogy a közön-séget nyugodt eltávozásra fölszólítsa.

Bárminő kiterjedést nyerjen a tűz, a nézőtér, folyosók, csarnokok és lépcsők világítására szolgáló gázvezetéket semmi szín alatt lezárni és a világítást kioltani nem szabad;

e) a mentés első sorban a látogató közönség és a szini személy-zet életére irányozandó.

Vagyonmentésnek csak akkor van helye, ha már a közönség és személyzet veszélyen kívül van.

A tüzőltóval csak közvetlen parancsnoka rendelkezik.

46. §. A kirendelt fővárosi tűzörség az előadás végeztével még egy félórát a színházban marad, az egész épületet részletesen, gondosan átkutatja, nincs-e valahol lappangó tűz?

Ha tüzzel játszó darab adatott elő, a tűzörség egy egész órá-

val tovább marad ott; a vizsgálatot ismétli s csak ha veszély nem létéről meggyőződik — távozhat el.

47. §. A fővárosi külső tűzoltóság minden tűzorségi állomáson a színházi előadások tartama alatt, illetőleg fél 7 és fél 11-ig minden este rögtöni indulásra készen álljon.

V. Ellenőrzés.

48. §. Hogy a fentebbi szabályok minden irányban megtartassanak, arról a fővárosi tanács az államrendőrséggel egyetértve gondoskodik.

49. §. E célból egy állandó színház-vizsgáló bizottmány alakíttatik, melynek elnöke a fővárosi tanács rendészeti ügyosztályának mindenkor vezetője, a középítési bizottmány tagjai sorából a tanács által kinevezett 3 szakértő tag, a tűzoltó főparancsnok vagy helyettese. Az illető kerületi előjáró és építési felügyelő mérnök. Ezen bizottmány minden üléseire és eljárásaihoz a budapesti rendőrkapitány is meghívandó.

50. §. Ezen állandó bizottmány feladata az összes színházakat minden évben kétszer váratlanul megvizsgálni, azoknak építés és tűzredőri szempontból a fentebbi szabályoknak megfelelő állapotáról, különösen a fűtési, világítási és vízvezetéki berendezés, valamint egyéb mentési eszközök és készülékek teljes jó karban létéről — ha szükséges — próbák által is meggyőződni.

A bizottmány minden vizsgálatáról a tanácsnak jelentést tesz és esetleg észrevételeit, illetve javaslatait beterjeszti.

51. §. A fővárosi rendőrség kiküldött tisztviselője által saját hatáskörében naponként tartozik vizsgálatot eszközölni az iránt, hogy a jelen szabályok rendelkezései megtartatnak-e?

A fővárosi rendőrségnek e tekintetbeni hatásköre és felelőssége a m. kir. belügyminiszter által külön rendeletben állapíttatik meg.

VI. A szabályrendelet végrehajtása.

52. §. Ezen szabályrendelet egyes rendelkezései és pedig az I-ső részben foglaltak, a mennyiben azt a színházak építési viszonyai lehetővé teszik — a már létező színházakban is keresztülviendők. E tekintetben a fővárosi tanács minden egyes színházat illetőleg külön határoz.

53. A ki e szabályrendelet bármely pontja ellen vét: az 1879. évi XL. t.-cz. 141. §-a értelmében fog büntettetni.

Ha a mulasztás az igazgatót terheli, ismételt pénzbüntetés után tőle a színházi engedély is megvonható. A nemzeti színház intendánsára és igazgatóira nézve azonban a magyar királyi belügyminiszter illetékes határozni.

Budapesten, 1882. évi november hó 8-án tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlésből.

Kamermayer Károly s. k.
polgármester.

II.

Építkezési szabályrendeleti minta.**N. vármegye építkezési szabályrendelete.**

Községek osztályozása. N. vármegye községei két építési osztályba oszthatnak, úgy mint:

I. N. N. rendezett tanácsu város (városok).**II. A többi községek a 40 §-ban jelzett megszorítással.****I. Építési szabályok N. rendezett tanácsu városra nézve.****1. §. Az építés engedélyezése.**

Minden új építkezésre, meglevő épületek főkijavítására és az épületek belsejében oly változásokra, hol fontos tűz, vagy más rendőri tekintetek jönnek kérdés alá, a városi tanácstól írásbelileg építési engedély kérendő. — Az engedélyhez pontos és részletes tervrajz csatolandó kellő képzettségű műszaki közeg vagy építész által készítve, s ki kell jelölni azon építéset is, ki a munkálatot vezetni fogja.

Az építkezés tervrajza két példányban nyújtandó be, és ezekben a helyrajzokon kívül, minden emelet sor alaprajza, az épület keresztmetszete és homlokzata 1 : 100 léptekben (1 centim. = 1 m.) feltüntetendő. — Kisebb gazdasági épületek (szinek, fűskamrák, ólak stb.) építése esetén terv mellőzésével csak az épület, valamint a használandó anyagok leírása csatolandó.

Főkijavítás alatt értendők az épület homlokzatán való változtatások, s mindazon építések, melyek által a fennálló épület valamely alkotó részének leszedése, oda építése, vagy megváltoztatása által oly változást szenved, mely az épület szilárdságára, a tűzbiztosságára, a külső alakra, vagy a szomszédi jogviszonyokra befolyással bír. — Ide tartozik még egy bolthajtásnak emeletes épületnél lépcsőnek felépítése, falazatok lerontása, új falak építése, ajtóknak, ablakoknak az utcza vagy a szomszéd házak felé kitérése, a mennyezet megváltoztatása, pinczék ásása, a már fennálló épület alatt, kutak ásása, új tűzhelyek részére kémények felépítése, a fedélzet megváltoztatása.

2. §. Az építési engedélyt a városi tanács, szak-közegeinek a helyszínen tett vizsgálata és írásbeli véleményes jelentése alapján adja meg, esetleg a folyamodót a kellő változtatásokra utasítja.

Egészen csekély kijavításokra, melyeknél az 1. §-ban jelzett tekintetek nem fordulnak elő, nem kívántatik hatósági engedély. Köteles azonban a rendőrség ügyelni, hogy ily ezimen visszaélések ne történhessenek.

A helyszíni szemlére küldött bizottság, ha utcasorban tervezetik az építkezés, köteles arra ügyelni, hogy az utca szabályozási vonala pontosan megtartassék; továbbá szigorú vizsgálat alá veszi a tervet műtani és tűzrendészeti tekintetéből s kihallgatja a szomszédokat, különösen a polgári törvénykönyv szerint figyelembe vehető észrevételeikre nézve. — Eljárásáról jegyzőkönyvet vesz fel. Az engedély megadása esetében, a netalán szükséges változtatások a tervek rávzetendő és azok egyik példánya a hatóságnál marad őrzésben, míg a másik példány az engedélyezési záradékkal ellátva a félnek kiadatik.

3. §. Az építés véghezvitele.

Az építési engedély megadása előtt az építéshez fogni nem lehet. — Az építkezést csak az ipartörvény szerint minősített építész felügyelete s vezetése alatt lehet eszközölni, ki magát a helyben hagyott tervhez köteles tartani.

Ha építés közben a tervtől lényeges eltérés válnék szükségessé, erről a hatóságnak jelentés teendő engedélyezés végett.

Az utca felől való építkezéseknél óvójegyek, boronák s ha az építési anyagok éjen át az utcán hagyatnak, égő lámpák tűzendők ki. — A közlekedési utat építési anyagokkal elzárni nem szabad; az építés elvégzése után pedig minden építési anyag azonnal eltakarítandó, s a netán felbontott kövezet helyreállítandó.

4. §. Az építési engedély érvényességének tartama.

Az építési engedély a kézbesítéstől számítva két évig érvényes; — ez idő letelte után új építési engedély kérendő.

5. §. Építési anyag.

Minden építéshez rendszerint kemény, száraz kő, vagy kelően kiegyezett téglá és jó mészvakolat használandó. — Csak a belső építkezésre, pl. kisebb közfalakhoz, szabad jól készült égetetlen téglát alkalmazni, ugy azonban, hogy két rend égetetlen téglá között egy rend égetett téglá legyen.

Az ajtó- és ablaknyílások, boltozatok, tűzhelyek, kémények, főközfalak, kizárólag csak kőből vagy égetett téglából építendők.

Az épület szilárdsága megfelelő kötővasak alkalmazása által fokozandó. — A faalkatrészekhez száraz, ép fa használandó.

Új faépületek felállítása általában véve tilos. A régiek fölkijavítása alkalmával az oltávolított falak helyébe kő vagy téglá építendő. — Azonban a piacztér és a főutcának a piacchoz közeli részét kivéve, egyebütt földszintes és csak egy család részére szolgáló lakházak fából való építkezése kivételesen megengedhető azon esetben, ha ily épületek egymástól legalább 6 méter széles közök vagy üres területek által el vannak különítve.

Kisebb gazdasági épületek (színek, faskamrák, ólak stb.) a város egész területén faanyagból is épülhetnek.

Minden épület úgy építendő, hogy saját külön főfalai legyenek, tehát a szomszéd házával közös fallal ne birjon.

6. §. A falak vastagsága.

Földszintes épületeknél a fő- és középfalak, ha azok réteges kővekből vagy égetett téglából készülnek, legalább 0.48 m. (1½ téglá) vastagságban építendők. — Emeletes épületeknél a legfelső emeleten a fő- és középfalak, melyek a tetőzet és menyezetek hor-

dására szolgálnak, csak réteges feklapos kövekből vagy téglából legalább 0.48 m. ($1\frac{1}{2}$ téglá) vastagságra építendőek.

Ha az emeletek közt vastartók közötti menyezet vagy borított gerenda-födém alkalmazatik, az égetett téglából készült falaknál két egymás fölötti emelet főfalai egyenlő vastagságban építhetők, ha ellenben csaposgerenda-födésnek használnátának, az illető falak minden emeleten lefelé 15 centiméterrel ($\frac{1}{2}$ téglával) erősítendőek. — Ha a szobák mélysége 6.5 métert meghaladja, a legfelső emelet főfalai 0.64 m. (2 téglá) vastagságban építendőek.

Emeletes épületeknél, az utolsó emeleten csak csaposgerendák alkalmazandók, melyek a padláson tűzbiztos burkolattal ellátva legyenek.

Fából épített és téglával kirakott falak csak választófalak gyanánt engedélyezhetők az épület belsejében.

Az alapfalaknak megfelelő vastagsággal és mélységgel kell birni, s ha pinczék ásatnak, akkor is legalább 50 centiméterre kell a pincze alapja alá lenyulniuk.

7. §. *Pinczék.*

A pinczék rendszerint csakis az épületek alatt kellően kiboltozva, akként készítendőek, hogy szellőztetésük is kellően legyen eszközölhető.

A boltozat kőből, vagy jól kiégetett téglából legyen. — Fábóltozat tilos.

Nyílt terek vagy utak alatt pinczéket építeni nem szabad.

Lecsapoló pinceajtók a házaajtókban, vagy a házak előtt új épületeknél nem alkalmazhatók s a meglevők lehetőleg más szerkezettel cserélendőek ki.

8. §. *Lakoszobák magassága.*

A lakoszobák magassága 3 méternél kisebb nem lehet.

9. §. *Alsópadlózat.*

A földszinti padlózat a nyirkosság kikerülése végett az utca fekirányánál legalább 35 centiméterrel magasabb legyen. — Vizáradásnak kitett helyeken a legnagyobb vízáradásnál legalább 70 centiméterrel magasabban rakandó a padlózat.

10. §. *Lépcsőzet.*

Emeletes épületekben levő boltozatlan fölépcsők kőből építtessenek; boltozat helyen kemény falépcsők is használhatók. — Mellék-lépcsőzetet szabad fából építeni. — A hiuhoz vezető lépcső lehetőleg vas, vagy a hiu felől vaspléhvel befoglalt ajtó által legyen elrekesztve.

Az emeleti lakoszobákhoz vezető lépcsőfeljárat legalább 1.25 méter széles legyen.

A lépcsőfokok magassága 15 centiméternél nagyobb és szélessége 30 centiméternél kisebb ne legyen. — A lépcsőzet karzatai erős és kellően magas szerkezetűek legyenek.

11. §. *Konyhák.*

A konyhák szélső falait kőből vagy téglából kell építeni, úgy hogy a tűzfelelő fal legalább 48 centiméter vastag legyen.

A padlás vagy boltozat kő vagy téglával kirakott legyen.

12. §. *Kémények.*

A kémények ajtószárait kőből vagy téglából kell építeni és vaspléhből készült ajtóval ellátni.

13. §. *Kürtök.*

Minden tüzelési csoportnak minden emeletsorból külön vezető s más füstvezetővel össze nem kapcsolható kürtő építendő, mely a háztető felett egy méternyire felnyuljon. — A megmászható kürtőknek legalább 48 centiméter belvilággal s 15 centiméter falvastagsággal kell birni.

A szűk kerekürtők belső világa 15 centiméter, a hol pedig több fűtés vezettetik be, 20 centiméter legyen. — Minden kürtő alul, a hol kezdődik s a hiu padlason egy-egy kettős vasajtóval elzárható nyílással látandó el a korom kitakarítása végett.

14. §. *Nagytüzelésű épületek.*

Oly laképületeknél, melyekben a nagy tüzelés elkerülhetetlen, pl. szappanosoknál, sütőknél, pálinkafőzőknél stb., a gazdasági és a szomszédos lakóépületeknél legalább 9 méter távolra építendők.

Hol ezt nem lehet elkerülni, ott az egybeköttetésben levő épületek egymástól a fedélen felülemelkedő tűzfalakkal, a közös fedél alá eső épületek pedig a fedélig érő falakkal választandók el egymástól.

15. §. *Gazdasági épületek elhelyezése.*

Istállók, csürök, színek, faskamrák stb. a laképületektől legalább 9 méter távolra állítandók fel.

16. §. *Istállók.*

Az istállók rendszerint kőből vagy téglából s csak kivételesen boronafából építve s padlásuk téglából berakva, vagy agyaggal jól betapasztva legyenek. — Az istállóajtókat legalább 1 méter 25 centiméter szélesre és 2 méter 10 centiméter magra kell készíteni. Fedélzetük tűzbiztos legyen.

17. §. *Színek.*

A fa- vagy kőoszlopokra állított nyílt vagy zárt színek tűzbiztos fedélzettel látandók el.

18. §. *Gabonások.*

Az elkülönítve épített gabonások legyenek rendszerint kő- vagy téglafallal s csakis kivételesen boronafából építve, tűzfalakkal el látva és tűzbiztosan befedve.

19. §. *Hiupadlás.*

Belvárosban a lakházak és konyhák boltozott vagy felül téglával kirakott és alul jól bevakolt padlás gerendázattal építendők.

A kötőgerendákat, koszorúfákat a padlattal egybekötni nem szabad; ennél fogva a szarufaállítás a padlás tapasztékon felül legalább 15 centiméter magas falzatra rakandó.

A homlokfalakba, kéményekbe nem szabad sem szarufákat, sem kötő-gerendákat vagy menyezet-boronákat, avagy más fakötéseket beereszteni. — Továbbá a hiupadlás lehetőleg egy vas v. leg alább a hiu felől vaspléhvel borított ajtó által rekesztendő el.

20. §. *Fedélzet.*

Minden új épületet rendszerint tűzálló anyaggal, mint fedél-cseréppel, palával, réz vagy vaspléhvel stb. kell befedni, kivételesen azonban a zsindelyli fedés is megengedhető.

Már fennálló épületek fedeleinek főkijavitása alkalmával, ha a falak elég erősek a cserépfedél elbirására, az átalakítás elrendelendő; különben a zsindelyli fedés megengedhető s a meny nyiben lehet, tűzfalak emelése által kell a tűzbiztonságot elősegíteni.

21. §. *Padlás-szobák.*

A hiupadláson nem szabad szobákat, annál kevésbbé tűzhelyeket, kemenczákat állítani fel.

22. §. *Csatornázás.*

Minden ház az utca felől legalább 20 centiméter széles érceresz csatornákkal látandók el, melyről a víz az épület falához alkalmazandó ereszcson alávezetendő. — Az eresz-csatornát nem szabad az utcákra kinyújtani.

23. §. *Árnyékszékek.*

Árnyékszékeket az épület hátsó részén vagy az udvaron külön, lehetőleg egyenes vasesővel és jól kifalazott gödörrel ellátva, kutaktól kellő távolra kell építeni.

24. §. *Kutak.*

Minden udvartelek, ha csak lehetséges, egy az épület alapfalától, személgödörtől és csatornától kellő távolba levő jól befedett és körülkövezett kuttal látandók el. — A kutásra engedélyt a vízjogi törvény szabályai szerint kell kérni.

25. §. *Tornáczok.*

Uj épületek tornáczai tűzálló anyagból építendők.

26. §. *Udvarkerítés.*

A laképületek között az udvarok és kertek kerítését vesszöből fonatni nem szabd. — E helyett deszka vagy téglakerítés emelendő, a kő, téglakerítés kövel vagy cseréppel fedendő be.

27. §. *Utczára kinyíló ereszek, előlépcsők, nehéz tárgyaknak a fedél párkányán diszítésül való felállítása* uj építéseknel rendszerint nem engedhető meg. — Nem szabad a kürtöcsöveket a házakból az utczára vagy piacra kivezetni. Korlátok, védoszlopok, kerékvető kövek felállítása, csak hatósági engedély mellett s a helyi viszonyok szükségéhez s a közlekedésre való figyelemmel eszközölhető.

28. §. *Diszítés.*

A laképületeken oly diszítést, mely az építészeti törvényekkel meg nem egyezik, s oly festés, mely a jó ízléssel ellenkezik, alkalmazni nem szabd.

29. §. *Veszélyes épületek eltávolítása.*

A beomlással fenyegető vagy romladozott épületeknél a veszedelem elhárítására szükséges hatósági intézkedés azonnal megteendő. — Ha a tulajdonos a kitűzött idő alatt a rendeletet nem teljesíti, a hatóság a lebontást, leszedést, a tulajdonos költségén eszközölteti.

30. §. *Utczakövezet.*

Az utcák a város belterületén egészen, külterületén pedig a házsorok mellett legalább 2 méter szélességben kellő lejtmenés után kikövezendők. — A vízlevezető csatornák kikövezéséről szintén gondoskodni kell.

Az utcák ki nem kövezett része kavicssal töltendő ki.

31. §. *Építész vizsgálat és lakhatási engedély.*

A bevégzett építésről a hatósághoz jelentés teendő, mely azt megsemlélvén, ha az építés az engedélynek megfelelően czélszerűen vitetett keresztül és egészségügyi tekintetek nem gátolják, a lakhatási engedélyt megadja, minélkül ujonnan épített házba beköltözni nem szabad.

32. §. *Építési szabályozási vonal.*

A város képviselőtársaságának gondoskodni kell, a piacok és utcák tervszerű szabályozásáról és szabályrendeletileg ki kell jelölni azon terket és utcákat, melyekre az I. szakaszban körülírt építkezési szabályzat alkalmazandó. — A város többi részeire nézve a II. szakaszban foglalt szabályok érvényesek azzal a kivétellel, hogy az engedélyezés minden esetre az I. szakaszban foglalt eljárás szerint eszközölendő, a fedélzetre pedig szalmát, nádat alkalmazni csakis kivételesen szabad.

II. Építési szabályok a nagy és kis községekre nézve.

33. §. Tömören összeépített községekben, s a szétszórt hegyi községek összeépült részeiben minden új építkezésre vagy az 1. §-ban körülírt főkijavításra építési engedélyt kell kérni a község előjáróságánál, illetőleg a járási főszolgabírónál.

34. §. *Engedélyezési eljárás.*

a) A község belterületén:

A községi előjáró és jegyző, valamint a tűzoltóparancsnok az érdekelt szomszédok értesítése mellett, a helyszínen megjelenve, jegyzőkönyvet vesz fel, melybe — ha a kéréshez nem volt tervrajz mellékelve — az épület hosszát, szélét, magasságát, beosztását, a szomszédépületektől való távolságát s a fedélanyag jelzését bejegyezi s ha részletesebb felvilágosítást szükségesnek lát, — vázlatos rajzát is beveszi, — szomszédok észrevételeinek és véleményének feljegyzése mellett a járási főszolgabírónak engedélyezés végett be-terjeszti.

Mindennemű középítkezések, pl. templom, iskola, vendéglők, — tűzveszélyes épületek, pl. szeszfőzdék, gyárak építői, kérvényüket szakértők által készített tervvel felszerelten a járási főszolgabíróhoz nyújtják be, ki a helyszíni szabályszerű tárgyalást, az ipartörvény szabványainak szem előtt tartásával és a 2. §-ban foglalt utasítás szerint megtartván, az építési engedélyt megadja.

A községi előjáróság az építési engedély megnyerése után, az utca szabályos építési vonalának szigorú megtartása mellett, az épület helyét a szomszédok meghívása után pontosan kitűzi és az építést kellő figyelemmel kíséri.

b) A község külterületén czélzott építkezések csak kivételesen engedélyezhetők a járási főszolgabíró által.

Ily kivételt képeznek tagosított határon 12 holdat meg nem haladó egy tagban levő birtokon emelendő lakházak és gazdasági épületek; külön álló, bekerített szőlőkben, gyümölcsösökben építendő nyaralók, őrházak, nagyobb erdőtulajdonosok által szükségelt erdészlakok, melyek építése a 34. §. 1. pontjában jelzett eljárás alapján eszközölhető.

A 12 holdnál nagyobb tagosított birtok tulajdonosa, ha szomszédja határától legalább 50 méter távolságra akar építeni, ezt a községi előjáróság útján a járási főszolgabírónak egyszerűen beje-

lenti. — Kisebb távolságban szándékolt építkezés végett azonban engedélyt kérni köteles.

35. §. *A községi bíró és jegyző díja az építkezési tárgyalásnál.*

A községi előjáróság hatósági köréhez tartozó építkezési tárgyalásért a bírót a község belterületén semmi, a körjegyzőt . . . kor. illeti, a község külterületén a szabályrendeletileg megállapított díjak számíthatók fel.

36. §. Az építés véghezvitelére s az építési engedély érvényességi idejére, a pincék építésére, az alsó padlózatra, nagy tüzelésű épületekre, gazdasági épületek elhelyezésére, padlósszobákra, kutakra, a díszítésre vonatkozólag az I. részben elősorolt szabályok a községekre nézve is állanak.

A veszélyesség eltávolítása iránti felügyeletre a községi előjáróság van kötelezve, melynek jelentése folytán a járási főszolgabíró a 29. §. szerint intézkedik.

37. §. *Építési anyag.*

Tömören épített községekben a házak kőből vagy téglából építendőek. — Ha ezen anyagok beszerzése igen drága volna, szabad égetetlen téglából, vert földből, boronából, esetleg fonott sövényből (mely kívül és belül jól átnyomott agyaggal, földdel beverendő) is megengedhető az építés, úgy azonban, hogy a tüzhely körüli falak s a fedelen kiemelendő kémény kő vagy téglanyagból építendő.

Tűzveszélyes anyagból való, de cseréppel vagy zsindelelyel fedett épületek egymástól legalább 6 méter távolságra legyenek.

Oly havasi községekben, hol téglát nem kapható, kivételesen megengedhető, hogy a tüzhely körüli fal jól betapasztott fából s a kürtök betapasztott fonásból készíttessenek.

38. §. *Falvastagság.*

A kő- és vertfalak legalább 50 centiméter, a téglafalak legalább 30 centiméter vastagok legyenek.

Az alapfal ezeknél legalább 10 centiméterrel legyen vastagabb.

A közfalak a kő- és vert-falu házakban 30 centiméter, téglafalakban 15 centiméter vastagok lehetnek, esetleg rájárási rakott fal (Riegelwand) is alkalmazható.

39. §. *A felső padlás.*

Lehet akár csapós, akár mestergerendából, mely deszkával borítandó; a hiupadlás téglával rakandó ki, vagy legalább 8—10 centiméter agyagtapaszszaal borítandó.

40. §. *Fedélzet.*

A járási székhelyen vagyis N. N. községekben csak cserép, zsindeley vagy deszkafedelelet szabad alkalmazni. — A többi községekben, ha az építő ily anyaggal nem rendelkezik, szalma vagy nádfedél alkalmazható, úgy azonban, hogy az ily épületek lehetőleg 10 méter távolságra legyenek egymástól.

41. §. *A szobák, ajtók, ablakok méretei.*

Ujjonnan építendő lakházaknál a szobák magassága legalább 2 méter 50 centiméter, az ablakok kinyithatók, legalább 60 centiméter magasak és 45 centiméter szélesek legyenek, az ajtók legalább 1 méter 80 centiméter magasra és 1 méter szélesre csinálандók.

42. §. *Gazdasági épületek, istállók.*

Lehető szilárd anyagból, jól betapasztott padlással készítettök, legalább 10 méter távolra a lakháztól.

43. §. *Árnyékszék.*

Oda kell hatni, hogy minden háznál rendes árnyékszék legyen oly módon építve, hogy az ürülék ki ne folyjon s a szomszédoknak alkalmatlanságot ne okozzon.

44. §. *Az udvar.*

Az udvar rendesen bekerítendő, tisztán tartandó, ganédomb, trágya lefolyások állandó ganégödörbe vezetendő.

45. §. *Kerítések.*

A községi előljárók kötelesek figyelemmel lenni arra, hogy midőn a kerítések megnyitvatnak, vagy ujak készíttetnek; közterekből, utcákból foglalás ne történjék s a kerítéseken kívül engedély nélkül a telektulajdonosok fát ne ültessenek, ne hogy ily uton idővel a beültetett helyet magukénak tulajdonítsák. A kertelések az utca felől lehetőleg deszkából készítenők; szalmából, gazból készült kerítéseket a helysék belterületén tűrni nem szabad.

Utcakerítések bejelentés nélkül fel nem állíthatók.

46. §. *Kovácsműhelyek.*

Újból építendő kovácsműhelyek téglából vagy vályogból, cserép vagy deszkafedéllel emelendők a nagy községekben; kis községekben pedig, ha ily módon nem építhetők, a lak- és gazdasági épületektől legalább 20 méter távolságra helyezendők.

47. §. *Szabályozási vonal.*

A járási főszolgabíró a község képviselőinek közbenjöttével köteles gondoskodni, hogy a nagy és tömören épült kis községekben a viszonyoknak megfelelő terek és legalább 8 méter szélességű, kellő vízlevezetéssel ellátott, rendesen gondozott főbb utcák legyenek, melyek vonala az építkezések alkalmával pontosan figyelemben tartandó. — Az ily tereket és utakat, ha elég szélességgel bírnak, a tulajnak megfelelő fákkal kell beültetni, az ily utakon átvezető hidak ugy építendők, hogy a vízlefolyás akadálytalanul történjen.

48. §. *Büntetések.*

Az ezen szabályrendelet határozmányai ellen vétők vagy cselekvők rendőri kihágást követnie el, s a mennyiben nem az 1879. évi XL. t.-cz. 117., 119. és 141. §§-ai alapján büntetendők, egy frttól 50 frttig terjedő pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 6 órától 5 napig terjedhetőelzárással, ismétlés esetében, vagy súlyosabb beszámítás alá tartozó körülmények között pedig mindkét büntetésnem együttes alkalmazásával fognak büntetni.

49. §. Rendőri kihágások elbírálásánál első fokban nagy és kis községek területén az illető járás főszolgabírája, N. rendezett tanácsu városban ellenben a városi rendőrkapitány vagy a városi tanács által e részben megbízott városi tisztviselő, másodfokban a vármegye alispánja, harmadfokban pedig a magyar kir. belügyminiszterium bíraskodik.

Tisztán építkezési ügyekben nagy és kis községek területén szintén az illető járás főszolgabírája, N. városában a városi tanács, másodfokban szintén a vármegye alispánja, harmadfokban azonban a vármegye közg. bizottsága intézkedik és jár el.

50. §. Az 1879. évi XL. t.-cz. 117., 119. és 141 §§-ai alapján a kiszabott pénzbüntetésekbe befolyt összegek az 1887. évi VIII t.-cz. 2. §-ában jelzett czélokra, a szabályrendelet alapján kiszabottak pedig az x. y. alap gyarapítására szolgálnak.

II. FEJEZET.

A kötelezett tűzoltóság szervezése.

I. szakasz.

A kötelezett tűzoltóság felállításának szükségessége.

Az 1888. évi 53,888. szám alatt kibocsátott tűzrendészeti kormányrendelet IV. fejezetének 18. §-a intézkedik a kötelező tűzoltóság fölállításáról s ez a §. következőleg hangzik:

18. §. Mindazon községekben, melyekben sem díjazott, sem önkéntes tűzoltóság föl nem állítható, a jelen rendelet közhirrre tételétől számított legkésőbb egy év alatt a község 20—40 éves férfiakói sorából községi (köteles) tűzoltóság szervezendő és életbeléptetendő.

17 hosszú év telt el azóta, s ezen idő alatt még sem léptették életbe a tűzoltóságot hazánkban kb. ötezer községében. Ötezer község, hol egyáltalán semmiféle tűzoltóság nincs.

Az elmúlt évek nagy tüzesetei trettentő például kellett volna hogy szolgáljanak s mégis nem tudom indolenciából, avagy pedig azért, mert nem tudják miként létesítsék a kötelezett tűzoltóságot, merően elzárkóznak annak létesítése elől az illetékes tényezők. Utmutatással óhajtok szolgálni úgy a községeknek, mint a vármegyéknek a kötelezett tűzoltóság felállítása iránt s remélem, munkálkodásom megtermi a maga gyümölcseit.

II. szakasz.

A kötelezett tűzoltóság megalakítása.

Ha egy község vezetői belátják, hogy sem önkéntes, sem fizetett tűzoltóság nem létesíthető, úgy a képviselő testület által szabályrendeletet kell hogy létesítsenek, a kötelező tűzoltóság felállításáról. Alább közlök egy erre vonatkozó szabályrendelet-mintát, mely rövidségénél fogva mindenütt jól felhasználható, kibővítve, az esetleges szükséges változtatásokkal. Megjegyzem azonban, hogy a tűzrendészeti kormányrendelet 3. §-a szerint kis- és nagyközségek az alkotott szabályrendeletben a tűzrendészeti kihágások elkövetői ellen pénz vagy egyéb büntetéseket egyáltalán nem állapíthatnak meg, mivel az 1879. évi XL. törvényezik alapján büntető határozatokat csak vármegyei szabályrendeletben lehet megállapítani. Épen ezért jól

jól teszik a vármegyék vezetőférfiai, ha kezükbe veszik az ügyet s megalkotják a vármegyei kötelező tűzoltóságot. Erre a célra a függelékben 2 szabályrendelet mintával szolgálok. Az egyik azon megyéknek való, a hol sok az önkéntes vagy fizetett tűzoltóság s a vármegye a szabályrendeletet csak azon községekre óhajtja kiterjeszteni, a hol nincs egyáltalán semmiféle tűzoltóság s így már a meglevő tűzoltóságokat nem óhajtja maga alá rendelni. A második vármegyei tűzrendészeti szabályrendeleti minta oly helyekre való, hol csak éppen néhány fennálló tűzoltóság van s így ezek bevonásával alkotandó meg a szabályrendelet.

Ha valamely község előljárói esetleg annak lakói határozzák el a kötelező tűzoltóság felállítását, úgy az illetők a községi előljáráshoz alábbi felhívást intézik s mellékelik a tűzrendészeti, illetve a felállítandó kötelezett tűzoltóság szabályrendeletének tervezetét:

Erdemes községi előljáróság !

Alólirottak, mint N. község lakói és adófizető polgárai elérkezettnek láttuk, az elmúlt év rettenetes csapásai után az időt arra, hogy községünkben a a kötelezett tűzoltóság fölállittassék s reméljük, hogy célunk fontosságát az előljáróság is méltányolni fogja és ezért kérjük egy rendkívüli közgyűlést összehívni az ide mellékelt köteles tűzoltói szabályrendelet tárgyalására s kérjük azt pártolólá a képviselőtestület elé terjeszteni. Elfogadás után pedig a vármegye törvényhatóságához jóváhagyás végett be-terjeszteni.

Kelt N.-ben, 1905. hó-n.

Mellékelve:

Egy szabályrendelet-tervezet.

Aláírások.

Az előljáróság pedig erre a következő közgyűlési meghívót bocsátja ki:

Meghívó.

N. N. és társai által folyó év hó-n beadott kérés alapján a községi képviselőtestület tagjai 1905. hó napjára a községi irodában megtartandó közgyűlésre meghívotnak.

Tárgy: Szabályrendelet megalkotása a községi kötelező tűzoltóság fellításáról az 1888. évi tűzr. kormányrendelet 18. §-a alapján.

Kelt N.-ben, 1905. hó-n.

N. N.

jegyző.

N. N.

biró.

A kibocsájtott közgyűlési meghívó után a meghatározott napra összegyűlnek a képviselő testületi tagok s a következő alaku jegyzőkönyvet veszik föl:
Szám X/1905. kgy.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett N.-ben, 1905. hó-n, N. község képviselőtestületének a községházánál tartott rendkívüli (vagy rendes) közgyűlése alkalmával.

Jelen vannak: N. N. stb.

Tárgy: Kötelező tűzoltóság felállítása iránti szabályrendelet tárgyalása.

1. Tárgy:

N. N. képviselőtestületi tag beszédében kifejtve a kötelező tűzoltóság felállításának szükséges és hasznos voltát, kéri a képviselőtestületet, hogy a bemutatott szabályrendelet mintát elfogadják s azt a vármegye törvényhatóságához jóváhagyás végett felterjeszszék.

Erre a képviselőtestület hozta a következő

határozatot:

N. N. és társai indítványa, illetve bemutatott szabályrendelete a kötelező tűzoltóság felállításáról egyhangulag elfogadtatik azzal, hogy az jóváhagyás végett a vármegyei törvényhatósági közgyűlés elé felterjesztendő.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés bezáratott s a jegyzőkönyv aláíratott.

Kmft.

Következnek az aláírások:

N. N. stb.

A szabályrendelet megállapításánál azonban tekintettel kell lenni a következőkre:

Az elkövetett kihágások tettesei ellen pl. ha valaki nem jelenik meg, nem lehet pénz vagy egyéb büntetéseket megállapítani. (Tü zr. kormr. 3. §.)

Mindenesetre legnagyobb vita tárgyát fogja képezni a tűzoltói szolgálat alól való megváltás kötelezettsége s éppen ezért ennek megállapításánál a legnagyobb gonddal s a legnagyobb körültekintéssel kell eljárni.

Legcélszerűbb a szabályrendeletbe csak annyit belevenni, hogy a váltságdíj összegét, illetve nagyságát a községi képviselőtestület állapítja meg évről-évre s a megállapítás ellen a főszolgabíróhoz lehet 15 napon belül fölfolyamodni.

Már több helyen láttam szabályrendeletben megállapítva, hogy pl. mindenki, a ki magát a tűzoltói szolgálat alól mentesíteni kívánja, tíz koronát fizet. Elmondhatjuk, hogy ez a legigazságtalanabb megállapítás, mert nem kívánhatjuk, hogy egy szegény iparos vagy kereskedő, ki bármi okból fölmentetni kívánja magát a tűzoltói szolgálat alól, ugyanannyit fizessen, mint egy nagybirtokos vagy egy gyáros.

Legjobb, ha megállapítjuk, hogy minden tűzoltó szolgálatra köteles egyén, az állami egyenes adó 10—15 százalékát fizeti le váltságdíj gyanánt, de mindenesetre meg kell állapítani egy minimális összeget, mondjuk négy koronát, melynél kevesebb a váltságdíj összege nem lehet. Ennél kevesebbet minimális összeg gyanánt nem célszerű megállapítani azért, mert akkor mindenki, illetve a szolgálatra kötelezettek legnagyobb része lefizeti az összeget s elérjük azt, hogy tűzoltók nélkül maradunk.

A váltságdíj megállapításánál tehát a községi képviselőtestület mindig nagy körültekintéssel kell hogy eljárjon a helyi viszonyok tekintetbevételével, hogy zugolódásra vagy ellenségeskedésre senkinek se le-

gyen oka, mert ezzel sokat árthatna a tűzoltói intézmény ügyének.

A befolyt tűzoltói váltságdíjak mindenféle községi alaptól elkülönítve kezelendők „*tűzoltó alap*“ vagy „*tűzrendészeti alap*“ czimmal s ebből fedezendők a kötelezett tűzoltóság fentartására fecskendők s egyéb tűzoltói szerek beszerzésére és javítására szükséges összegek.

E helyütt föl kell említenem azt, hogy tapasztalatom szerint, ha a község alkot tűzoltói szabályrendeletet, akkor a tűzoltói-alap mindig növekedik, ellenben ha a vármegye mondja ki szabályrendeletében a váltságdíj összegének nagyságát, akkor egy-egy községből alig egy-két egyén fizeti meg a váltságdíjat. Ennek magyarázata abban rejlik, hogy a községek sohasem fordítanak oly nagy gondot a vármegyei szabályrendeletben megállapított váltságdíjak behajtására, mint ha az községi szabályrendeletben van, mert a községben ha valaki gyakorlatra, örségre többször ki nem vonul, okvetlen be kell hajtani az illetőn a váltságdíj összegét, és ha ezt nem teszik, a többieknek is tudomására jut s akkor ők sem mennek el sem örségre, sem gyakorlatra, így vége lesz az egész községi tűzoltóságnak.

Éppen ezért kívánatos, hogy a községi tűzoltóság ügye oly ember kezében legyen letéve, ki a mellett, hogy a tűzoltói dolgokban szakember, függetlensége folytán ellenőrzési jogát is gyakorolhassa mindenki vel szemben.

A kötelezett tűzoltóság parancsnokát a községi képviselőtestület válaszsza minden 3 évben s ezért mindig ügyelni kell arra, hogy a fenti feltételeknek megfelelő ember kerüljön az eléggé nehéz és terhes, de nagyfontossággal bíró parancsnoki állásba.

A személyes tűzoltói szolgálat kötelezettsége alól felmentendők váltságdíj fizetés kötelezettsége nélkül:

a) a testi alkatuknál és hibáiknál fogva a hatósági orvos által alkalmatlannak talált egyének; b) a

lelkészek; c) a postai, távirdai és vasuti alkalmazottak; d) az állami, vármegyei és községi pénztárnokok és ellenőrök; e) középületek és foglyok őrizetére rendelt hivatalszolgák és örök; f) magánháznál nem nélkülözhető egy férfi cseléd; g) tényleges szolgálatban álló katonák, rendőrök, pénzügyőrök és csendőrök.

Sok helyütt az a téves felfogás uralkodik, hogy ha valaki 3 vagy 4 évig volt önkéntes vagy más tüztöltő, az esetben többé nem tüztöltői szolgálatköteles. Ez a felfogás meglehetősen téves. Mert az 1881. évi 53.888. sz. tüzrendészeti kormányrendelet szerint minden 20—40 év közötti férfi tüztöltői szolgálatot köteles teljesíteni, itt tehát szó sincs arról, hogy 3 vagy 4 évi tüztöltői szolgálat után ne volna köteles továbbra is teljesíteni kötelezettségét.

Idéiglenesen felmenthetők önkéntes tüztöltőségek és más magán pl. gyári tüztöltőségek tagjai is, a kötelezett tüztöltői szolgálat alól, de csak azon időre, míg az illető tüztöltőségben tényleges szolgálatot teljesítenek. Ha onnan kiléptek, azonnal vagy be kell, hogy lépjenek a kötelezett tüztöltők közé vagy pedig a váltságdíjat azonnal le kell fizetniük.

III. Szakasz.

A kötelezett tüztöltőség összeírása.

Ha már a községi tüztöltőségről szóló szabályrendelet a vármegye törvényhatósága által jóvá van hagyva, akkor a községi előjárásának legelső dolga a kötelezett tüztöltők összeírását házról-házra járva foganatosítani. Az összeírásba fölveendő kivétel nélkül minden a községben lakó férfi 20 és 40 év között. A testi hibájok vagy egyéb okoknál fogva felmentendők a jegyzet rovatban megjegyzendőek.

Az összeírási jegyzék legjobb mintája a következő:

Kötelezett tűzoltók összeírása évre.

Folyó szám	A szolgálatra kötelezett		Szüle- tési éve	A kötele- zettség ideje	Kilépés ideje	Jegy- zet
	n e v e	lakása (utca)				

Ezen tűzoltói összeírások a községi előjáróságok által legkésőbb minden év november 15-ig fogantositandók.

Köteles az előjáróság az összeírási jegyzéket a a község házában az összeírás napjától számított 15 napi közzszemlére kitenni s ezen idő alatt az illetők főlshózlamlással élhetnek, vagy pedig bejelentik, hogy a váltságdíj lefizetése mellett magukat mentesíteni óhajtják a tűzoltói szolgálat alól.

A megváltások és a főlshózlamlások elintézésével első sorban a községi előjáróság vagy városi polgármester dönt.

Míg az újabb (8 napon belül beadott) főlshózlamlások főlött II. és utolsó sorban a főlshózlágabíró (tanács) van hivatva dönteni.

Az így végérvényesen megállapított jegyzék kihirdetés után egy példányban megőrizendő az előjáróságnál, egy példányban megküldendő a főlshózlágabírónak, egy példány pedig átadandó a kötelezett tűzoltóság parancsnokának.

A fentebb előadottakból önként következik az, hogy a hol önkéntes tűzoltóság van, ott is felállítható a községi kötelezett tűzoltóság, csak hogy az önkéntes tűzoltóságok tagjai, addig amíg tényleges szolgálatot teljesítenek, nem kötelesek a kötelezett tűzoltók közé belépni, de ahogy az önkéntes tűzoltóktól kiléptek és még kötelezett korban vannak, azonnal beosztandók a kötelezett tűzoltósághoz.

Önként beléphetnek a kötelezett tűzoltósághoz 20 éven alóli és 40 éven felüli férfiak, de ez által semmi kedvezményben pl. szolgálati idő megrövidülése, nem részesülhetnek.

IV. szakasz.

Szabályrendelet-minta a kötelező tűzoltóságok főállításáról.

I.

Általános határozatok.

1. §. N. vármegye törvényhatósági bizottsága az 53.888/1888. sz. a. kiadott tűzrendészeti kormányrendelettel egybehangzóan, számolva a viszonyokkal s tűzrendészeti téren szerzett sokszoros szomorú tapasztalataival, a tűzoltás ügyét a vármegye területén egységesen és a kötelezés alapján szervezi.

Azon tény, hogy a vármegye területén csak kevés önkéntes tűzoltótestület van s némelyike ezeknek sem áll hivatása magastalán, a vagyonosabb és intelligensebb községek vezetői pedig egypár meghiusult kísérlet után sem lehettek azon helyzetben, hogy önkéntes tűzoltóságot szervezzenek, arra indítja a törvényhatóságot, hogy a tűzrendészeti kormányrendelet 15. §. c) alapján a vármegye területén levő mindazon községek, melyeknek sem önkéntes, sem fizetési tűzoltóságuk nincs, ezen szabályrendelet rendelkezései szerint kötelesek kötelező tűzoltóságot létesíteni.

Azon községekben, melyekben fizetési vagy önkéntes tűzoltóság létesül, a kötelező tűzoltóság indokolt kérelemre beszüntethető, de fönt lehet azért tartani a kötelezett tűzoltóságot, mint az önkéntes vagy fizetési tűzoltóság kiegészítő csapatát.

Tekintettel pedig arra, hogy a községek által beszerzett tűzfecskendők és egyéb oltószerek szakértő kezelést és állandó lelkiismeretes gondozást igényelnek és tekintettel arra, hogy a vármegyei községek lakóinak ez irányban ismert köznyőssége miatt ama feladatok megfelelő teljesítését állandó felügyelet és ellenőrzés nélkül a községektől elvárni nem lehet: a törvényhatóság oly módra gondoskodik, amelylyel az egységes helyes kiképzés, begyakorlás legkönnyebben eszközölhető, másrészt a szerek gondozásának s a szolgálat teljesítésének folytonos és fokozatos ellenőrzése, valamint a tűzoltás lehetősége biztosítva van.

A törvényhatóság közgyűlése kimondja, hogy N. vármegye területén levő összes tűzoltóságok egyöntetűleg szervezett testületet képeznek, melyhez a vármegye területén levő egyéb tűzoltóságok önként csatlakoznak. A kötelezett tűzoltó-

ság hivatalos nyelve a magyar. Teljesen nemzetiségi községekben pedig az illető község nyelve.

2. §. A közigazgatási hatóságok és a tűzoltóság működésének egymást kiegészíteni kell.

3. §. A járási főszolgabíráknak kötelességévé tétetik, hogy a rendelkezésükre álló hivatalos hatalommal és köztekintéllyel oda hassanak, hogy a tűzoltóság technikai működésében ne gátoltassék, hanem feladatának zavartalanul megfelelhessen.

II.

Alakulás és szervezet.

4. §. A vármegye . . . város^x és összes községeinek minden férfi lakosa 20 éves korától 40 éves koráig bezárólag rendszeres tűzoltószolgálatra van kötelezve. Ezen koron kívül álló egyének a tűzoltótestület kötelékébe önként beléphetnek, ha a parancsnokság által a belépésre alkalmasnak találtatnak.

5. §. Az előbbi szakaszban kimondott személyes szolgálat kötelezettsége kiterjed

- a) gyakorlatok tartására;
- b) éjjeli őrségekre;
- c) tűzveszély és más közveszély alkalmávali működésre.

6. §. A személyes szolgálati kötelezettség alól felmentetnek

- a) testileg alkalmatlanok;
- b) lelkészek vallásfelekezeti különbség nélkül;
- c) állami és törvényhatósági tisztviselők, tanítók és szolgák azon időre, míg hivatalos vagy hivatásos működésük tart;
- d) nagyobb ház és gazdaság körül nem nélkülözhető felügyelettel állandóan megbízott alkalmazottak vagy cselédek;
- e végül azok, kik évente legalább 4 korona megváltási díjat fizetnek. Vagy e helyett állami adójuk 5%-át, de legalább 4 koronát fizetnek. (Esetleg más egyéb, a megye viszonyainak megfelelő váltságdíj alkalmazható.)

E váltságdíj felerészben a vármegyei tűzoltó alap járára, felerészben az illető községek tűzoltó szerek fentartási alapja javára esik.

7. §. A járások főszolgabírái intézkednek, hogy ezen szabályrendelet szerint kötelezett korban levő egyének minden év november hó 15-éig a jövő évre pontosan összeírassanak, első évben pedig a szabályrendelet életbeléptétől számított 30 nap alatt a névjegyzék a községházánál 15 napi közszemlére kiteendő, mely határidő alatt a felszólamlások írás-

ban, vagy szóval beadhatók s a kötelezettségüket megváltani óhajtók ebbeli szándékukat bejelenthetik.

A 15 napi határidőn túl a járási főszolgabíró a felszólamlásokat elintézi és újabb 15 napi határidőn belül a névjegyzéket minden községre nézve külön megállapítja; a szabályrendelet értelmében megállapított kivételeket hivatalból tekintetbe veszi, a vármegye tűzrendészeti választmányához (vagy felügyelőjéhez) beterjeszti és intézkedik az összegek előírása és behajtása iránt.

8. §. A váltságdíj évente előlegesen és pedig minden év január 1-éig a községi pénztárnoknál lefizetendő.

Ha a váltságdíj vagyon hiányában be nem hajtható, az illető egyén a kötelező tűzoltóság tagjai közé azonnal beosztandó.

A járási főszolgabírók kötelesek a megállapított névjegyzéket minden év december hó 15-éig az illető tűzoltóparancsnokkal közölni a törzskönyvbe vezetés végett.

9. §. Fontos dolog az, hogy a tűzoltósági keretbeosztások a közigazgatási beosztással minden tekintetben egybevágjanak

Ezért a vármegye — járása ugyanannyi — a vármegyei tűzrendészeti felügyelőnek alávetett járási tűzrendészeti felügyelőséget alkot. A vármegye kötelezett tűzoltósága pedig a jegyzői körök szerint (vagy községenként) osztatik be.

A vármegye minden körjegyzőségének (községének) és a ... város kötelezett tűzoltói önmagukban véve egy csapatot (testületet) képeznek, melynek élén a csapatparancsnok áll, ennek vannak alávetve az osztály (al) parancsnokok és a minden 25 ember élén álló szakaszparancsnokok.

10. A vármegye járása ugyanannyi járási tűzrendészeti felügyelőséget alkot.

A járási tűzrendészeti felügyelőket a vármegyei tűzrendészeti felügyelő nevezi ki (vagy e helyett a vármegye tűzrendészeti felügyelő javaslatára a vármegye alispánja nevezi ki, vagy pedig a vármegye tűzrendészeti választmánya választja 6 évre.)

A járási tűzrendészeti felügyelő hivatása, hogy a tűzrendészeti összes szabályok végrehajtását ellenőrizze, különösen arra ügyeljen, hogy a kellő vízkészlet a községben biztosíttassék s hogy a tűzoltó szerek és szerelvények kellő jókarban tartassanak, a tűzoltóságok kiképzését és szervezését ellenőrizi, bármily irányban észlelt hiányok és szükségletek iránt az illető község előjáróságánál, esetleg főszolgabírónál előterjesztést tesz, őket szakvéleménynyel támogatja, szükség

esetén a vármegye tűzrendészeti választmányának felügyelőjének jelentést tesz.

A szakaszok, osztályok és csapatok előrehaladásáról lehetőleg személyesen győződik meg, minden év végén ki-merítő jelentést terjeszt be járásának tűzrendészeti viszonyairól, a tűzoltóság kiképzéséről stb. a vármegyei tűzrendészeti felügyelőhöz.

Járásában a vezénylő tűzoltóparancsnokokkal időnkint értekezletet tart, mely alkalommal jegyzőkönyvileg megállapítják a községekre nézve megteendő tűzrendészeti intézkedéseket. Kötelezőleg megállapítják a községekre nézve, hogy az azokban kiűthető tűzvész esetére, mely szomszédos vagy más községek tartoznak a vész színhelyén megjelenni, esetleg megállapíthatják a nyújtandó segély mérvét és módját is.

Az értekezletek határozatairól felvett jegyzőkönyvek be-terjesztendőek a vármegye tűzrendészeti választmányához (felügyelőjéhez), melyek jóváhagyási záradékkal foganatosítás végett kiadatnak a járási főszolgabíróknak.

A járási tűzrendészeti felügyelő végül javaslatba hozza a vármegye tűzrendészeti választmányának (felügyelőjének) a parancsnokok, alparancsnokok és szakaszparancsnokok ki-nevezését.

11. §. Az N. vármegye kötelezett tűzoltósága felett a főfelügyeletet a vármegyei tűzrendészeti választmány útján a vármegyei tűzrendészeti felügyelő gyakorolja.

A vármegyei tűzrendészeti felügyelőt, valamint annak helyettesét a vármegyei törvényhatósági közgyűlés választja 6 évre.

A vármegyei tűzrendészeti felügyelő képviselője és őre a vármegyei tűzoltóság egyöntetűségének, ő a tűzrendészeti választmány előadója. A tűzoltóság szolgálati és technikai ügyeiben jogában és kötelességében áll csapatokat, osztályokat és szakaszokat felülvizsgálni.

Jogában áll a vármegye területén a tűzrendészeti állapotokat időről-időre megvizsgálni, járási tűzrendészeti felügyelőkől és parancsnokoktól jelentéseket beszedni, egyszerűan minden intézkedést tűzrendészeti ügyben megtenni.

Minden év végével beterjeszti jelentését a vármegyei tűzrendészeti választmányához, mely azt észrevételei kíséretében a vármegyei közgyűlés elé terjeszti, a felügyelő helyettese ezen teendőkben segít, akadályoztatás esetén a teendőket ellátja.

A vármegyei tűzrendészeti felügyelői állásra csak szak-képzett s állásuknak megfelelő társadalmi állással bíró egyé-nek választhatók. Az állás tiszteletbeli és csak tényleges ki-

adásai, irodaszerei megtérítését igényelheti, valamint igénye van kiszállásoknál oly fuvar és napidíjakat fölszámítani, mint ez a járási főszolgabíróknak engedélyezve van.

(Vagy a fenti bekezdés helyett a vármegyei tűzrendészeti felügyelő állása, mint rendes tisztviselői állás évi korona fizetéssel szerveztetik, köteles a vármegyénél megállapított rendes hivatalos órákat betartani. Kiszállások, mint fent.)

12. §. A vármegye tűzrendészeti választmánya a vármegye alispánjának elnöklete alatt a törvényhatósági bizottság által saját kebeléből 6 évről 6 évre választott tagból áll.

E választmány állapítja meg, jelen szabályrendelet értelmében a vármegye összes tűzrendészeti téren teendő intézkedéseit.

Minden előforduló esetben intézkedik s a vármegyei tűzrendészeti felügyelő, esetleg más parancsnokok ellen beadott panaszokat, egyéb kéréseket stb. saját kebelében elintézi.

Intézkedik a szolgálatban magukat kitüntetett vagy tűzvésznel megsérült és jutalmazásra érdemes tűzoltók segítése, illetve jutalmazása iránt.

Felülvizsgálja a vármegye tűzrendészeti felügyelője által beterjesztett évi jelentést és azt saját megjegyzései kíséretében a törvényhatósági közgyűlés elé terjeszti.

Évenként legalább egyszer, előforduló szükség esetében többször is ülést tart. Az elnök összehívására vagy 3 tag írásbeli kívánatára mindannyiszor gyűlést tartani köteles.

13. A csapatparancsnokok vezénylőjük az alájuk rendelt csapatnak s mint ilyenek ellenőrzik a tűzoltói szolgálatok teljesítését, a tűzoltói szerek gondozását és nyilvántartását.

Tapasztalatairól a vármegyei tüztendészeti felügyelőnek évente legalább egyszer — szükség esetén többször jelentést ad be.

Az al- és szakaszparancsnokok által beadott kimutatásokat szintén a vármegyei tűzrendészeti felügyelőhöz beterjeszti.

14. §. Az alparancsnok az alája rendelt osztálynak a parancsnoka s mint ilyen az alája rendelt szakaszparancsnokok működése felett a felügyeletet gyakorolja. Jelentéseit és kimutatásait a csapatparancsnoknak beadja

15. §. A szakaszparancsnok a szakaszt kiképezi, begyakorolja és vezényli. Oly községben, hol csak egy szakasz van, mint annak önálló parancsnoka nyilvántartja a szakasz létszámát, szolgálati működését, vezeti a szakasz törzskönyvét és leltárát, a parancsnoknak jelentést tesz a mulasztó tűzoltókról.

16. §. Tüzoltó tisztek az önként jelentkező fedhetetlen jellemű, lehetőleg szakképzett egyénekből a vármegyei tűzrendészeti felügyelő által neveztetnek ki.

17. §. Az altiszti állásokra, u. m. őrpáncsnok, rajvezető és őrvezető a csapatparancsnok illetékes arra alkalmas egyéneket kinevezni a szakaszparancsnok meghallgatásával.

III.

Egyenruházat és rangjelzés.

18. §: A szolgálati utasítás, egyenruházat és rangjelzés a vármegye egész területén egyforma. A rangfokozati jelvények az országos tűzoltószövetség szabályaitól eltérők nem lehetnek.

Kivételt képeznek azonban a vármegyei és járási tűzrendészeti felügyelők, kikre nézve alkalmas előírás nem lévén, azokra a következők irányadók:

A vármegyei tűzrendészeti felügyelő téli egyenruhája a rendes tűzoltói egyenruhákkal egyenlő, azzal a különbséggel, hogy bármily tetszés szerinti színben készíthetik, a nyári tűzoltó-ruhánál fehér-kék csikos bluz és világos vagy szürke nadrág. Mindkét vállon 5 karikás, arany vállzsinór és 5 karikás arany karzsinór. A bluz nyaka egész kereken vörös színű és rangjelzés nincs rajta, hanem mindkét felől egy-egy arany himzett tűzoltói jelvény. A derékon pedig a vármegye címerével ellátott derékszallag, oldalfegyverként kosárpallus vagy rőzsekés hordandó.

A felügyelő-helyetteseknek ugyan ilyen felszerelésük van, azzal a különbséggel, hogy a galléron himzett arany tűzoltói jelvény helyett parancsnoki ranggal és 3—3 arany rozettával airnak. A derékövet pedig csak a felügyelő tényleges helyettesítése idején vannak jogosítva viselni.

A járási tűzrendészeti felügyelőké pedig ugyanolyan, mint a várm. felügyelő-helyetteseké.

19. §. Szolgálatban levő tűzoltók kötelesek ebbeli minőségüket megállapító tűzoltói jelvényüket magukkal hordani. A vármegyei tűzrendészeti választmány állapítja meg, hogy ez a jelvény milyen legyen.

A megállapított tűzoltó egyenruhákat vagy jelvényt másnak, mint tűzoltónak viselni 20 koronáig terjedhető büntetés terhe alatt tilos.

A büntetéspénzek a tűzoltói- és a szegényalap-javakra esnek. (Tűzr. korm. rend. 19. §.)

20. §. A megállapított tűzoltói jelvényeket és szerelvényeket minden község maga szerzi be a saját költségére.

Az egyenruha beszerzése nem kötelező, a kötelezett tűzoltókra azonban, ha egyenruhát beszerezni óhajtanak, ez csak saját költségükre történhetik. A kiadott szerelvények és jelvények az utasítás értelmében leltárilag nyilvántartandók.

A szerelvények és jelvények gondatlanságból eredő vagy szándékos megrongálása kártérítésre kötelező.

IV.

Működés tűzvédsznél és más szolgálatban.

21. §. A 4. §-ban említett személyes szolgálat tételre kötelezettek, ha megállapított rendes tűzoltó szerelvényeik nincsenek, kötelesek saját legalkalmasabb esz özeikkel, úgymint fejszével, vasvillával vagy vízfordó edénnyel a vész helyén megjelenni.

22. §. A szolgálatban levő tűzoltó közhatósági személynek tekintendő (Tűzr. korm. rendelet 20. §.), az ellene elkövetett sérelem a tűzrendészeti kormányrendelet 30. §. szerint büntetendő.

23. §. A tűzoltó szakaszok a külön kiadott szolgálati utasítás értelmében kiképzendők, gyakorlandók és katonailag fegyelmezendők.

A fegyelmi büntetések állhatnak 1. szóbeli, 2. írásbeli megdorgálásból, 3. 1 koronától 10 koronáig terjedő pénzbürtől a tűzoltói segélyalap javára.

A büntetések alkalmazásának eseteit a szolgálati utasítás állapítja meg.

A büntető határozatot a tűzoltó parancsnok előterjesztésére a járási főszolgabíró hozza meg és hajtja végre.

24. §. Az egymáshoz beosztott községek tűzoltó szakaszai, kiutendő nagyobb tűzvész esetében, kötelesek egymás támogatására sietni.

25. §. A veszély színhelyén az oltási technika tekintetében, a tűzoltó parancsnok intézkedik. (Tűzr. korm. rend. 23. §.)

A fővezénylet mindig a helyi parancsnokot illeti, abban az esetben, ha több község tűzoltósága működik együtt. Kivételt képez azon eset, ha a helyi parancsnoknál magasabb rangú tiszt érkezik a tűz színhelyére.

26. §. Az 1886. évi XXII. t. cz. 136. §. alapján, a községbeli összes ígáslovak és ígavonó marhák tulajdonosai köte-

lések a tüzesetek alkalmával fogataikkal megjelenni, a vészjel megadása után a vészhelyen fecskendőket, hordókat és egyéb szereket, különösen vizet, a vész tartama alatt a tűzhöz folytonosan és teljesen díjmentesen szállítani s magukat a tűzvész helyén intézkedő tűzoltó parancsnok rendelkezése alá bocsájtani. Ezen rendelkezés megszegői az 1879. évi XL. t.-cz. 141., illetve 142. §§-ok értelmében büntetendők. A községbeli fogatokat a fentieknél fogva a tűzoltó parancsnokság nyilvántartani köteles.

27. §. A mennyiben a tűzvésznél megjelent szervezett tűzoltóság, a vész elfojtására elegendő nem lenne, a jelenlevő közigazgatási személy, illetve községi előjáró a tűzoltó parancsnok felszólítására köteles, az 1886. évi XXII. t.-cz. 136. §-a értelmében az összes községbeli lakosokat kor és nemi különbség nélkül t. i., kik ily működésre alkalmasak, közreműködésre esetleg karhatalommal is — kirendelni. Ellen-szegők az 1879. XL. t.-cz. 142. §-a értelmében büntetendők.

28. §. A község tűzfecskendőit, egyéb tűzoltószerzeit és felszereléseit a tűzoltóság folytonosan gondozni és használható állapotban tartani köteles. A fentartás költségeit az illető községek fedezik.

29. §. Rendzavarók, vagy kik a tűzoltóságot szóval vagy tettel bántalmazták, vagy a vezénylő parancsnok intézkedéseit ellenszegülés által akadályozták, vagy meghiusítják, az 1879. évi XL. t.-cz. 141. §. értelmében büntetendők.

V.

A kötelezett és az önkéntes tűzoltóságok közötti viszony.

30. §. A vármegye területén már meglevő vagy ezután alakulandó önkéntes tűzoltó-egyletek saját alapszabályaik szerint szervezkednek ugyan, de a vármegyei tűzoltókeretbe beleilleszkednek s a vármegyei tűzrendészeti felügyelő ellenőrzése alatt állanak.

Parancsnokságaik kötelesek évi jelentéseiket, melyekben a rendes jelentéseken kívül a tagok névsora, gyakorlatok száma és az azokban résztvevő tagok száma pontosan bennfoglaltassék, minden év végével a vármegyei tűzrendészeti választmányhoz (vagy vármegyei tűzrendészeti felügyelőhöz) beterjeszteni.

31. §. Ha valamely önkéntes tűzoltó-egylet gyakorlatlansága vagy más hiányai miatt céljának meg nem felel, vagy tagjainak száma 25-nél kevesebbre apad, a vármegye

tűzrendészeti felügyelője az alispán útján felir a belügy-miniszterhez az egylet feloszlátása, illetőleg az arra vonatkozó miniszteri rendeletek alkalmazása végett; esetleg kéri a tűzrendészeti kormányrendelet 22. §-ának alkalmazását.

32. §. A vármegyei kötelező tűzoltóság életbelépte után is létesülhetnek önkéntes vagy más tűzoltó-egyletek, ha a vármegyei tűzoltóság keretébe beilleszkednek.

Önkéntes tűzoltó-egyletek saját alapszabályaik szerint alakíthatók, de csak úgy, ha tagjaik száma a 25-öt meghaladja.

33. §. Kötelezett tűzoltóság ott is felállítható, ahol már önkéntes vagy más tűzoltóság működik. Ily helyeken, ha valaki a másfajta tűzoltóság kötelékéből kilép, azonnal beosztandó a kötelezett tűzoltósághoz, esetleg a megállapított váltságdíj megfizetésére szorítandó.

VI.

Jutalmazás és segélyadás.

34. §. Ugy a vármegyei, valamint a járási tűzrendészeti felügyelőknek tiszteletdíj és utazási költségtérítményre van igényük, a létesítendő vármegyei tűzoltó-alapból pedig a tűzrendészeti választmány az utazási költségtérítményt első sorban kiutalja.

35. §. A szolgálatban magát kitüntetett tűzoltó a tűzoltóparancsnok előterjesztésére a vármegyei tűzrendészeti felügyelőtől dicsérő okiratot nyer.

36. §. Működés közben önhibáján kívül megsérült, vagy bénult tűzoltó, munkaképtelenségéhez mérten lesz segélyezve.

A segély az illető egyénhez mérten vagy egyszer s mindenkorra végkielégítéssel lesz kárpótolva vagy állandó segélyezéssel. Teljes munkaképtelenség és vagyonhiány esetén pedig ellátással. (Tűzrend. korm. rend. 21. §.)

37. §. Jutalmazások és segélyezések költségeinek fedezésére, vármegyei tűzoltóalap létesíttetik, mely a többi vármegyei alapok módjára a vármegyei házipénztár által kezelttetik.

38. §. A 37. §-ban írt tűzoltóalap létesül:

a) a jelen szabályrendelet §§-ban a tűzoltóalap javára eső pénzbüntetések ide utalt részéből, kivéve az 1879: XL. t.-cz. 141. és 142. §-ai alapján kirótt pénzbüntetések, melyek hovaforrásáról az 1892. évi XXVII. t.-cz. 3. §. intézkedik;

b) a 6. §-ban megállapított összegnek a község által beszolgáltatandó fele részéből;

- c) netáni önkéntes adományok és hagyományokból;
- d) a községekre esetleg kivetett járulékokból.

VIII.

Büntető eljárás.

39. §. A jelen szabályrendelet ellen vétők tekintetében azon hatóságok bíraskodnak, melyek az 1880. évi augusztus 17-én 38.547. sz. a. kelt bel- és igazságügyminiszteri rendelettel megállapítvák s azon módon járnak el, amint az ott körül van írva.

40. §. A büntetés mérvére nézve az 1879. évi XL. t.-cz. 141. és 142. §-ai, valamint a jelen szabályrendeletben megállapított határozmányok szolgálnak mértékül.

IX.

Záró határozat.

41. §. A jelen szabályrendelet az 1879. évi XL. t.-cz. 9. §-a értelmében a kihirdetési napot követő negyedik napon lép hatályba.

A községek által a kötelezett tüzoltóságról vezetett könyvek mintái:

I. minta.

Tüzeltő törzskönyv.

.....község kötelezett tűzoltói összeírásaévre.

[illegible]

II, *mint*.

Tüzoltó gyakorlatok naplója.

-----községi kötelezett tűzoltóké.

[illegible]

Nagy előnye ezen önkéntes tűzoltóságnak, hogy tagjaik minden ellenszolgálat nélkül, tehát pusztán emberbaráti szeretetből teljesítik nehéz és fáradságos munkájokat. Tagjaik fizetést nem igényelnek s ruházatukat is legtöbb helyen saját maguk szerzik be.

Az egyesület alapszabályszerű járulékaiból, alapítványok, mulatságok jövedelmeiből tartja fenn magát, de az egyesület fentartásához köteles a községi képviselő-testület által megállapított összeggel hozzájárulni, ha az egylet elegendő összeggel nem rendelkeznék.

Hátránya az önkéntes egyletnek az, hogy tagjaik önkéntes elhatározásból lévén ezen ügy szolgálatában, nem igen engedelmeskednek a fellebbvalóik parancsának. Legtöbb tűzvésznél mindenik a saját esze után cselekszik s így aztán a legnagyobb zürzavarok, veszekedések stb. kerülnek ki ily esetekben.

Meg kellene gondolni az önkéntes tűzoltó-testületek tagjainak azt, hogy habár ők önként is léptek be az egyletbe, a saját maguk által választott parancsnokaiknak kötelesek engedelmeskedni, mert ha laza a fegyelem, az egylet sohasem lesz képes hivatásának megfelelni.

II. szakasz.

Az önkéntes tűzoltóság megalakulása.

Minden községben, hol legalább arra alkalmas 25 egyén ajánlkozik, az önkéntes tűzoltó-egylet létesíthető. A mozgalmat megindíthatják a község vezető emberei, előljárói. Összehívják a község lakosait egy megelőző értekezletre, melyen kidolgozzák az alapszabályokat s ha látják, hogy legalább 25 tag jelentkezik, akkor egy újabb határidőt tűznek ki az alakuló közgyűlés megtartására.

Ezen az alakuló közgyűlésen a mozgalom megindítói által kidolgozott alapszabályokat elfogadják,

esetleg módosítják. Az alapszabályok elfogadása után megválasztják az ideiglenes választmányt, mely az alapszabályokat négy egyenlő példányban fűzött alakban a főszolgabíró útján a m. kir. belügyminiszterhez jóváhagyás végett felterjeszti. Az erre vonatkozó beadványok bélyegmentesek.

A m. kir. közigazgatási bíróság 1899. május hó 30-án 120/1898. P. számú ítélete alapján a rendszeres működést az egylet az alapszabályok jóváhagyása után kezdheti csak meg.

Az önkéntes tűzoltóságoknál használható minták a következők lehetnek:

1. Felhívás.

Alólirottak szükségét látván egy önkéntes tűzoltó-testület létesítésének, felhívjuk az érdeklődőket, hogy a f. év hó n a községháza nagytermében tartandó előzetes értekezleten részt venni sziveskedjenek.

Kelt N.-ben, 190..... hó n.

(Aláírások.)

2. Meghívó.

Alólirottak tisztelettel kérik N. N. urat, hogy a folyó hó n délelőtt órakor tartandó szűkebb-körü értekezleten az alakulandó önkéntes tűzoltóság alapszabályainak kidolgozása céljából megjelenni sziveskedjék.

Kelt N.-ben, 190..... hó n.

Az előkészítő bizottság nevében :

bizottsági titkár.

3.

Meghívó.

Az n.-i. önkéntes tűzoltó-testület alakuló közgyűlésére, mely folyó hó n a községháza (iskola) nagytermében fog megtartatni, tisztelettel meghívjuk a község összes érdeklődő lakosait.

Tárgysorozat:

1. §. Az alapszabályok megvitatása és elfogadása.
 2. §. Ideiglenes választmány választása.
 3. §. Esetleges egyéb indítványok.
- Kelt N.-ben, 190..... hó n.

Az előkészítő bizottság:

(Aláírások.)

4.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett 190..... hó n N. községben a községháza nagytermében az önkéntes tűzoltó-testület alakuló közgyűlése alkalmával.

Jelen vannak alólirottak:

Tárgy 1.

Az értekezletet összehívó N. N. előadja és ecseteli a tűzoltó-egylet felállításának nagy fontosságát, kéri a gyűlés jelenlevő tagjait, hogy ideiglenes elnököt és jegyzőt válasszanak az alakuló közgyűlés tartamára. A jelenlevők egyhangulag hozzák a következő *határozatot*:

Id. elnökül N. N. ur és id. jegyzőül N. N. ur bizatnak meg.

N. N. elnök kéri a gyűlésen jelenlevőket, hogy az általa felol-

vasandó alapszabályokra, esetleges indíványait tegyék meg. Az alapszabályok felolvasása után egyhangulag hozzák a következő *határozatot* :

A bemutatott alapszabályok minden változtatás nélkül egyhangulag elfogadtatnak, azzal, hogy azok jóváhagyás végett a nm. m. kir. belügyminiszter urhoz terjesztendők fel.

Tárgy 2.

Elnöklő N. N. kéri a közgyűlést, hogy az ideiglenes 6 tagból álló választmányt válasszák meg. E választmány lesz ugyanis hivatva az egyesület ügyeit ideiglenesen vezetni.

Határozat :

Egyhangulag megválasztják N. N. stb. urakat.

Tárgy 3.

Egyéb indítvány nem lévén, a jegyzőkönyv felolvasatott, bezáratott és a jelenlevők által aláíratott.

Kmf.

Következnek az aláírások :

5. Bélyegmentes a m. kir. közig. bíróság 120/1898. P. sz. ítélete alapján.

Nagyméltóságu m. kir. Belügyminiszter Ur!

Kegyelmes Urunk:

Az ide 2 példányban mellékelt jegyzőkönyv tanúsága szerint folyó hó n tartott gyűlésen az n.-i. önkéntes tűzoltó-testület megalakult.

Midőn az ide 4 példányban mellékelt alapszabályok megerősítését kérjük,

maradunk Nagyméltóságodnak

alázatos szolgálai:

N.-ben, 19..... hó n.

N. N. s. k.,
id. elnök.

N. N. s. k.,
id. jegyző.

Kivül felzet:

A nm. m. kir. Belügyminiszter urhoz

Budapest.

Kérése

Az n.-i. önkéntes tűzoltó-testület nevében N. N. id. elnöknek,

melyben kéri a 4 példányban bemutatott alapszabály megerősítését.

Mellékletek:

2 jegyzőkönyv.

4 alapszabály.

6. **Érdemes községi Elöljáróság.**

X. számú határozatával a nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur, az n.-i. önkéntes tűzoltó-testület alapszabályait jóváhagyta. A működést tehát megkezdhetnök, de sajnos a kezdet nehézségein még nem vagyunk túl s csekély anyagi erőnkkel még a legszükségesebb eszközöket sem tudjuk beszerezni.

Oda terjed kérésünk, hogy az első beszerzés költségeire állapítson meg a község korona segély-összeget.

Kérjük az előjáróságot, hogy jelen kérésünket rendkívüli közgyűlés összehívása által a képviselő-testülettel tárgyalassa.

N.-ben, 19..... hó n.

Az önkéntes tűzoltó-egylet

parancsnoksága nevében :

N. N. s. k.,
s. tisztt.

N. N. s. k.,
parancsnok.

7.

Meghívó.

Folyó év hó n órakor a község háza nagytermében megtartandó rendkívüli közgyűlésre a képviselőtestület tagjait meghívja az előjáróság.

Tárgy:

N. N. beadványa az önkéntes tűzoltó-egylet nevében, melyben korona segély megadását kéri az első felszerelés czéljaira.

Kelt

N. N. s. k.,
bíró.

N. N. s. k.,
jegyző.

8.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett 190..... hó n község háza nagytermében a község képviselő-testületének rendkívüli közgyűlése alkalmával.

Jelen vannak N. N.

Tárgy :

Elnöklő N. előterjeszti a tűzoltó-egylet beadványát s indokolja,

hogy a község jóléte érdekében
szükséges a kért segílyt megadni.

A jelenvoltak egyhangulag *határozzák:*

A kért korona segílyt
megadja s a parancsnokság azt a
község pénztárából felveheti.

Egyéb tárgy nem lévén, az ülés bezáratik s a
jegyzőkönyv felolvasás után aláíratik.

Kmf.

(Aláírások.)

III. Szakasz.

Alapszabály-minta.

I.

Az n—i önkéntes tűzoltó-testület alapszabályai.

Czim.

1. §.

Az egyesületi alapon szervezett testületi czime: „Az
n—i önkéntes tűzoltó-testület“.

Pecsét.

2. §.

A testület pecsétje: „tűzoltói jelvény“ n—i önkéntes
tűzoltó testület körirattal.

Székhely.

3. §.

A testület székhelye: N. város (község).

Hivatalos nyelv és vezérszó.

4. §.

A testület hivatalos nyelve és vezérszava : Magyar.

Cél.

5. §.

A testület célja :

a) a tagok rendszeres tűzoltásban elméletileg és gyakorlatilag kioktatása ;

b) a parancsnokság határozatából éjjeli őrseget tart ;

c) a tűzvész és egyéb elemi csapások esetében segélyt nyújt, mely esetekben a városi szabályrendeletekben kötelezett kéményseprők-, bérkocsisok-, vízárusoknak alkalmazása iránt rendelkezik ; az oltást, élet- és vagyonmentést eszközli.

Tagok.

6. §.

A testület tagjai : tiszteletbeli, alapító, pártoló és működő tagok.

7. §.

Alapítók azok, kik a testület részére egyszer s mindenkorra legkevesebb . . . koronát fizetnek.

8. §.

Pártolók, kik a testület fentartásához 3 évi kötelezettséggel évenként legalább . . . koronát előleges évi részletekben a testület pénztárába befizetnek.

9. §.

Működő tagok : a magyar országos tűzoltó szövetség által alkotott szabályzatban megállapított szervezeti beosztás szerint tisztek, altisztek, mászók, szivattyusok és rendfentartók, kik magukat a tetteleges segélynyújtásban részvételre, az őrszolgálatokon, gyakorlatokon való pontos megjelenésre, valamint a testület által hozott minden határozatok és a szolgálati szabályok megtartására kötelezik.

Felvétel.

10. §.

A tiszteletbeli tagok megválasztása, a parancsnokság javaslata alapján a közgyűlés által történik.

11. §.

Az alapító és pártoló tagok írásbeli nyilatkozataik által a testület tagjaivá válnak, szabályszerű felvételük azonban a parancsnokság által történik.

12. §.

Működő tag lehet minden feddhetlen jellemű férfi, ki 18. életévét betöltötte; továbbá ép és egészséges testalkatu; felvétel végett a parancsnokságnál kell jelentkezni; a felvétel parancsnoksági ülésen történik, mely alkalommal az új tag ünnepélyes fogadalmat köteles tenni.

Fogadalom: „Én N. N. ezennel fogadom, hogy az n—i önkéntes tűzoltó-testületnek rendes és pontos működő tagja leszek s becsületszavam és kézadásommal kötelezem magamat a testület alap- és szolgálati szabályainak, nemkülönben minden egyes határozatainak pontos megtartására“.

A tagok kötelességei.

13. §.

Minden működő tag köteles az alapszabályokat, a szolgálati szabályzatot, továbbá a közgyűlési és parancsnoksági ülés határozatait követni, mire felvétel alkalmával ünnepélyes fogadalmát és kézadás mellett becsületszavát adja. (A működő tagok egyéb kötelezettségei a szolgálati szabályzatban foglaltatnak.)

A tagok jogai.

14. §.

A tiszteletbeli tagok, a működő tagok jogait élvezik, azonban az alapító és pártoló, továbbá a működő tagok terheitől mentesek.

Az alapító és pártoló tagok a közgyűlésen tanácskozási, szavazási és választási joggal bírnak.

A működő tagok a testület által nyújtott minden segélyben, előnyben részesülnek; a közgyűlésen tanácskozási, szavazási és választási joggal bírnak. A működő tagok a felvétel után a magyar országos tűzoltó-szövetség által megállapított előírás szerint felszereléssel láttatnak el, mit azonban csakis szolgálatban szabad viselni. Azon esetben, ha szolgálat közben szerencsétlenség éri, jogosítva van a testületi orvos által kiállított bizonyítvány mellett segélyért folyamodni. Kérelmét vagy panaszát testülete parancsnokával közölheti, aki vagy maga intézkedik, avagy fontosabb esetekben a parancsnoksági ülésnek terjeszti elő határozathozatal végett. 15 évi szolgálat után, ha többé tűzoltó nem volna is, temetésére a testület köteles megjelenni.

A tagság megszűnése.

15. §.

A működő tagok tagok tagsága megszűnik;

a) önkéntes kilépés által és pedig négy heti írásbeli előzetes bejelentés mellett, mely a parancsnoksághoz intézendő;

b) a létszámból való törlés által, még pedig:

1. ha a tűzoltónál megkívánt előfeltételek hiánya utólag kitűnik;

2. ha háromszor egymásután indokolatlanul gyakorlatot, őrszolgálatot és tüzesetet mulaszt;

3. ha a testülettel szemben felmerült kötelezettségeinek vagy tartozásainak háromszori felhívás dacára eleget nem tesz;

c) kizárás által, melyet a tagokra nézve a parancsnokság a következő esetekben határozhat el:

1. az alapszabályok és szolgálati szabályzat ellen elkövetett nagyobb vagy többszöri kihágás esetében;

2. a testület érdekeit veszélyeztető vagy hazafiatlan cselekedet miatt;

3. közbotrányt okozó vagy becs'elen magaviselet, avagy iszákosság miatt;

4. felebbvaló iránt szolgálatban tanusított illetlen magaviselet, engedetlenség, kiadott parancsnak megszegése, vagy mint összeférhetetlen természet vagy fegyelmetlenséget szolgálati magaviselet miatt;

5. ha a tag büntény miatt elítéltetett bíróilag ; a ki-lépett, törölt vagy kizárt tag a szavatosság terhe alul azon-ban csak a testülettől kapott felszerelések visszaadása után mentetik föl.

A pártoló tagok a lejáratí év utolsó negyedében a pa-rancsnokság által írásban pártolótagságuk megtartására újból felszólítandók, a felhívás következtében, ha nem nyilatkoznak, a következő három évre is tagokul tekintetnek.

Jövedelem.

16. §.

A testület jövedelmét képezik:

- a) az alapító- és pártoló tagok járulékal ;
- b) N. város által nyújtott segély és javadalom ;
- c) a testület javára tett adományok és hagyományok ;
- d) a testület által rendezett ünnepélyek és vigalmaknak esetleges jövedelme ;
- e) jutalmak és gyűjtés útján szerzett pénzösszegek.

Vagyon.

17. §.

A testület vagyonát képezik :

- a) a folyó pénztár készlete ;
- b) a tartalékalap ;
- c) minden beszerzett ingó és ingatlan tárgy és
- d) a segélyalap.

Követelések behajtása.

18. §.

A testület tagjainak kötelezettségéből eredő minden követelése a fennálló törvények értelmében bírói uton behajtható.

Tartalékalap.

19. §.

A tartalékalap forrásai :

- a) a 16. §-ban felsorolt jövedelmek (forrásai) 5%-a ;

b) különösen e célra szánt adományok és hagyományok.

A tartalékalap elkülönítve kezeltetik és a parancsnokság határozatához képest biztos helyen gyümölcsöztetendő. A tartalékalap igénybevételéhez a közgyűlés beleegyezése szükséges.

Segélyalap.

20. §.

A segélyalap jövedelmei:

a) a 16. §-ban felsorolt jövedelmek 5%-a;

b) különösen e célra szánt adományok és hagyományok.

A segélyalap elkülönítve kezeltetik és a parancsnokság határozata szerint biztos helyen gyümölcsöztetendő.

A segélyalap igénybe vehető.

21. §.

a) A szolgálatban keresetképtelenné vált tagoknak a segélyalap erejéhez mért segélyezésére;

b) ha valamely tag a szolgálatban életét veszítené, eltemetéséről, ha arról családja vagy más hozzátartozói nem volnának képesek gondoskodni, a parancsnokság gondoskodik, de a temetési költségek 50 koronát tul nem haladhatnak.

A segélyalap egy tag által 120 napon tul igénybe nem vehető, kivételes esetekben azonban a parancsnokság ezen időt meghosszabbithatja.

A szolgálatban keresetképtelenné vált tagnak jogában áll a segély igénybevétele végett, betegségének tartama alatt a parancsnoksághoz fordulni, köteles azonban e végből betegségét a baleset napjától számított 8 nap alatt bejelenteni vagy hatósági orvos által kiállított bizonyítvánnyal igazolni.

A segélyalap jótéteményéből kizáratnak azon tagok, kik önvétkük, engedetlenség vagy ittasság folytán váltak szolgálatban keresetképtelenné. Ennek megítélésére a parancsnokság van hivatva.

A segélyalap minél kevésbbé leendő megterhelhetése céljából, valamint a működő tagok érdekében a parancsnokság feladata gondoskodni orvosokról, kik a szolgálatban megsérült tűzoltókat díj nélkül gyógykezelik és lépéseket tenni, hogy a sérülést szenvedett tűzoltók részére rendelt gyógyszerek leszállított áron szolgáltatassanak ki. Ugyancsak a parancsnokság köte-

lessége gondoskodni arról, hogy működő tagjaival a testület a magyarországi tűzoltó testületek segélyző szövetségébe belépjen és e célból évenként január havában a tagok névsorát a fejenkénti 20—20 fillér tagsági díjjal együtt betérjessze.

Közegek.

22. §.

A testület ügyeit vezetik:

- a) a közgyűlés;
- b) a parancsnokság.

Közgyűlés.

23. §.

Minden év első negyedében rendes közgyűlés tartatik.

A testületi év azonos a polgári évvel, illetve naptári évvel.

Rendkívüli közgyűlést összehívni a parancsnoksági ülés határozata alapján a parancsnoknak áll jogában, kötelessége pedig akkor, ha azt a működő tagok létszámának $\frac{1}{3}$ -a alapos indokolás mellett írásban kívánja.

A parancsnok tartozik a kérvény beérkeztétől számított 14 nap alatt a közgyűlést összehívni.

A közgyűlések, melyek mindig a testület székhelyén tartatnak, legalább 2 (két) héttel (rendkívüli egy héttel) előbb a tárgysorozat közlése mellett hivandók össze.

24. §.

A közgyűlés szavazattöbbséggel hozza határozatait; a szavazatok egyenlősége (szerint) esetén az elnök szava dönt. A szavazati jog személyesen gyakorlandó.

A közgyűlés határozatképes, ha a működő tagok tényleges létszámának $\frac{1}{3}$ -da (egyharmada) jelen van.

Ha a határozatképességhez megkívánt létszám a közgyűlés megkezdésére kitűzött időponttól számított fél óra alatt össze nem jönne, akkor 8 nap alatt új közgyűlés hivandó össze, mely tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozatképes.

A közgyűlés határozatai a meg nem jelent tagokra nézve is kötelező erővel bírnak.

A közgyűlés elnöke a testületi parancsnok, ennek akadályoztatása esetén, az alparancsnok, jegyzője a titkár, ennek távollétében a segédtsízt.

25. §.

A rendes közgyűlés tárgyai:

1. két rendes és két póttagból álló jegyzőkönyv hitelesítő bizottság megválasztása közfelkiáltással;

2. a parancsnokság évi jelentése;

3. a számvizsgáló bizottság jelentése alapján a lezárt számadások előterjesztése és jóváhagyása, a fölmentvény megadása, továbbá a jövő évi költségelőirányzat megállapítása;

4. föllebbezési ügyek elintézése;

5. tiszteletbeli tagok megválasztása, mely közfelkiáltással, vagy titkos szavazás útján, viszonylagos szótöbbséggel történik;

6. indítványok tárgyalása, melyek 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg a parancsnokságnál írásban beterjesztetnek, ellenében figyelembe nem vétetnek;

7. a parancsnokság tagjainak megválasztása. A parancsnokság 3 évre választatik közfelkiáltással vagy titkos szavazás útján viszonylagos szótöbbséggel. Szavazat egyenlőség esetén sorshuzás dönt;

8. három rendes és három póttagból álló számvizsgáló bizottság egy évi időtartamra való megválasztása, mely az évi számadást, pénztárt és leltárt megvizsgálván, annak eredményéről a közgyűlésnek jelentést tesz;

9. az alapszabályok módosítása;

10. a testület feloszlata.

26. §.

A közgyűlés jegyzőkönyvét a hitelesítőkön kívül, még az elnök és jegyzőkönyvvezetők is aláírják.

A parancsnokság hatásköre.

27. §.

1. A testület nevében szerződéseket kötni, melyeknek érvényességéhez a parancsnok és a titkár (segédtsízt) aláírása szükséges.

2. A testület vagyonát felelősség mellett kezelni.

3. A testület helyiségeinek építése, illetőleg bérletéről s a szerek beszerzése, valamint azok rendben tartásáról gondoskodni.

4. Szolgákat felvenni és azok fizetését meghatározni.

5. Az alapító és pártoló tagokat fölvenni.

6. Oly tagokat, kik a tüzoltói szolgálatban maguknak különös érdemeket szereztek, kitüntetni vagy megjutalmazni.

7. Közgyűlést összehívni s ennek a testület viszonyairól jelentést tenni, a lefolyt évi zárszámadást és a jövő évi költségvetést előterjeszteni.

8. A közgyűlésnek tiszteletbeli tagokat megválasztásra ajánlani és egyéb indítványokat tenni.

A parancsnoksági ülés határozatképességéhez az elnökön kívül 4 tag jelenléte szükséges.

A parancsnoksági ülések jegyzőkönyveit a titkár (jegyző) készíti el s azokat az elnökön kívül a parancsnokságnak e célból esetről-esetre választott két tagja hitelesíti.

28. §.

A testület parancsnokságát képezik:

a) a tisztek: parancsnok, alparancsnok és a szakaszparancsnokok;

b) tisztviselők: a titkár, pénztárnok, segédtsízt, (szolgálatvezető) a szertáros, alszertáros és az orvos.

Az egyes tisztviselői teendőkkel más tisztviselők, esetleg a szakaszparancsnokok is megbízhatók, avagy ezen állásokra meg is választhatók.

Tiszti állásra csakis oly működő tag választható meg, ki a tüzoltói ismeretek minden ágából a szakvizsgát sikerrel letette.

29. §.

A parancsnokság hatásköréhez tartoznak még:

9. A működő tag felvétele, minősítése, kilépése, törlése és kizárása ügyében határozni.

10. Az őrszolgálatok, gyakorlatok és előadások idejét meghatározni és azok pontos megtartására felügyelni.

11. Az őrszolgálatok, gyakorlatok, előadások és tűzése-

teknél meg nem jelent tagokra az alap- és szolgálati szabályzatban meghatározott megtorlást eszközölni s a működő tagok közt szolgálati ügyekből felmerült viszályokat elintézni.

12. A testület részére szükségrendő oltószerek, személyi felszerelés beszerzését eszközölni.

13. Tűzveszélyeknél és egyéb vészeseteknél magukat kitüntetett egyéneknek megjutalmazását eszközölni vagy sérülést szenvedetteknek segélyt eszközölni.

14. Az altiszteket a letett szakvizsga alapján megválasztani, a parancsnokság összes határozatai a közgyűléshez felbevezhetők.

A parancsnok.

30. §.

A parancsnok elnököl, a köz- és parancsnoksági üléseken; ezeket összehívja, kül- és belügyekben képviseli a testületet, vezeti a testület ügyeit, a költségvetés keretén belül utalványoz és a pénztár kezelésére felügyel. A pénztárt tetszése szerinti időben megvizsgálja; halasztást nem tűrő ügyekben személyes felelősség terhe alatt intézkedik; az ily intézkedésekről azonban a legközelebbi ülésen jelentést tenni köteles.

A parancsnok egyszersmind a tényleges működés főintézője és vezérője, miben a hatóság által nem korlátozható, amennyiben ő felelős a műszaki működés tekintetében tett vezérlésért, köteles a vészhelyen haladéktalanul megjelenni, tűzvész után haladéktalanul tartozik írásbeli jelentést tenni a járási tűzrendészeti felügyelőnek. A hatósággal szemben képviselője a testületnek, parancsai és utasításai feltétlenül teljesítendőek; a netaláni engedetlen tűzoltókat rendutasítani, sőt a helyszínéről eltávolítani jogában áll; ő rendel el a támadás és védelem módját, a fecskendők és egyéb szerek mikénti használatát, valamint a rendfentartók mikénti működését, vezérli a tagok gyakorlatát, összehívja a köz- és parancsnoksági üléseket és azokon elnököl; meghatározza a működő tagok szolgálati kötelezettségét, beosztja a tiszteket, altiszteket és a tűzoltókat, a megfelelő szakaszokba; végül ellenőrzi az alapszolgálati és gyakorlati szabályok, nemkülönben az összes határozatok betartását. A technikai működés kivételével a tűzvész színhelyén egyebekben aláveti magát a helyi hatóság rendelkezéseinek.

Alparancsnok.

31. §.

Az alparancsnok a parancsnok távollétében vagy megbízása folytán a fentebb körülírt teendőkben annak helyettese.

Szakaszparancsnokok.

32. §.

A szakaszparancsnokok a közvetlen vezetésük alatt álló szakaszoknak működésére ügyelnek és a nyert rendeletekhez mértén adják ki parancsaikat. Azon esetre, ha a tűzvédszél a parancsnok és az alparancsnok hiányoznék, akkor a rangban legidősebb tiszt gyakorolja a vezényletet.

Segédtszt.

33. §.

A segédtszt (szolgálatvezető) a szolgálati teendőket végzi és a gyakorlatokat és oltási műveletek alkalmával a vezénylő tiszt rendeleteit közvetíti.

Titkár.

34. §.

A titkár kötelessége a testület írásbeli teendőit végezni, a köz- és parancsnoksági gyűlések jegyzőkönyveit vezetni, a testület irattárát rendben tartani; ezenkívül a gyűlések által kibocsátott iratokat az elnökkel együtt aláírni.

Pénztáros.

35. §.

A pénztáros felelősség terhe alatt kezeli a testület pénztárát; a bevételekről és kiadásokról rendes könyvet vezet;

teljesíti a kifizetéseket a parancsnok utalványozása folytán. Évnegyedenként a pénztár állásáról a parancsnokságnak kimutatást ad; a testület tartozásait és követeléseit nyilván tartja s évnegyedenként a parancsnokságnak bejelenti, végül az évi zárszámadást és jövő évi költségvetést elkészíti s azokat a parancsnoksági ülés elé terjeszti.

Szertáros.

36. §.

A szertáros köteles gondoskodni a személyi felszerelés s az összes oltószereknek és a szertárnak állandó tiszta és jókarba tartásáról és az esetleges szükségletekről a parancsnokságnak, kimutatás mellett beszerzés végett jelentést tesz.

Alszertáros.

37. §.

Alszertáros, szertárost a fennebbiekben akadályoztatása vagy megbízása esetében, helyettesíti.

Orvos.

38. §.

Az orvos a tüzeseteknél és gyakorlatoknál a lehetőség szerint megjelenni, azt ott megsérült vagy szolgálatban megbetegedett tűzoltókat díj nélkül gyógykezelné tartozik.

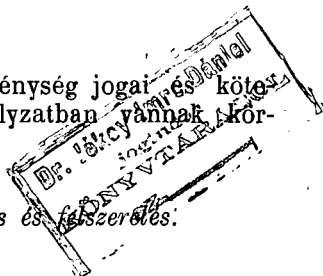
39. §.

Az egyes tisztek, altisztek és legénység jogai lességei részletesen a szolgálati szabályzatban vannak körvonalozva.

Szervezés, egyenruha, rangjelzés és felszerelés.

40. §.

A szervezet, egyenruha, rangjelzés és felszerelésre nézve a testületek a magyar országos tűzoltó-szövetség által, a ma-

gyarországi tűzoltótestületek számára megállapított s a nagyméltósági belügyminiszterium által 1898. évi január hó 5-én, 12051—1897. szám alatt jóváhagyott szervezeti, egyenruházati, rangjelzési és felszerelési szabályzatban foglaltakat ismeri el kötelezőnek.

Az alapszabályok módosítása.

41. §.

Az alapszabályok csakis közgyűlésen módosíthatók. Módosításhoz azonban a jelenlevő szavazatra jogosított tagok $\frac{2}{3}$ -ának beleegyezése szükséges. A módosításra vonatkozó indítványok szövege a közgyűlés előtt 8 nappal a parancsnoksághoz beterjesztendő s az örtanyán kifüggesztendő. A módosított alapszabályok csak a nagyméltósági belügyminiszterium jóváhagyása után lépnek életbe.

Feloszlás.

42. §.

A testület feloszlása ügyében csak az e célból összehívott közgyűlés dönthet; ehhez azonban a szavazatra jogosított tagok létszáma $\frac{3}{4}$ -ed részének jelenléte és azok $\frac{2}{3}$ -ának beleegyezése szükséges. Ha ily esetben a tagok elégséges számban meg nem jelennének, 15 nap múlva új közgyűlés tartatik, mely azon határozott megjegyzéssel hivandó egybe, hogy a feloszlás ügye a megjelent tagok számára való tekintet nélkül tárgyalatni és eldöntetni fog. Feloszlás esetén a vagyon hová fordításáról a feloszlást kimondó közgyűlés rendelkezik, a vagyon azonban csakis tűzoltási célokra fordítható s az erre vonatkozó határozat foganatosítás előtt a nmélt. belügyminiszteriumhoz felterjesztendő.

A testület viszonya az országos és vármegyei tűzoltó szövetséghez.

43. §.

A testület, úgy az országos, valamint a vármegyei tűzoltó szövetségnek, nemkülönben a magyarországi tűzoltótestü-

letek segélyző-szövetségének tagja lenni s azok alapszabályainak, szabályzatainak és összes határozatainak magát alávetni köteles, amennyiben azok a testület jelen alapszabályaiba nem ütköznek.

Kormányfelügyelet.

44. §.

Ha a testület a fentebbi alapszabályokban kitűzött céljától eltérne, illetőleg hatáskörét meg nem tartaná, aláveti magát a nmélt. m. kir. belügyminiszterium által 1875. évi május hó 2-án, 1508. eln. szám alatt kiadott szabályrendelet 9. pontjában kimondott joghátrányoknak, t. i. ha az alapszabályokban meghatározott célzt és eljárást illetőleg hatáskörét meg nem tartaná, a kir. kormány által, amennyiben további működésének folytatása által az állam, vagy a testületi tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztetik s a felfüggesztés után elrendelendő szabályszerű vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik, avagy esetleg alapszabályainak lehető legpontosabb megtartására különbeni felosztatás terhe alatt köteleztetik. Jelen alapszabályok elfogadtatnak az n.-i önkéntes tűzoltótestület . . . évi hó . . . -ik napján tartott közgyűlésén.

N. N. s. k.,
közgyűlési elnök.

N. N. s. k.,
közgyűlési jegyző.

IV. FEJEZET.

Díjazott, fizetéses és más egyéb tűzoltóságokról.

Díjazott tűzoltóságokat csak a nagyon gazdag és megfelelő helyiséggel, valamint megfelelő mennyiségű tűzoltószerekkel ellátott város állíthat fel. A díjazott, vagyis másképpen hivatásosaknak nevezett tűzoltók kizárólag ezen foglalkozásuknak kell, hogy éljenek s így ezért nekik oly megfelelő fizetés és lakás adandó, hogy abból megélhessenek. A tűzoltók fizetése 600—1200 korona helyi viszonyok szerint. Az örparancsnok fizetése

1000—1400 korona s végül az illető tűzoltótiszt fizetése, ha ez teljesen a hivatás ának él s a tiszti állást nemcsak mellékesen tölti be, 1600—5000 korona között váltakozik. A díjazott tűzoltóság éjjel-nappal őrszolgálatot tart s mivel fölállításuk csak nagyobb városban lehetséges, legalább is 12 köztűzoltóból, 2 őrparancsnokból és 1 tisztből kell, hogy álljon. Kiütendő tűz esetén is 2 embernek állandóan az örtanyán kell maradni. Kisebb városoknak teljesen megfelelő a fizetési tűzoltóság felállítása, sőt nagyon kívánatos volna, ha minden nagyobb községben és kisebb városban létesítenék a fizetési tűzoltóságot. Csekély költségbe kerül a föntartása és mégis nagy előnyökkel bír. Ily tűzoltóság létesíthető már 6—8 emberrel s nagy előnye az, hogy állandóan az örtanyán együtt van annyi ember, amennyi egy fecskendő kezeléséhez elégséges. S a kiütendő tűz esetén a nélkül, hogy a várost föllármáznák, azonnal a tűz színhelyére mehetnek.

A fizetési tűzoltók rendszerint valami üllő mesterséget folytatók közül kerülnek, kik szabadidejükben mesterségüket üzhetik. Ezen tűzoltók 24 óráig szolgálatban vannak és 24 óráig szabadon. Évi fizetésük a 400—480 korona. Vannak ezenkívül gyári, uradalmi és vasuti tűzoltóságok is.

V. FEJEZET.

A közigazgatási hatóságok tűz után való teendői.

Az illetékes hatóságnak minden tüzeset után kötelessége a hivatalos tűzvizsgálatot megejteni, a tűzkárstatisztikai adatokat fölvenni s végül minden oly intézkedést megtenni, mely előfordulható hasonló eseteket megakadályozzon.

Az előfordult tüzeset után a hivatalos tűzvizsgálat 48 órán belül megejtendő.

A tűzvizsgáló bizottság puhatolja ki a tűz valódi okát, mely, ha minden kétséget kizárólag nem volna megállapítható, törekedni kell legalább a valószínűnek látszó okot deríteni ki, hogy nemcsak a szándékos gyújtogatás, hanem a hanyagságból eredő tüzek okozói is felelősségre legyenek vonhatók.

Ezek után pedig szabatos képet alkot magának a tűz lefolyásáról a tűzvizsgáló-bizottság. Végül pedig mindezeket jegyzőkönyvbe foglalja, vagyis a tűzkár-jelentő lapot, a tűzkár-számlálólapot és a kérdőívet, a tűzvész ellen létező intézkedések és eszközökről, továbbá az új építkezésekről kitölti s ezen kitöltött íveket az illetékes járási főszolgabíróhoz (Budapesten a kerületi előljárósághoz) beküldi.

Minden egyes község köteles az előforduló tüzesetekről rendszeres nyilvántartást vezetni, melybe az előfordult tüzesetek évenként újra kezdődő folyó szám alatt jegyzendők be.

FÜGGELÉK.

I. Tüzesetek nyilvántartása. II. A tűzkár statisztika.
(Tűzkárjelentés. — Tűzkár számlálólap. — Kérdőív.)

III. Tűzrendészeti kormányrendelet.

I. Tüzesetek nyilvántartása.

							Folyó szám
							Kelet
							A tüzkárosult neve
							Lakása (utca hsz.)
							A t ü z kezdete
							A t ü z vége
							A tűz oka
							A tűzvizsgálat megtartása
							Biztosítva volt-e valami és mely társaságnál
							A kár értéke mennyi
							Mennyi térült meg biztosítás révén
							Jegyzet

II. A tűzkár-statisztika.

56,523.

1894. V. szám.

*A magyar királyi belügyminiszter
valamennyi törvényhatósághoz.*

A tűzkárbejelentések szerkesztésének s a tűzkár-statisztikai adatok szolgáltatásának módja, mely az 1870. évi augusztus 24-én 3339. sz. a. innen kiadott körrendelettel léptetett életbe s az 1888. évi augusztus hó 12-én 53.888. sz. a. kibocsátott tűzrendészeti körrendelet 26. §-ában továbbra is fentartatott, a gyakorlatban többé célszerűnek nem mutatkozott és pedig nevezetesen azért, mivel a tűzvész ellen fennálló általános intézkedésekről, az adatok a tűzkárjelentésben lévén kitüntetendők, ezen adatokat, jóllehet azokban hosszú időn át nem szokott változás beállani, minden egyes tüzeset után ismételni kellett, mi által a községi hatóságok fölös munkával terheltettek; továbbá mivel mindazon községekből, amelyekben tüzeset nem fordult elő, jelentések nem érkezvén, ezen községekből a tűzvész ellen létező általános intézkedésekről, az ugynevezett megelőző tűzrendészet állapotáról, valamint a tűzoltóságokról, a tűzoltószerek számáról sem álltak adatok rendelkezésre s ennek következtében az országos eredmények is hézagosak voltak. Végül célszerűtlen volt a tűzkárjelentéseknek eddigi szerkezete abból az okból, hogy az egy-egy tüzeset alkalmából valamennyi károsult által szenvedett kár egy jelentésben volt kitüntetendő s így az okozott kárnak statisztikai szempontból szükséges részletezése nagyobb tűzvészek alkalmával már technikai okokból sem volt kérésztülvihető.

Mindezekben a hiányokon és bajokon segitendő, ezennel elrendelem, hogy az eddigi egységes tűzkárjelentések helyett 1895. január 1-étől kezdve az ide zárt minták szerint három külön felvétel eszközöltesék, u. m.: I. a *tűzkárjelentés*; II. a *tűzkár-számláló*.

lapok és III. a kérdőívek. A tüzkárjelentés, mely ugy mint eddig, minden egyes tüzeset alkalmával lesz kiállítandó, ezentul csak a tűzvészre általában vonatkozó kérdéseket tartalmazza, azaz mindazt, ami a tüzesetre egészen (a tűzvész támadása, oka, lefolyása) vonatkozik; az egyes *károsultak kárának részletes feltüntetésére* azonban *számlálólapok fognak szolgálni*, a tűzvész ellen létező általános intézkedésekről pedig, amelyek az egyes tüzesetekkel külön-külön nincsenek is összefüggésben, mindegyik község *minden év elején külön kérdőívet* fog kiállítani.

Ezen kérdőív az eddigi adatgyűjtésnek kiegészítéseül a község területén az előző év folyamán történt új építkezésekről is tartalmaz rovatokat, amelyeknek pontos kitöltésére szintén nagy gond fordítandó.

A kérdőív (a III. számú minta) minden község által, tehát oly községekből is, melyekben tüzeset nem fordult elő, minden év elején pontosan kitöltve január hó 10-ig a főszolgabírósághoz betérjesztendő, amely a bejegyzett adatokat megvizsgálja és hitelesíti.

A főszolgabíró — sz. kir. és r. t. városokban a tanács — a kérdőívet *január hó végéig* az orsz. m. kir. statisztikai hivatalhoz küldi be.

Az összes felvételi nyomtatványokat az orsz. statisztikai hivatal fogja a hatóságoknak, — és pedig vármegyékben közvetlenül a főszolgabíróságnak — illetve a r. t. városoknak megküldeni.

Végül, minthogy megbízható statisztika csak pontos és kimerítő adatok alapján szerkeszthető, felhivom a törvényhatóságot, hogy a felvételi íveknek lelkiismeretes és pontos kitöltését, valamint azok felterjesztését szigoruan ellenőrizze.

Budapesten, 1904. október 13-án.

Hieronymi, s. k.

Vármegye.....

Község.....

Járás.....

A nyilvántartási könyv folyószáma.....

I. Tűzkár-jelentés.

1. Kinek a házában, vagy telkén és mikor történt a tüzeset (év, hó és nap)?.....

2. Hány órákor támadt a tűz és hány órákor ért véget?.....

3. A helyszíni szemle mikor tartatott meg s kik voltak azon jelen, mint hivatalos egyének, vagy mint érdekeltek?.....

4. A helynek, a hol a tűz támadt, részletes meghatározása (az utca és házszám kitüntetésével) :

a) Benn a községben történt-e a tűzvész, vagy künn a község határában?.....

b) Milyen volt a kigyuladt ház, vagy gazdasági épület és általában a leégett tárgyak fekvése? Magánosan álltak-e, vagy egymáshoz építve? a község mely részében álltak, t. i. a közepén, vagy a központtól nyugati, északi, keleti vagy déli irányban? Bőséges víz közelében, vagy távol tőle?.....

c) A meggyuladt épület melyik részében támadt a tűz (pinczében, szobában, konyhában, kéményben, padláson, istálló belsejében vagy padlásában, csűrben, stb.)?.....

5. A kigyulladt épület, vagy egyéb tárgy biztosítva volt-e vagy nem?.....

6. Mi volt a tűz támadásának kétségtelenül bebizonyított, vagy legalább nagy valószínűséggel feltehető oka (gyújtogatás, öngyújtás, villámcsapás, gyermekek játéka vagy pajkos-sága gyufával, világító szerekkel való gondatlan bánás, vagy mely egyéb hanyagság, vagy gondatlanság)? Azon körülmény, hogy a tűz oka kétségtelenül be van bizonyítva, vagy csak valószínűséggel gyanított, szintén bejegyzendő.
(Szorosan alkalmazkodni az Utasítás 4 pontjához!)

7. Kik károsultak meg a tűzvész folytán (közvetlenül a tűzvész folytán, vagy az oltási munkálatok következtében)?

8. A tűzvész által károsultak minő anyagi viszonyok közt élnek? Szorulnak-e közsegélyre, vagy nem?

9. A tűzvész terjedésére kedvező, vagy kedvezőtlen körülmények:

a) Általános viszonyok, t. i. szél, vagy szélcsend, az emberek otthonléte, vagy nem léte, szárazság, éjjeli idő, oltószerek és oltási igyekezet hiánya, stb.

b) A leégett épületek vagy épületrészek anyaga, sűrű állása egymás mellett, könnyen gyújtható anyagok összehalmozódása, stb.

10. Emberélet esett-e áldozatul, vagy szenvedett-e valaki a tűzvész alkalmával súlyosabb sérülést? és pedig:

a) A tűzkárosultak közül:

hányan égtek benn? férfi, nő, gyermek

hányan szenvedtek más módon halálos ki-

meneteli sérülést?

hányan szenvedtek nem halálos, de mégis

súlyosabb sérülést?

b) A mentő személyzet közül:

hányan égtek benn? férfi, nő, gyermek

hányan szenvedtek, más módon halálos ki-
meneteli sérülést? " " "

hányan szenvedtek nem halálos, de mégis
súlyosabb sérülést? " " "

11. Név és állás szerint megnevezendők
azok, a kik az oltás, emberélet és a vagyon
megmentése körül legtöbb bátorságot, önfel-
áldozást, vagy kitartást, stb. tanúsítottak

12. Milyen volt a vagyonbiztonság állapota
az égés ideje alatt?

13. A szomszéd községek részvétteljes, vagy
közönyös, avagy kárörvendő magaviseletet
tanúsítottak-e?

14. Nincs-e a nép között elterjedve valamely
babonás hit a villámcsapás elhárítása, vagy a
villám által keletkezett égés eloltása iránt?

15. Mellékletül hány számláló-lap csatol-
tatott?

Kelt 19 év hó napján.

.....
községi elöljáró.

.....
jegyző.

Utasítás

a tűzkárjelentések kiállításához.

1. A tűzkárjelentés az 1888. évi 53.888/II. számú belügyminiszteri rendelet 26. §-a (Magyarországi 1888. évi Rendeletek Tára 1738. lap) értelmében a községi előljáróság által a tüzeset után a tűzvész színhelyén tartandó hivatalos szemle alapján haladéktalanul kiállítandó és minden késedelem nélkül a járási főszolgabíróhoz beküldendő. A főszolgabíró a járás területén befolyó tűzkárjelentéseket mellékleteikkel együtt, jegyzék mellett azonban minden egyéb kísérő irat nélkül, minden hó 8-án köteles az országos m. kir. statisztikai hivatalhoz beküldeni. Sz. kir., önálló törv. joggal felruházott és rend. tanácsu városok is ugyanezen határidőben kötelesek a város területén előfordult tüzesetekről az országos statisztikai hivatalhoz a jelentéseket beterjeszteni.

2. Az országos magy. kir. statisztikai hivatal az előfordult tüzesetekről és azok figyelmet érdemlő körülményeiről havonként tesz kimerítő jelentést a m. kir. belügyminiszternek.

3. A nagyobb tüzesetekről, nevezetesen: a nagyobb gyárak vagy ipartelepek égéséről, nagyobb erdőégésekről, azon tüzekről, a melyek folytán egyszerre 10 vagy több lakóház, vagy gazdasági épület égett le, avagy 50.000 frtra vagy nagyobb összegre rugó kár származott, továbbá mindazon tüzesetekről, — tekintet nélkül az elégett értékekre, — a melyek következtében emberélet esett áldozatul, a községi, illetőleg városi hatóság, esetleg a főszolgabíróság által a m. kir. belügyminiszterhez haladéktalanul távirati jelentés teendő.

4. A tűzvész okának kimutatására nézve megjegyeztetik, hogy ha a helyszíni tárgyalás alkalmával a valódi okot minden kétséget kizáró módon nem lehetne is megállapítani, igyekezni kell legalább a valószínűnek látszó okot kideríteni és azt kell a jelentés 6. rovatába bejegyezni. Ha a tűzvész oka később egész bizonyossággal kiderülne, az illető tüzeset napjára és évi folyószámára való hivatkozással a község által a főszolgabírónak és a főszolgabíró, illetőleg városi hatóság által az országos m. kir. statisztikai hivatalnak haladéktalanul bejelentendő. — Tájékoztatásul megjegyeztetik továbbá, hogy a tűzvész okának kimutatásánál mindenkor különbség teendő a között, hogy a tüzet, akár szándékosan, akár gondatlanságból idéztetett az elő, a tulajdonos vagy annak hozzátartozói (családtagjai), alkalmazottjai, vagy egészen idegen személyek okozták-e. Ennélfogva meg kell különböztetni a gyújtogatásnak azon nemét, a midőn a tüzet a tulajdonos (vagy annak felbujtására más) gyújtotta és ezt öngyújtás néven külön kell kimutatni; a gondatlanság vagy hanyagság, gyújtó- és világító szerekkel való vigyázatlan bánás által okozott tüzesetnél is meg kell különböztetni, hogy a gondatlanságot stb. maga a tulajdonos, annak felesége, egyéb családtagjai, cselédjei vagy más alkalmazottjai, avagy egészen idegen személyek követték-e el;

ugyanily különbséget kell tenni a gyermekek által játék közben, vagy pajkosságból előidézett tüzeseteknél, megmondván, hogy a tulajdonosnak a gyermekei, vagy idegen gyermekek okozták-e a tüzesetet.

5. Az előforduló tüzesetekről minden község rendszeres nyilvántartási könyvet vezet, a melybe minden a községben, akár a belterületen, akár annak határában támadt tüzeset minden évben újra kezdendő folyószámok alatt bejegyzendő. A községi tűzkárjegyzéknek legalább is a következő rovatokat kell tartalmaznia: 1. Folyószám. 2. Kinek a házában vagy telkén és mikor történt a tüzeset? (Év, hó és nap) 3. Hány órákor támadt a tűz, s hány órákor ért véget? 4. A szabályszerű helyszíni szemle mikor tartatott meg (év, hó és nap) és kiknek a hivatalos jelenlétében? 5. A község belterületén támadt-e a tűzvész vagy künn a község határában? 6. Mi volt a tűz támadásának kétségtelenül bebizonyított vagy legalább nagy valószínűséggel feltehető oka? 7. Kik voltak a károsultak névszerint? 8. Észrevételek. Az észrevételek rovatában a tüzesettel összefüggő, emlékezetre méltó körülményeket kell bejegyezni, pl. hogy a nagy szél vagy szárazság, vagy a szomszédok közönyös, ellenséges magaviselete az oltást nehezítette, vagy bizonyos kedvező körülmények az oltást megkönnyítették; az oltás körül nem tűntették-e ki egyesek magukat, nem esett-e emberélet áldozatul? stb.

Az országos m. kir. statisztikai hivatal a tűzkárokról beterjesztett jelentéseket kiküldött tisztviselői által időnkint össze fogja hasonlítani a tűzkárokról vezetett községi nyilvántartásokkal, mely célból a tüzesetnek a jegyzék szerinti folyószámát az országos statisztikai hivatalhoz beterjesztendő tűzkárjelentéseken mindenkor pontosan ki kell tüntetni.

6. A tűzkárjelentésnek kiegészítő részét képezik a tűzkárszámláló lapok (a II. sz. minta), a melyek az egyes károsultakra vonatkozólag külön állítandók ki. Minden egyes tüzeset alkalmával annyi számláló lapot kell kiállítani, a hányan a tűzvész által kárt szenvedtek, beleértve azokat is, a kik az oltási munkálatok következtében szenvedtek kárt. A közös háztartásban élő házastársak és családtagokról azonban, ámbár mint tulajdonostársak külön-külön lehetnek károsultak, mindenkor csak egy közös számláló lap állítandó ki. Az állam, a község, közbirtokosság, részvénytársaság vagy más jogi személyek úgy tekintendők, mint a természetes személyek és ha tűzkárt szenvednek, a számláló-lapot épen úgy kell kiállítani, mintha magánéjének volnának.

1. A károsult neve és foglalkozása:-----

a) Épületek:

[illegible]

c) Az elégett háziállatok és ingóságok értéke:

(A szabadban levő tárgyakat aláhúzással kell megjelölni.)

Az elégett tárgyak részletezése	A meg- semmisült érték	Ebből biztosítva volt
	k o r o n a	
Háziállatok		
Butor, ruhanemű, házi eszközök		
Gabona asztagokban		
Takarmány, szalma		
Szemes gabona		
Gazdasági eszközök		
Gyári felszerelések (eszközök)		
Egyéb ipari eszközök		
Árukészletek		
Fakészletek (mű-, épület- és tűzifa)		
Egyéb tárgyak		
Ingóságok összesen		

Az összes kár értéke-----korona.

4. Biztosítás.

a) Az ingatlanok mely biztosító intézetnél
vagy intézeteknél voltak biztosítva?-----b) Az ingóságok mely biztosító intézetnél
vagy intézeteknél voltak biztosítva?-----

Utasítás

a tűzkár-számláló lapok kitöltéséhez.

1. Minden egyes károsultról, még azokról is, kik nem közvetlenül a tűzvész által, hanem a védekezés folytán szenvedtek kárt, külön tűzkár-számláló lap állítandó ki.

2. A károsult foglalkozását egészen tüzetesen kell megnevezni és olyképen, hogy a megnevezésből az is kitűnjék, hogy vajjon az illető mint önálló vagy mint alkalmazott űzi-e foglalkozását és ha mint alkalmazott, mely minőségben? Ennélfogva nem elég azt mondani, hogy: iparos, gyáros vagy kereskedő, hivatalnok stb., hanem ki kell mutatni, hogy szabómester, üveggyáros, vaskereskedő, miniszteri titkár, üveggyári tisztviselő, üveggyári lakatos stb. A „földmives“ kifejezést minden további körülírás nélkül nem szabad használni, mert ebből magából nem lehet tudni, hogy vajjon az illetőnek magának van-e földje vagy pedig csak másoknak a földjét műveli; a földmiveléssel foglalkozókat tüzetesebben kell tehát megnevezni, pl. földbirtokos (és pedig kisbirtokos, közép- vagy nagybirtokos); olyan kisbirtokos, a ki egyuttal napszámba is jár mások földjét művelni, földmivelésnél cseléd (évi béres), földmives napszámos, szőlőbirtokos, vinczellér stb.

3. Az elégett épületeket nem szabad valamely közös gyűjtőnév alá foglalni, hanem tüzetesen kell kimutatni, pl. lakóház, istálló, ól, akol, csűr, pajta, göré, présház, pincze, üveggyári épület, lakatosműhely, ács-műhely, faraktári épület, templom, iskola, kórház, laktanya szálloda, fürdő, vasuti indóház, vasuti raktárépület stb. Ha valamely épület — közös tető alatt, — különböző jellegű részekből áll, ezen minőséget is fel kell tüntetni, ilyenformán: lakóház és istálló egy tető alatt, lakóház és présház egy tető alatt, templom és iskola egy tető alatt stb.

4. Nem tévesztendő szem elől, hogy az elégett összes tárgyak közül mindazok, a melyek biztosítva voltak, *-gal jelölendők meg; az elégett épületek és ingóságok értékének kimutatásánál azonban (3. a) és c) pont) a biztosítva volt tárgyak megsemmisült értéke, vagyis csak annyi érték, a mennyi tényleg elégett, a megfelelő rovatban külön kimutatandó. Az elégett háziállatoknál és ingóságoknál ezenkívül azt is fel kell tüntetni, hogy a tűzvész idején tető alatt voltak-e vagy pedig szabad ég alatt; a megkülönböztetés olyképen történhetik, hogy azok a tárgyak, a melyeket a szabadban ért a tűzvész, aláhúzással jelöltenek meg.

Vármegye.....

Község.....

Járás.....

III. Kérdő-ív

a tűzvész ellen létező intézkedések és eszközökről, továbbá az új építkezésekről.

A) A tűzvész elleni intézkedések és eszközök.

1. Van-e a községben tűzoltóság és pedig hány:

a) rendszeres díjazott tűzoltóság?.....

b) községi kötelelő tűzoltóság?.....

c) önkéntes tűzoltóság?.....

d) gyári tűzoltóság?.....

e) uradalmi tűzoltóság?.....

Összesen . . .

Ha az önkéntes tűzoltóságot több község közösen tartja fenn (az 1888. évi 53.888/II. belügyminiszteri rendelet 17. §-a értelmében), az illető községek névszerint felsorolandók:.....

2. Mennyi a tűzoltók száma és pedig:

a) a hivatásszerű, fizetett tűzoltóké?.....

b) a községi kötelelő tűzoltóké?.....

c) a községbeli önkéntes tűzoltóké?.....

d) a gyári tűzoltóké?.....

e) az uradalmi tűzoltóké?.....

Összesen . . .

3. Mennyi az éji- és tűzörök száma? — Ugy

vannak-e elhelyezve, hogy a támadó tüzet

azonnal észrevehessék és jelezhessék?.....

4. Nappali felügyeletről van-e intézkedés és

milyen?

Egész évben vagy az évnek csak valamely

szakában és melyikben?

5. Hány és mely biztosító társulat tart helyben

ügynököket?

6. Van-e kölcsönös biztosítási intézet a község-

ben és mely évben alakult?

7. Hány székérfecskendő van a községben és pedig:

jó karban?

tűrhető állapotban?

rossz karban?

8. Hány kézi-fecskendő van a községben és pedig:

jó karban?

tűrhető állapotban?

rossz karban?

9. A községben kizárólag tűzoltási célra a községnek és a rendszeres
tűzoltóság tulajdonában:

hány vizszállító kocsit van? darab

„ hordó „ hektoliter

„ kád „ „

„ tűzlétra „ „

„ csákány „ „

„ tűzhorog „ „

„ fejsze „ „

„ vasvilla „ „

„ lámpás „ „

Ha a községben több községre kiterjedő tűzoltóság van, az annak tulajdonában levő tűzoltószereket nem valamennyi községben, hanem csak azon községekben kell kimutatni,
a hol e tűzoltószerek tényleg léteznek.

10. Hány villámhárító van a községben és pedig?

a) a középületeken?

b) magánépületeken?

B) Új építkezések.

Az elmúlt év folyamán a község egész területén (a belterületen és a község határában együttesen) hány új ház épült, milyen falazattal és tetőzettel?

Az épületek neve rendeltetésük szerint (Részletezés az Utasítás 3. pontja szerint)	Cserép-, pala v. bádogtető alatt			Zsindely v. desz- katető alatt			Nád- v. zsup- tető alatt		
	kő- vagy téglá- fal	vályog- vagy sárfalu	fa- vagy fával vegyes anyagu	kő- vagy téglá- fal	vályog- vagy sárfalu	fa- vagy fával vegyes anyagu	kő- vagy téglá- fal	vályog- vagy sárfalu	fa- vagy fával vegyes anyagu

Kelt 19 év hó napján.

községi elöljáró.

jegyző.

Felülvizsgálta :

főszolgabíró.

Utasítás

a kérdő-ív kitöltéséhez.

1. Ezen kérdő-ív minden év elején január hó 10-ig a főszolgabíró-sághoz beterjesztendő, a ki a bejegyzett adatokat megvizsgálja és hitelesíti. A főszolgabíró — sz. k. és r. t. városokban a tanács — a kérdőívet január hó végéig az országos m. kir. statisztikai hivatalhoz küldi be.

2. A kérdő-ív összes rovatainak kitöltésénél szorosan az év első napján létező állapot tekintendő irányadónak, az ezen nap óta történt bármilyen változások teljesen figyelmen kívül hagyandók; az új építkezések kimutatásába is csak azon épületeket kell felvenni, a melyeknek építése az elmúlt évben teljesen befejeztetett.

3. Az új épületeket rendeltetésük szerint egészen tüzetesen kell részletezni, minden összefoglalás vagy gyűjtő-név kerülésével; pl. lakóházak, istállók, ólak, aklok, csűrök, pajták, görék, présházak, pinczék, üvegyári épületek, faraktári épületek, templomok, iskolák, kórházak, laktanyák, szállodák, fürdőépületek, vasuti indóházak, vasuti raktárépületek stb. Ha valamely épület — közös tető alatt — különböző jellegű részekből áll, ezen minőséget is fel kell tüntetni; pl. lakóház és istálló egy tető alatt, lakóház és présház egy tető alatt, lakóház és üvegyári műhelyek egy tető alatt, templom és iskola egy tető alatt stb.

III. Tűzrendészeti kormányrendelet.

Az 1888. évi 53,888. II. sz. a. kelt

Tűzrendészeti kormányrendelet.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §.

A tűzrendészet azon szabályok összesége, melyek célja a tüvész kitörését megakadályozni s ha az mindamellettt kitört, azt lehetőleg mielőbb eloltani.

Az intézkedések tehát elsősorban *megelőzők*, másodsorban pedig a *gyors és sikeres oltásra* vonatkoznak.

Az előbbiekhöz, a megelőző tűzrendészethez tartoznak:

a) a helyi viszonyoknak megfelelő, czélszerű *építési rendszabályok*, illetve szabályrendeletek, különös tekintettel az építési anyagra, a tüzelő helyekre, kéményekre és

b) a *tűzveszélyes tárgyak* iránti intézkedések.

A másodikhoz, a *tűzoltói részhez* tartoznak azon megállapodások, melyek:

a) köz és magán tűzoltási szerek beszerzésére, mindenkor akadálytalan készentartására s azoknak mikénti helyes használatára és alkalmazására, továbbá

b) egy *tűzoltói rendnek* megállapítására s ezzel kapcsolatban jól rendezett szakszerű *tűzoltói és mentő intézménynek* (tűzoltóság) létesítésére vonatkoznak.

2. §.

A *tűzrendészetet a község kezeli*. (1886: XII. t.-cz. 2. §. g) pontja és 22. §.) E célból a helyi viszonyoknak megfelelő szabályrendeletet alkotni *köteles*; és pedig kis- és nagyközségek, továbbá rendezett tanácsu városok az 1886. évi XXII. t.-cz. 21. §. a) pontja,¹⁾ továbbá 27. és 28. §-ai, törvény-

¹⁾ Az 1886. évi XXII. t.-cz. 26. §-a: A törvényhatóság a 25. §. értelmében felelbeztett ügyekben és a 115., 116. és 117. §-okban felsorolt eseteken kívül csak akkor avatkozhatik a község belügyeibe, ha közbenjárását vagy segélyét maga a község képvisellete kéri ki és veszi igénybe, vagy azt a közigazgatás vagy a közbiztonság érdekei követelik.

A törvényhatóság sérelmes határozatát a község a kézbesítéstől számított 15 nap alatt birtokon belül a belügyminiszterhez felelbezhetik.

hatósági joggal felruházott városok az 1886. évi XXI. t.-cz. 3., 27. és 28. § ai értelmében.

3. §.

Ha ezen szabályrendeletekben kihágások minősítésénél büntető határozatok állapíttatnak meg, az csak az 1879: XL. t.-cz. vonatkozó szabványainak megtartásával történhetik. Ily kihágásokat ezen törvény értelmében kis- és nagyközségek nem állapíthatnak meg; a szabályrendelet a vármegye által alkotandó.

4. §.

Ily szabályrendeletek alkotásánál, valamint a tűzrendészetre vonatkozó mindennemű hatósági intézkedésnél úgy a törvényhatóságok, valamint a községek a magyar országos tűzoltó szövetség központi választmányának, — melynek székhelye Budapesten van s mely ily ügyekben a belügyminisztériumnak is szakközege — utbaigazító szakvéleményét igénybe vehetik s igen kívánatos, hogy igénybe vegyék. (Belügyminiszteri körrendelet II/5. 1887. 53.720. sz. Lásd Rendeletek Tára 1878., 50. old.²⁾)

²⁾ *A n. m. kir. belügyminiszternek 53 720/78. számú rendelete valamennyi törvényhatóságnak: az országos tűzoltó szövetség központi választmányának szakközegül elismerése tárgyában.*

Az országos tűzoltó szövetség központi választmányának hozzámmintéztetett folyamodványa folytán, melyben közczéljainak előmozdítására, különösen pedig a központi választmány ügyviteli költségeinek részbeni fedezésére anyagi és erkölcsi támogatást, egyszersmind pedig szakközegül való elismerését kéri; figyelembe véve ezen közegnek a nemzetgazdasági és közbiztonsági tekintetben messze kiható jelentőséggel bíró tűzoltói intézmény terjesztésére és annak ugyanazonos és helyes elvek szerint való fejlesztésére irányzott üdvös hatását és czélszerűségét, a jelen számú és keltű rendelettemmel, az országos tűzoltó szövetség központi választmányát tűzoltó ügyekben illetékes szakközegül ismertem el és felhívom a ^{vármegye}_{város} közönségét is, hogy valahányszor ily ügyekben szakvéleményre van szüksége, az iránt közvetlenül a nevezett országos tűzoltó szövetségnek központi választmányához forduljon.

Minthogy továbbá az országos tűzoltó szövetség gyarapodása és felvirágzása a hazai tűzoltóegyletek buzgó támogatásától függ, felhívom a törvényhatóságot, hogy a területén levő tűzoltóegyleteket a fentebbiekről értesítvén és az ily irányú társulás fontosságáról és szükségességéről meggyőzván, azokat a szövetséghez való csatlakozásra hívja fel.

Budapesten, 1878. évi február hó 5-én.

Tisza s. k.

II. FEJEZET.

Megelőző tűzrendészet.

5. §.

Tűzvész kitörése és terjedése ellen legbiztosabb óvszer lévén a helyi viszonyokhoz mért jó és szilárd építkezés, addig is, míg ez irányban törvény útján történhetik gondoskodás, megfelelő építkezési szabályrendelet alkotandó.

Rendezett tanácsu és törvényhatósági joggal bíró városok ezt a törvény (1886: XXII. t. cz.) keretén belül és az ott megjelölt alakítások megtartása mellett önmaguk tehetik. Kis- és nagyközségekre nézve, melyeknek az építészeti rendészet nem tartozik hatáskörükbe, e tekintetben a vármegye törvényhatósága tartozik gondoskodni.

6. §.

A megelőző tűzrendészethez tartoznak azok is, mik az 1869. évi június 17-én 3365. sz. a. kelt (Rend. Tára 715. oldal ³⁾)

³⁾ A m. kir. belügyminiszteriumnak 1869. évi június hó 17-én 3365. sz. a. kelt körlevele Magyar- és Erdélyország összes törvényhatóságaihoz; a tűzrendészeti szabályok kezelése iránt.

A tűzvész esetek a takarítás és cséplés idején a leggyakoribbak s akkor egyszersmind legveszedelmesebbek és legkárosabbak és mert a behordott takarmány és élet a tűz terjedésének bő anyagot szolgáltatván, a tűz nehezen oltható s így sokszor egész községek a lakosság összes természetnyeivel együtt a tűz martalékaul esnek. Ily károk lehető elhárítása végett felhivom a törvényhatóságokat, hogy a tűzrendészeti szabályok szigorú kezelése iránti területeiken a helyi körülmények szerint célszerűen és erélyesen intézkedjenek.

Különös intézkedés teendő:

1. Hogy a takarmány és természetnyek összehalmozása a házak közt lehetőleg korlátoztassék s a községek azok tartására, mennyiben ez kivihető, inkább a községen kívül jelöljenek ki alkalmas helyeket s a cséplés és nyomtatás lehetőleg szintén künn eszközöltessék.

2. Hogy a takarmány és élet behordásánál csűrökben, csűrkeretekben, szérükön, istállókban, padlásokon s általában könnyen gyuló anyagok közelében a dohányzás, nyílt világgal való járás, lövöldözés, tüzelés és bármely tüzelő szerek használata szigorúan megtiltassék és más tüzelőszerek a gyermekek elől gondosan őriztessenek és tűzveszélyes gyermeki játékszerek használata általában meg ne engedtessék.

3. Hogy a szükséges tűzoltószerek, hol nincsenek, a községek által lehetőleg megszereztesse és a meglevők folyvást jókarban tartassanak, hogy minden háznál, csürnél, szérúnél s takarmány és élet más rakhelyén a megkívántató mennyiségű víz a tűzoltáshoz szükséges házi eszközökkel folyvást készen tartassék.

4. Hogy a kémények rendszeren tisztittassanak.

belügyminiszteri körrendeletben kötelezőleg megállapítottak, azon megjegyzéssel, hogy a kéményseprés tekintetében most már azon szabályrendeletek irányadók, melyeket az 1884: XVII. t.-cz. (ipartörvény) 11., 12. és 16. §-ai alapján a törvényhatóságok és rendezett tanácsu városok a törvényes formák megtartásával alkottak, illetve alkotni tartoznak.

7. §.

A vízkészletről való gondoskodás egy fontossága a megelőző tűzrendészetnek. E végből azon községekben, hol az oltáshoz szükséges vízmennyiség természetes tartályokban nem található kötelessége minden községi előjárásnak, legalább egy bő tartalmu kut készíttetéséről és fentartásáról gondoskodni. Nagyobb községek célirányosan elosztott több hasonló kuttal látandók el.

Ott, hol kutak a helyi viszonyoknál fogva nem létesíthetők, medence, vízfolyók, vagy usztatók (zugók) építendő, melyek évenként legalább egyszer gyökeresen korlátozandók,

Nagyobb építkezésekhez adott építkezési engedélyeknél kut építése kötelező feltételül tűzendő. Ezen kutak oly helyre építendő, hogy tűz esetében könnyen hozzáférhetők legyenek.

Tűzvész esetében a telkén fekvő vizet a tűzoltástól senki meg nem vonhatja.

8. §.

Ide tartozik végre a megfelelő tűzoltó szereknek készletben tartása.

5. Hogy a csavargók, kik nem ritkán okai a tűzvésznek, szemmel tartassanak s illetőségük helyére eltolonczoltassanak.

6. Hogy minden helységben a helyi viszonyoknak megfelelő tűz-őrség szerveztessék s ott, hol az kivihető, tűzoltóegyletek létsíttessenek.

7. Hogy a lakosság a tűzkár elleni biztosítás üdvös voltáról felvilágosíttassék s vagyonának biztosítására erélyesen buzdíttassék.

8. Hogy az építkezéseknél a tűzrendőri szabályok megtartassanak és a nép minden alkalommal lehetőleg szilárd, kevésbé tűzveszélyes anyagokkal való építkezésre serkentessék.

9. Hogy a községi előjárók netaláni tűzvész esetére, a tűzoltásnak észszerű intézésére személyesen köteleztessenek, kijelentvén, hogy az előjáró ebbeli intézkedéseinek büntetés terhe alatt (1808. július 25-ről 16.249. sz. a. kelt helytartótanácsi intézvénny) mindenki engedelmeskedni tartozik.

10. minden tüzeset után a tüztámadás okának lehető kinyomozása végett, a helyszínén vizsgálat teendő s a tűzvész vétke okozóinak törvényszerű megfenyítése eszközöndő.

11. Gyújtogatások észlelése esetében a gyújtogatók ellen rendelő rögtöni bíraskodás engedélyezése végett a belügyminiszteriumhoz azonnal jelentés teendő.

Budán, 1869. évi június hó 17-én.

Erre vonatkozólag a következők rendeltetnek:

Minden legalább 50 házból álló község köteles következő tűzoltó-szereket beszerezni s azokat biztos e célra készült helyen jó karban fentartani.

1. Egy szívó fecskendőt, legalább 10 cm. átmérőjű széles henger és 60 m. tömlővel; 2. egy vízfordó kocsit 3 literes fordó és 1 hl. káddal; 3. két tüzlétrát; 4. két csákányt; 5. két tűzhorgot; 6. két fejszét; 7. négy vasvillát; 8. két lámpást. Még kisebb községek, valamint nagyobb építmények birtokosai targoncza vagy puttong fecskendők tartására köteleztetnek.

Minden ház ellátandó a kellő tűzoltó-szerrel, melynek mennyiségét és minőségét a helyi tűzoltó szabvány állapítja meg és mibenléte a tűzszemle alkalmával ellenőriztetik.

A községek részéről beszerezendő szívó fecskendők a magyar országos egységes csavarral látandók el. A létező fecskendők ezen rendelet életbeléptétől számítandó egy év alatt ha hengerüregük 10 vagy több centiméter, a magyar országos egységes csavarra idomítandók át.

9. §.

Általában tűzvészt okozható tiltott cselekmények vagy mulasztások azonnal meggátolandók s amennyiben elbírálásuk a községi előjáróság hatáskörébe nem tartoznék, az illetékes hatóságnak azonnal bejelentendők.

10. §.

Végre a helyhatóság saját kiküldöttjei által a tűzoltó-parancsnokság közbenjöttével a körülményekhez képest többször, de legkevesebb kétszer egy évben általános tűzvizsgálatot tart, a tűzveszélyes bajok elhárítását szükség esetében az illetőnek költségére elrendeli s eszközli, a háztulajdonosok által tartani kötelezett oltószerek, vízkészlet meglétét s jókarban tartását, a kémények tiszta voltát ellenőrzi. Eljárásáról külön jegyzőkönyvet vezet, melyet esetről-esetre a felügyeletet gyakorló tűzoltóparancsnoknak bemutatni köteles.

III. FEJEZET.

Tűzjelzés.

11. §.

Ki a községben kitört tüzet vagy tűzveszélyt észreveszi, köteles azt azonnal köztudomásra hozni.

12. §.

A más községben észrevett tüzet tartozik az észretevő tartózkodási helye bírójának, (polgármesternek) vagy a rendőrségnek és a tűzoltóságnak haladéktalanul bejelenteni.

13. §.

A községi bíró (polgármester) köteles a szabályszerű rendelkezéseket megtenni és intézkedni, hogy a tűzvész kitörésének hire, úgy helyben, mint — ha az szükséges — a szomszéd községben lehető gyorsan elterjedjen, utóbbi esetben lehetőség szerint lovas tűzjelentők által. *) A főszolgabíró is azonnal értesítendő, ki — ha lehetséges — a tűzvész helyén megjelenni köteles.

14. §.

A tűzriadó a helybeli viszonyok szerint rendezendő.

IV. FEJEZET.

Tűzoltás.

15. §.

A keletkezésben levő vagy már kitört tűzvész elfojtását az erre megalakult tűzoltóság eszközli.

A tűzoltóság vagy:

a) *rendszeres szakszerű, díjazott tűzoltóság*, melyet a község saját költségére mint községi intézményt e célra tart s rendszeres vezénylet alatt minden szükségessel ellát, vagy

b) *önkéntes tűzoltóság*, mely *egyleti* alapon önkéntesen szervezkedik s alapszabályai szerint ugyanazon szolgálatot teljesíti, mint a díjazott tűzoltóság, végre

c) *községi* (köteles) *tűzoltóság*, melyet oly kisebb községek, melyek az a) és b) pontban említett tűzoltóságot felállítani nem képesek, saját tűzrendészeti, illetve tűzoltási rendszabályuk szerint létesíteni kötelesek; megjegyeztetvén, hogy ilynemű köteles tűzoltóságnak minden bármily kis községben a vármegye által meghatározandó, egy évet azonban meg nem haladható

*) Természetes, hogy azon községekben, hol a telefon be van vezetve, mindenesetre telefon útján kell a tűzjelentést megtenni.

idő alatt létesülnie kellend, melynek vezetéséről a községi előjáróság gondoskodni tartozik.

16. §.

Díjazott tűzoltóságot az azzal járó tetentes költségnél fogva, főleg csak a törvényhatósági joggal felruházott, vagy rendezett tanácsu városok állithatnak fel s a szükséges költségekről saját háztartásukban költségvetésileg gondoskodnak, felhasználhatván esetleg rendelkezésükre álló más forrásokat is.

17. §.

A tűzoltóság legkönnyebben alkalmazható s a községekre nézve a legkevesebb költséggel járó neme az önkéntes tűzoltó intézmény. A törvényhatóságoknak s a főszolgabíráknak magasztos feladata ugy hivatalos, valamint társadalmi uton odahatni, hogy ezen intézmény — ahol csak lehetséges — létesüljön.

Minden községben, melyben legalább 25 alkalmas férfi egyén ajánlkozik, az önkéntes tűzoltó-egylet az eleve elkészült alapszabályok szerint megalakítható. E tekintetben ismétlen figyelmeztetem a törvényhatóságot, hogy a magyar országos tűzoltó-szövetség központi választmánya kész minden lehető utbaigazítást megadni.

Az önkéntes tűzoltóság rendszerint alapszabályszerű járulékaiból önmagát tartja fenn. Ott azonban, hol az szükséges, a költségekhez a község is hozzájárul esetről-esetre megállapítandó módon.

A vármegyei törvényhatóságok komoly megfontolás tárgyává teendik, vajjon az önkéntes tűzoltói intézményt nem lehetne-e bizonyos esetekben meghonosítani akként, hogy két vagy több község vagy egy körjegyzőséget képező községek közösen alkossanak önkéntes tűzoltóságot? Ez természetesen csak ott mutatkozik célszerűnek, hol a községek aránylag elég közel vannak egymáshoz arra, hogy tűzveszély esetén a segély mindenkoron gyorsan érkezhessék meg.

18. §.

Mindazon községekben, melyekben sem díjazott, sem önkéntes tűzoltóság fel nem állítható, a jelen rendelet közhirrre tételétől számított legkésőbb egy év alatt, a község 20—40 éves férfi lakói sorából községi (köteles) tűzoltóság szervezendő és életbe léptetendő.

19. §.

Minden tűzoltó jogosult, szolgálatban pedig köteles ebbeli minőséget kitüntető, szabályrendeletileg megállapított jelvényt viselni, melyet másnak, mint tűzoltónak viselni 10 forintig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt tilos.

20. §.

A szolgálatban levő tűzoltó közhatósági személynek tekintendő.

21. §.

A tűzvésznél magát kitüntetett tűzoltó jutalmazandó. A működésben önhibáján kívül károsult vagy szerencsétlenül járt tűzoltó a kár és munkaképtelenség mérvéhez illő módon a lehetőségig segélyezendő s ily alap létesítendő. A segély az illető körülményeihez képes egyszer mindenkor kielégítés vagy állandóan huzandó évi segélyösszegeből, teljes munkaképtelenség s vagyonhiány esetében pedig községi ápolás és ellátásból állhat.

22. §.

Oly önkéntes tűzoltótötestület, mely a méltányos követelményeknek s a jelen kormányrendelet szabályainak fegyelem és szakszerű kiképzés tekintetében meg nem felel, a tűzrendészeti első fokú hatóság által feloszlatandó.

V. FEJEZET.

A tűzvész tartamára és azutánra vonatkozó intézkedések.

23. §.

A vész színhelyen az oltási technika tekintetében a tűzoltóparancsnok intézkedik; azonban intézkedéseiért felelős.

24. §.

A vész színhelyén, akkor, ha több tűzoltóság van jelen, a műszaki vezérlet a helyi tűzoltóság parancsnokát illeti meg. Ott, hol díjazott tűzoltóság, vagy önkéntes tűzoltóság nincs, a műszaki vezetést a segélyre elsőnek megérkezett szervezett tűzoltóság parancsnoka eszközli.

25. §.

A tűzoltás céljából magántulajdonba való beavatkozás csak indokolt szükség esetében s akkor is csak a vezénylő-parancsnok rendeletére történhetik.

26. §.

Ha a tűz eloltatott, a községi elöljáró, ahol pedig rendőrség volt jelen, a rendőri tisztviselő, a jelen volt vezénylő parancsnok, nemkülönben a szükséges tanúk és szakértők közreműködésével azonnal köteles a tűzvész okaira nézve a legbehatóbb kutatást eszközölni, a tűzvész okát lehetőleg biztosan kinyomozni és figyelemmel lenni, nem történt-e oly cselekmény, vagy mulasztás, mely a törvénybe ütközik s kit terhel az. Végre a tűzoltó s mentő intézkedések megfeleltek-e rendeltetésüknek? Ha valaki ellen alapos gyanu támad a bünt. törv. által tiltott cselekmény, vagy mulasztás miatt, a jelentés az illetékes bírósághoz azonnal beadandó.

A tűz eredetének megállapítása iránt eszközölt vizsgálatokról azonnal jegyzőkönyv veendő fel, mely a vizsgálatot eszközölők által aláírandó.

Ezen jegyzőkönyv szigoruan azon minta szerint veendő fel, mely az 1870. évi aug. 24-én 3339. B. M. sz. a. kelt körrendelettel (lásd Rendeleték Tárát 361. oldalon) s 1879. évi október 22-én 47.281. sz. a. kelt körrendelettel (lásd a Rend. Tárát 588. oldalon) megállapított. Ezen jegyzőkönyv további intézkedés végett rögtön a fölöttes hatóság elé terjesztendő.¹⁾

27. §.

Ezen tűzvizsgálatokról felvett jegyzőkönyvek alapján az ugynevezett *ártatlansági bizonyítványok* csak az 1882. évi augusztus 14 én 32.706. és szeptember 17-én 49 925. számok alatt kiadott belügyminiszteri körrendelet értelmében adhatók ki. (L. Rend. Tára 1123. és 1125. oldal.)²⁾

¹⁾ A 26. §. ezen utolsó bekezdése intézkedései, teljesen érvénytelenné váltak a nm. m. kir. belügyminiszterium 86.523/1894. v. számú rendeletével, mikor is teljesen új minták lettek elrendelve.

Ezen említett rendeletet és tűzkárjelentő mintákat közöljük „A hatóságok tűzvész utáni teendői” című rovatban. (L. V. fejezet. 72. oldalon.)

²⁾ A m. kir. belügyminiszternek 32.706. számú körrendelete, *tűzesetek alkalmával, a tűz támadásának közvetlen okai iránt felveendő jegyzőkönyvek és az azok alapján kiállítandó ugynevezett „ártatlansági bizonyítványok” ügyében.*

VI. FEJEZET.

Büntető eljárás.

28. §.

A jelen rendelet ellen vétők tekintetében azon hatóságok bíraskodnak, melyek az 1880 évi augusztus 17-én 38,547. sz. a. kelt bel- és igazságügyminiszteri rendelettel megállapítván s ezek azon módon járnak el, miként az ott körülírva van. (1880. évi Rend. Tára 629. és következő lapjai.)

Kétségtelen, hogy a tűzkár elleni biztosítás üdvös intézményének minél szélesebb körben való meghonosítása a biztosítás olcsóságától függ. Minthogy pedig a biztosító intézetek és társaságok annál alacsonyabb biztosítási tételeket állapíthatnak meg, minél kevésbé vannak kitéve annak, hogy a tűzkár elleni biztosítás egyesek részéről bűnös szándékkal könnyen hozzáférhető jövedelmi forrássá tétessék: a biztosítási intézmény közérdekű voltánál fogva a közigazgatási hatóságoknak is feladatukban áll, tőlük telhetőleg odahatni, hogy a biztosító intézetek az öngyújtótások folytán reájuk háramolható károktól lehetőleg megóvassanak.

Miután a tűzkárosultnak a biztosított összeget a részére kiállított ugynevezett „ártatlansági bizonyítványok“ bemutatása után fizetik ki, azon jóhiszemű fellevésben, hogy azok az illetők részére csak a tűzvész eredete és okai iránt megejtett alapos és lelkiismeretes vizsgálat alapján szolgáltatnak ki:

Tekintettel egyrészt a fentebb előadottakra, valamint azon körülményre, hogy az öngyújtogatás következményei által nemcsak maga a biztosítási intézmény, hanem a közérkölciség is nagy sérelmet szenved, másrészt pedig arra, hogy az „ártatlansági bizonyítványok“ könnyelmű kiállítására a netaláni gyújtogatóknak méltó megbüntetését is meg lehet határozni: hivatkozolag az 1870. évi augusztus hó 24-én 3.339. sz. a. kibocsátott körrendeletre, felhívom a törvényhatóságot, hogy a területén levő közszégi előjáróságokat szigorúan utasítsa, mikép tüzeseteknél a tűz támadásának közvetlen okai (t. i. gyújtogatás, gondatlanság vagy hanyagság, villámcsapás stb.) iránt jegyzőkönyvek felvétele mellett kellő eréllyel és alapos és minél gyorsabb vizsgálatot ejtsenek meg s csak ezen vizsgálat befejezte után és annak eredményéhez képest állítsák ki az illetők részére az ártatlansági bizonyítványokat; megjegyezvén, hogy megyékben az ily ártatlansági bizonyítványok hitelesség és ellenőrzés szempontjából minden egyes esetben az illetékes szolgabíró által is láttamozandók.

Kelt Budapesten, 1882. augusztus hó 14-én. A miniszter helyett: *Prónay József*, s. k. államtitkár.

A m. kir. belügyminiszternek 49.925. sz. körrendelete, az öngyújtogatásra csábító tulbiztosítások megállása tárgyában.

Minthogy több törvényhatóságnak és gazdasági egyesületnek részint közvetlenül hozzám, részint a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter urhoz intézett s a nevezett miniszter ur által velem is közölt felterjesztéséből arról értesültem, hogy országsszerte általánosan azon nézet van elterjedve, miszerint az előforduló számos tüzeset onnan keletkezik, mivel a biztosító-társulatok részéről alkalmazott ugynevezett mozgó-ügynökök a közönséget minden tőlük kitelhető módon magas biztosítás eszközlésére igyekeznek rávenni, minek folytán igen gyakran tulbiztosítás és ezekből

29. §.

A büntetés mérve a kihágásokról szóló törvény (1879: XL.) 141. és 142.³⁾ §-ában van meghatározva s az ezek alapján kiszabott pénzbüntetések az 1887. évi VIII. törvény-cikkben megállapított célokra fordítandók.

30. §.

Jelen rendelet, illetve az ennek alapján kiadott szabályrendeletek oly meghagyásai ellen elkövetett kihágások, melyek a kihágási törvény 141. és 142. §-ai alá nem esnek, 2 frttól 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel illetethetnek s ezek vagy a tűzoltó alapra vagy a tűzoltói segélyalapra, esetleg más, szabályrendeletileg megállapítandó célokra fordíthatók.

eredőleg öngyújtogatások történnek; minthogy továbbá a kereskedelmi törvény 470. §-a értelmében a biztosítási összeg a tárgyak teljes értékét meg nem haladhatja, sőt, ha a tulbiztosítás bebizonyíthatólag rossz-biszemüleg történt, az egész biztosítás érvénytelen, az idézett törvény 478. §-a szerint pedig a biztosított tárgy teljes megsemmisülése esetében kártérítés fejében egyedül a biztosítási összeg fizetetik ki (mely összeg azonban nem lehet nagyobb, mint a tárgy értéke a megsemmisítés idejekor), de részbeni megsemmisülés esetében ezen kártérítésnek is csak azon arányban van helye, amelyben a biztosítási összeg a tárgyak összértékéhez áll: az ugynevezett ártatlansági bizonyítványok kiállítása tárgyában folyó év augusztus hó 14-én 32.706. sz. a. kibocsátott rendeletem kapcsán fölhivom a törvényhatóságot, hogy a vidéki közönséget a tulbiztosításnak úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben káros következményeire figyelmeztesse és erélyesen hasson oda, mikép a biztosítók a házaló ügynökök fentebb jelzett irányu törekvéseit saját érdekükben utasítsák vissza.

Kelt Budapesten, 1882. szeptember hó 17-én.

Tisza, s. k.

³⁾ 1879. évi XL. t.-cz. 141. §: A ki a tűzvész kiütésének vagy terjedésének meggátlása céljából kiadott szabályokat megszegi: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig a tűzvész kiütése esetén az oltásra, a rendre és biztonságra nézve kiadott szabályokat szegi meg: három napig terjedhető elzárással és ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1879. évi XL. t.-cz. 142. §: A ki tűzvész vagy vízáradás esetén nem engedelmeskedik a hatóság azon meghagyásának, hogy a fenyegető vagy már bekövetkezett közveszély elhárítására, illetőleg megszüntetésére személyes vagy háznépének, cselédeknek munkájával, szekereinek, vízjárműveinek avagy az ortalom szempontjából szükséges egyéb eszközeinek, nemkülönben hámos lovainak vagy vonó marháinak ideiglenesen a hatóság rendelkezése alá bocsátása által közreműködjék, amennyiben abban alapos ok nélkül nem akadályoztatott: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig ezen esetekben a segítestől másokat visszatart vagy lebeszél: nyolcz napig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

VII. FEJEZET.

Köztörvényhatósági felügyelet.

31. §.

Minden köztörvényhatóság a jelen rendelet vételét követő legközelebbi közgyűlésen azt tárgyalni s az iránt intézkedni köteles.

Ezen intézkedés a rendeletnek közhirrre tételéből és egy — a vidéki viszonyoknak megfelelő — cselekvési programmnak megállapításából áll.

32. §.

A közgyűlésnek a közhirrre tételre, nemkülönben a programnak megállapítására vonatkozó határozatai, legkésőbb 14 nappal a közgyűlés után, külön bejelentésben a belügyminiszternek tudomására hozandók.

33. §.

Az ekként tett intézkedések tényleges eredményéről pedig minden törvényhatóság 1888. évi deczember 15 ig a belügyminiszteriumnak tüzetes jelentést adni tartozik.

34. §.

A törvényhatóság első tisztviselője (alispán, polgármester), továbbá a főszolgabírák a tűzrendészetet kiválólag gondozni, a felett felügyelni, azt folyton nyilvántartani s a mutató szükség szerint lehetőleg fejleszteni kötelesek.

35. §.

A belügyminiszterium fentartja magának, hogy a tűzrendészet állapotáról és fejlődéséről a rendes hivatalos uton felül oly külön megbízottnak kiküldésével is szerzend alapos tudomást, kik a magyar országos tűzoltó-szövetség választmányának ajánlatára, vagy magának a választmányának, vagy a tűzoltó-testületek parancsnokai sorából fognak választatni.

Zárhatározat.

36. §.

Jelen rendelet hatálya Budapest fővárosra nem terjed ki.

Kiegészítés.

A) A tűzrendészetre vonatkozó érvényben levő rendeletek törvényczikkek és döntvények összeállítása.

(Utánnymás tilos.)

Ásványolajok szállítása és tartása iránti szabványokat az 1870. évi 2970. sz. rendelet tartalmaz. Jelenleg revideálás alatt van.

Artatlansági bizonyítványok kiállításáról tűzvizsgálatok alkalmával az 1882. évi 32706. sz. a kelt rendelet intézkedik.

Bélyegmentesek az önkéntes tűzoltóságok mindennemű beadványai. (Közig. bíróság 1899: 120. P. ex. 1898. számú döntvénye.)

Biztosított tárgyak teljes értékét a biztosítás összege meg nem haladhatja; ezen értéken túl a biztosítás érvénytelen. (1875. évi XXXVII. t.-cz. 470. § a.)

Csendőrségi szolgálati utasításnak a 85. §-a szabályozza a csendőr magántartását a vész helyén. Az utasítás 1881. évi október 1 én lett kiadva.

Erdőégések esetén követendő eljárást az 1879. évi XXXI. t.-cz. 11—13. §-ai szabályozzák.

Farakások a fatelepeken legfeljebb 5 méter magasak lehetnek s ha a kerítés deszkából való, ettől legalább 3 méternyre kell kezdődni. 1896. évi 53.241 sz. keresk. min. ren.

Faáru telepek létesítését, amelyeken eladás céljából nagyobb mennyiségű faáru (őcska ajtó s ablak keret, állványfa) tartatik raktáron, szintén telepengedélyhez köti az 1893. évi 51.991 sz. a kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelet. (E rendelet kibővítése az 1884. évi XVII. t.-cz. 25. §-nak.)

Gondatlanságból keletkezett tűzvész okozója vétséget követ el az 1878. évi V. t.-cz. 425. §-a alapján.

Gyújtogatás büntettnek minősítettik az 1878: V. t.-cz. 155. és 422. §-ai alapján.

Hatósági közegeknek tekintendők a városi tűzörök, mert közszolgálatban álló személyek. (A budapesti kir. ítélőtábla 1880. évi 37.853. sz. alatt hozott határozata alapján)

Hajókon is kedvezményes szállítási díjakat élveznek a tűzoltók és tűzoltószerkeik az 1890. évi 1125. számú min. rendelet szerint.

Hajókon leendő szállításáról a tűzveszélyes tárgyaknak az 1885. évi 41.107. sz. a kelt kereskedelmi miniszteri rendelet intézkedik, mely rendelet a következőképpen szól:

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 41.107/885. számú rendelete *tűzveszélyes tárgyak hajón való létezésének megállapítása tárgyában.*

Az 1884. évi márczius 24-én 13.471. szám alatt kibocsátott révrendőrségi szabályrendelet 5., 21., 24. és 25. cikkei alapján a révügyi közegeket illető kötelezettségek könnyebb végrehajtása tárgyában, a m. kir. pénzügyminiszteriummal egyetértőleg a következőket rendelem:

1. §. Azon hivatal, melynél a m. kir. pénzügyi miniszterium által 1881. évi február hó 20-án 83.601. szám alatti hajónyilatkozvány benyújtatik, köteles a lepecsételt hajónyilatkozvány borítékán külön megjegyzéssel igazolni azt, van e a hajón tűzveszélyes áru vagy nincs?

A tűzveszélyes rakomány létezését előtűntető hivatalos megjegyzés hiányában az illető rév hivatal közegeinek jogában áll a hajónak a kikötőbe való befutását, illetőleg a kikötőben való horgonyzását megtiltani.

2. Ha az illető hajó a pénzügyi m. kir. miniszterium részéről 1884. évi február hó 18-án 2892. szám alatt kibocsátott rendelet által előírt írásbeli igazolvánnyal ellátatik, a hivatal ezen megjegyzést az igazolványra vezeti.

3. §. Ezen hivatalos pecséttel ellátandó megjegyzésben a hajón levő tűzveszélyes áru minősége és mennyisége feleltendő.

Az áruk minőségének és mennyiségének megjelölése az 1-ső §. esetében a hajónyilatkozvány adatai, a 2. §. esetében a hajós nyilatkozata alapján történik, mely utóbbi esetben azonban az eljáró hivatal a nyilatkozat alaposságáról szemlélet által meggyőződést szerezni tartozik.

4. §. Azon esetben, ha sem hajónyilatkozat, sem a 2. §-ban említett írásbeli igazolvány nem állítandó ki, vagy midőn a hajónyilatkozat láttamozása elmarad (a hajónyilatkozványokra nézve kibocsátott szabályzat 12. § a) a rév hivatal köteles a hajóst megérkeztekor kihallgatni, vajjon szállít-e tűzveszélyes tárgyakat hajóján, sőt erről szemlélet által meggyőződést szerezni.

5. §. Ezen rendelet értelmében tűzveszélyes tárgyaknak tekintendők: a lőpor, lőpamut, tűzijátéktestek és robbanó szerek, dynamit, stb. ásványolajok és más hig. világítási anyag (naphta, kőolaj, ligroin stb.), végre gyúárak.

6. §. A tűzveszélyes tárgyak szállítása tekintetében fennálló rendszabályok ezen rendelet által érintetlenül hagyatnak.

Kelt, Budapesten 1885. év szeptember 1-én.

Hazai gyárosoknál szerzendő be lehetőleg a tűzoltószerrekben való szükséglet az 1900. évi 29.774. 1901. évi 17.834. szám alatt kelt belügyminiszteri rendelet szerint.

Intézkedéseit az előljárónak a tűzvész színhelyén min-

denki követni tartozik (1808. évi 16.249. szám alatti helytartótanácsi intézkedés.)

II. József császár rendelete, mely 1788. Szent István hava 26. napján jelent meg, volt a legelső tűzrendészeti rendelet. A rendelkezések 4 fejezetre oszlanak. Az első fejezet a gyuladást megakadályozó módokról szól. A második fejezet a támadott tűznek hamar leendő fölfedezésére és kihirdetésére szab rendet. A harmadik fejezet a gyulások gyors eloltása módjáról szól. A negyedik fejezet pedig a tűz okának kipuhatolásával és a felsőbb hatósághoz teendő bejelentéssel foglalkozik.

Közvetlen kárnak tekintendők az oltás közben megsérült vagy megsemmisített biztosított tárgyak s így azok értéke a biztosító társaságok által megtérítendő. 1875. évi XXXVI. t.-cz. 491. § a.

Kár enyhítésére (tűzoltás) fordított költségeit a biztosító-társaság a biztosítottnak, abban az esetben is tartozik megtéríteni, ha a fáradozás sikertelen marad. 1875. évi XXXVI. t.-cz. 476. § a.

Kihágást követ el az 1879. évi XL. t.-cz. 40. § a alapján, ki a lakosság nyugalmát valótlán vészhirrel megzavarja és a tűzoltóságot félrevezeti; a ki kútat vagy vízvezetéket szándékosan akkép ront meg, hogy annak használhatósága félbe szakad. (105. §). A ki a robbanó vagy könnyen gyuló anyagok készítésére, tartására, őrzésére, elárusítására, elszállítására vonatkozó szabályokat meg nem tartja. (109. §). Végre a ki a tűzrendészeti szabályok intézkedéseit megszegi, vagy ezek megtartásáról másokat lebeszél, hasonlóképpen kihágást követ el. (141. és 142. §.).

Kéményseprő ipar gyakorlását engedélyhez köti, az ezen ipart űzők számát korlátozza s a kéményseprési díjak szabályozását is felölélő külön szabályrendeletek alkotását rendeli el.

Kedvezményes vasuti szállítást biztosítanak az 1889. évi 38.218. és 1890. évi 36.281. szám alatt kelt miniszteri rendeletek a törvényhatóságok és községek által hazai gyárosoknál megrendelt tűzoltó-szerek számára.

Lőpornak valamely város területén tengelyen való szállítására rendszerint a hajnali órákban eszközöndő ugyan, de szükség esetén a nappal való szállítás sem ütközik akadályba.

Lőporelárusítók üzlethelyiségei, főleg ahol nagyobb bérházakban vannak elhelyezve, évenként kétszer vizsgálandók meg. E vizsgálatoknál nagyon fontos az élet és tűzbiztonság szempontjából, hogy azok a vadászati idény alatt foganato-

sittassanak, mikor az elárusítók a legtöbb készlettel birnak. (1896. évi 11 721. számú belügyminiszteri rendelet.)

Megelőző tűzrendészeti intézkedések erélyesebb kereszttüvitelére hívja föl Pest és Buda népét József nádor, az 1838 ban 2542. szám alatt kibocsájtott rendeletében.

Nyilvános pályázat útján (lehetőleg) és egyesítve szerzendő be a községek tűzoltó-szer szükséglete. Az ily jogügyleteknél, miután azt a községek költségvetése biztosítja, váltó nem adandó a község által, 1889. évi 54.597. sz. rendelet.

Petróleum motorok használata körül követendő rendszabályokat írja elő az 1894. évi 81.693. számú rendelet.

Robbanékony és tűzveszélyes anyagokkal megrakott vasuti kocsik elhelyezéséről az 1883. évi 23.405. számú közlekedésügyi miniszteri rendelet következőképp intézkedik:

A közmunka és közlekedésügyi magy. kir. miniszternek 23.405. számú rendelete, a rendes üzleti vasutak forgalmi szolgáltatására vonatkozó szabályok alapelvei II. czikke 70. pontjának módosi ása iránt.

A rendes üzleti vasutak forgalmi szolgáltatására vonatkozó alapelveinek II. czikke 70. pontja helyébe a következő szöveg lép életbe:

„Tűzveszélyes és robbanékony tárgyakkal rakott kocsik rendszerint a vonat hátulsó felében, de mindenesetre akként sorozandók be, hogy a mozdony és az első tűzveszélyes tárgygyal megrakott közé legalább három biztonsági kocsi essék.

Ha robbanékony tárgyakkal megrakott kocsik egymagukban vonatot képeznek, akkor úgy a vonat végén, mint a mozdony mögött három-három biztonsági kocsinak kell besorozva lenni.“

Ennek megfelelőleg a forgalmi utasítás illető határozmányai is módosítandók, a cs. és kir. kereskedelemügyi miniszter ur, mivel ez ügyben érintkeztem, egyidejűleg az osztrák tartományokban levő vasutakat, illetőleg hason rendeltett adott.

Kelt Budapesten, 1883. évi junius 15-én.

Robbanó szereket elárusításra készletben tartani engedély nélkül nem szabad. 1883. évi 17.041. sz. belügyminiszteri rendelet.

E rendelet így hangzik:

A magyar kir. belügyminiszternek 17.041/1883. számú körrendelete az elárusításra szánt robbanó szerek nagyobb készletben tartásának tilalma tárgyában:

A közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszter ur folyó évi márczius hó 10-én 8488. sz. alatt kelt átiratában

arról értesít, hogy a kassa—oderbergi vasut krompachi állomásának közvetlen közelében fekvő gazdasági épületben elhelyezve volt 25 kilogramm dynamit a folyó évi február hó 14-én éjjel támadt tűz alkalmával felrobbant és a szintén ott elhelyezett egy láda lőpor csak nagy nehezen volt megmenthető.

Minthogy az ily eseteknek ismétlődése a vasuti forgalmat, de kivált az utazó közönség biztonságát felette veszélyezteti, felhívom a törvényhatóságot, hogy szigorú ellenőrzést gyakoroljon, miszerint miniszteri engedély nélkül robbanó szerek elárusításra készletben ne tartassanak, továbbá erélyesen intézkedjen, hogy a robbanó szereknek magánosok által való készletben tartására és elhelyezésére az illető közegek a fennálló tűzbiztonsági szabályok alkalmazása mellett különös gondot és felügyeletet fordítsanak és maguknak az ezen célra szolgáló épületek tűzmentességéről és azoknak a közlekedésre szolgáló utaktól való — a kisajátításról szóló 1881. évi XLI. t.-cz. 16. §-ának 4. pontjában megszabott — távolságáról biztos meggyőződést szerezzenek.

Kelt Budapesten, 1883. évi márczius 22-én.

Robbanó anyagok, melyek nem tartoznak az állami egyedárusághoz, gyártásáról, raktározásáról, forgalomba hozataláról intézkednek az 1890. évi 40 302. és 1894. évi 40.450. számú belügyminiszteri rendeletek.

Ily robbanó anyagok, melyeknek előállítása és eladása nincs kizárólagosan az államnak fönntartva — a lőgyapöt (nitrocellulose), a robbanó olaj (nitroglycerin) stb.

Segélynyújtás esetén a tüzoltók tehervonaton és más helyeken is működhetnek. 1883. évi 18.166. sz. alatt kelt közlekedésügyi min. rend. szerint.

Szabványnyilatkozatok megkövetelésétől Budapesten, hogy mely esetekben lehet eltekinteni, az 1891. évi 163. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet felsorolja a főbb eseteket. (Szabványnyilatkozatokról az 1881. évi XLI. t.-cz. 20. §-a intézkedik.)

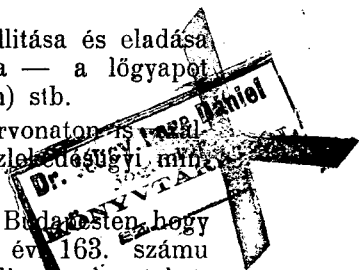
Tűztávlat megállapításáról a vasutak közelében tervezett építésekre nézve az 1881. évi XLI. t.-cz. 18. §-a intézkedik.

Tűzoltási járulék kivetésének módozataival az 1872. évi XXXVI. t.-cz. 10. §-a foglalkozik.

Tűzrendőrséget a község kezeli. 1886. évi XXII. t.-cz. III. fej. 21. §. g) pontja alapján.

Tűlbiztosítások meggátolandók, mivel ezek az öngyújtogatásra csábítanak. (1882. évi 49 925. sz. alatt kelt belügyminiszteri rendelet.)

Tűzrendészeti kormányrendelet 1883. évben 53.888 sz.

alatt bocsájtott ki. Minthogy ezen a kormányrendeleten nyugszik jelenleg Magyarország tűzrendészeti ügye, az előző oldalakon teljes terjedelmében és a szükséges jegyzetekkel ellátva közlöm.

Telefon és villamos tűzjelző vonalak berendezésének és fentartásának a szabványairól szól az 1881. évi XXXI. t.-cz.

Tűzoltó szerek a hazai gyárakból és czégektől közvetlenül rendelendők meg és nem *utazó ügynökök* által. 1888. évi 82 502. sz. belügyminiszteri rendelet.

Tűzkár statisztikai adatok szolgáltatásának és a tűzkár jelentések szerkesztésének újabb (jelenlegi) módját teszi kötelezővé az I., II. és III. számú minták közlésével az 1894. évi 86.523. szám alatt kibocsájtott belügyminiszteri rendelet. (Lásd előbb: A hatóságok tűzutáni teendői című fejezetben.)

Tűzrendészeti elsőfoku hatóság (főszolgabíró, rendőrkapitányság és Budapesten a kerületi előjáróság) határozata ellen főlebbezéssel nem élő, de az elrendeltek sem foganatosító magánfél az 1879. évi XL. t. cz. 141. §-a szerint minősítendő kihágást követ el. (1896. évi 3868. számú belügyminiszteri leirat.)

Tűzrendészeti és építkezési ügyeknek a törvény útján való szabályozását rövid időn belül ígérte az 1868. évi 4209. számú belügyminiszteri rendelet a tűzrendészeti ügyeknek. (Megjegyzem, hogy mai napig sincs törvény alapján rendezve a tűzrendészet ügye hazánkban; az alapja még mindig csak az 1888. évi 53.888. sz. tűzrendészeti kormányrendelet.)

Takarítás és cséplés idején kíván a hatóságoktól erőlyes intézkedéseket az 1869. évi 3365. számú belügyminiszteri körlevél. Egyben fölhívja a törvényhatóságokat a tűzrendészeti szabályok erőlyes kezelésére és követeli minden helységben a helyi viszonyoknak megfelelő tűzörség szervezését, kapitányviznek tartását s ott, ahol ez kivihető, tűzoltó-egyletek létesítését. Ezen intézkedések hazánkban körülbelül 7–8000 községben mai napig sem hajtottak végre.

Vasuti szállítására a segítségül hivatott tűzoltóknak és szereiknek kedvezményeket állapít meg az 1882. évi 9949. számú belügyminiszteri körrendelet.

Vasuti szállítására tehervonaton a segítségül hivatott tűzoltóknak és szereiknek intézkedéseket tartalmaz az 1883. évben a közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszter által 18.166. szám alatt kiadott *II. pótlék a vasuti forgalmi szolgálatra vonatkozó szabályok alapelveihez*. A pótlék erre vonatkozó intézkedéseinek kivonata így hangzik:

Az 1878. évi február hó 10-én 19559/1887. sz. alatt kelt rendelettel jóváhagyott forgalmi alapelveknek, valamint

az azokhoz 1881. évi szeptember hó 15-én 28.335. sz. alatt kiadott I. pótlékban foglalt határozmányoknak szövegezésében folyó évi június hó 15-ével a következő módosítások lépnek hatályba.

5. A 86. pont következő szövegezést nyer :

Személyeket oly közönséges tehervonatokkal szállítani, melyek a személyforgalmat menetrendszerűleg nem közvetítik, csak kivételesen engedtetik meg és akkor is — az arra jogosított szolgálatban utazó főfelügyelőségi és pályagazgatási közegen kívül — csak a következők szállíthatók.

6. A tüzoltó személyzet segélynyújtás esetén.

Ezen személyek elhelyezésére nézve a következő szabályok kötelezők :

a) A tüzoltó személyzet szállítására használandó személy vagy szekrény kocsik úgy sorozandók be, a mint azt a vegyes vonatoknál a személyszállító kocsik besorozására fennálló általános szabály előírja.

b) A menetlevelekben minden alkalommal megnevezendők azon személyek, melyek a tehervonatok használatára vonatkozó fentebbi jogot igénybe vették, egyuttal pedig megjelölendő az illető vonalszakasz, valamint az egyes személyek által elfoglalt hely.

A cs. és kir. kereskedelmi miniszter egyuttal hason intézkedést tett a birodalmi tanácsban képviselt tartományok területén levő vasutakra nézve.

Kelt Budapesten, 1883. évi június hó 15-én.

Valótlan vészhirrel aki a lakosság nyugalmaát megzavarja és a tüzoltóságot szándékosan félrevezeti, kihágást követ el. (1879. évi XL. t.-cz. 40. §-a.)

Vétséget követ el, aki távirtdát szándékosan rongál. (1878. évi V. t.-cz. 439. §-a.)

Vil'amos vezetéket aki megrongál, szintén vétséget követ el. (1878. évi V. t. cz. 439. §-a.)

B) Utasítás a vármegyék tüzrendészeti felügyeletére és az ezzel kapcsolatos tüzrendészeti eljárásra.

(Esetleg mint szabályrendelet bármely vármegye által megalkotható ezen minta.)

Általános határozatok.

1. §.

A tüzrendészeti felügyeletet a törvényhatóság ellenőrzése alatt és a vármegyei alispán megbízásából a vármegyei tüzrendészeti felügyelő vezeti.

A tűzrendészet vezetését a vármegyei tűzrendészeti felügyelő a járási tűzrendészeti felügyelők által intézi, a törvényhatóság részéről pedig az ellenőrzést a vármegye alispánja, a járási főszolgabírók és a városok polgármesterei gyakorolják.

A tűzrendészet országos felügyelete a m. kir. belügy-minister hatáskörébe tartozik.

2. §.

Minden szolgabírói járás egy tűzrendészeti járást képez, mely azonban esetleg 2—3 tűzrendészeti felügyelő közt is felosztható. Ezen beosztást a vármegyei tűzrendészeti felügyelő véleményezése alapján a vármegye alispánja állapítja meg.

3. §.

Az egyes járások tűzrendészeti ügyeit vezető felügyelőket az alispán nevezi ki. A vármegyei felügyelőt az alispán javaslata alapján a vármegye törvényhatósága választja 6 évre.

Az a felügyelő, kire a megbízatásával járó kötelek terhesek mutatkoznak, vagy arra bármely tekintetben képtelennek mutatkozik, megbízatásától bármikor felmenthető. — Az ily felmentést az illető felügyelőnek kérelmére, vagy a vármegyei tűzrendészeti felügyelő előterjesztésére az alispán eszközli.

Időközben megüresedett járási tűzrendészeti felügyelői tisztségekre az alispán által mielőbb új felügyelő alkalmazandó.

4. §.

Tűzrendészeti felügyelővé oly szakvizsgázott tűzoltó tisztt ajánlandó, kinek ugy szakképzettsége, mint egyéni és társadalmi állása is biztosítékul szolgál arra, hogy ezen tisztségre betöltésére valóban képes.

5. §.

A tűzrendészeti felügyelők parancsnoki ranggal bírnak s tisztségükből kifolyó ténykedésök közben közhatósági személyeknek tekintendők. Hivatalos eljárásuk alkalmával a magyar orsz. tűzoltó-szövetség által előírt egyenruhát, rangjelzést és felszerelést viselni tartoznak.

6. §.

A járási tűzrendészeti felügyelők irodai-, fuvar- és napi-díj költségeiknek fedezésére . . . korona évi tiszteletdíjat kap-

nak. A vármegyei tűzrendészeti felügyelő évi fizetése (tiszteletdíja) . . . kor., iroda-átalánya . . . kor., fuvardíj és napidíj csak az illető kiszállásokkor számítható fel és pedig mindig a kiküldő vármegye, vagy kiküldetést kérő község terhére. Fuvardíj km.-kint 40 fillér. Vasuton I. vagy II. oszt. jegy illeti meg. Napidíj . . . korona.

A vármegyei tűzrendészeti felügyelő kötelességei.

7. §.

A vármegyei tűzrendészeti felügyelő eljárásáért közvetlenül a vármegye alispánjának és a tűzrendészeti választmány-nak felelős és hivatalos ténykedésében a vármegyét képviseli; egyszersmind mindkettőnek szakközege is.

Kötelességei a következők:

a) Minden év első felében beszedi a járási tűzrendészeti felügyelők jelentéseit és statisztikai kimutatásait a tűzoltóságok állapotáról s a községek tűzrendészeti viszonyairól.

b) Ellenőrzi a járási felügyelőket működésükben; be-követeli tőlük a megtörtént szemlékről s a tűzoltóságok kép-zettségéről és gyakorlottságáról, úgy saját felügyelői intézkedé-sőkről szóló jelentéseiket. A szabálytalanul működő felügyelő-ket felelősségre vonja. Ez irányu eljárásáról az alispánnak és a tűzrendészeti választmány-nak jelentést tesz. Üresedés esetén a járási felügyelőségre felügyelő alkalmazása iránt javaslatot terjeszt az alispán elé.

c) A vármegyei tűzrendészeti felügyelő lehetőség szerint felülvizsgál egyes községeket és tűzoltóságokat is; kívánatos azonban, hogy e vizsgálatokon a járási felügyelő is jelen legyen.

d) A vármegye valamely részében ott, ahol annak szük-sége legjobban fönforog, egy vagy több tűzrendészeti tan-folyam tartása iránt a vármegye tűzrendészeti választmányá-hoz előterjesztést tesz.

e) A vármegye évi közgyűlésére kimerítő évi jelentést és statisztikát szerkeszt a vármegyei tűzülő-testületek, járási tűzrendészeti felügyelők és a központ ténykedéséről, valamint az egész vármegye tűzrendészeti állapotáról.

f) Műszaki és tűzoltói ügyeket véleményez és a járási felügyelők ily véleményeit felülbírálja.

A járási tűzrendészeti felügyelők kötelességei.

8. §.

A járási felügyelők a vármegyei felügyelőnek közvetlen ellenőrzése alatt állanak, kinek eljárásukról felelősek.

A járási felügyelő kötelessége általában megfelelni a közigazgatási hatóság, illetve a vármegyei felügyelő rendelkezéseinek és intézkedni egyes tűzoltó-parancsnokságok felterjesztésére. Mint a járási főszolgabírónak is szakközvege, a főszolgabíróval egyetértőleg oda hasson, hogy a rendszeres tűzvédekezés a járás valamennyi községére kiterjedjen.

Különösen pedig:

a) A járás községeiben legalább évenként egyszer, — ott, ahol a tűzrendészet még kezdetleges állapotban van, többször is, — lehetőleg a tavaszi és nyári hónapokban megjelenni, hogy a tűzoltóságok szervezését és felszerelését, beligazgatását, technikai működését, fegyelmezettségét s általában az összes tűzrendészeti állapotokat alaposan megvizsgálja, esetleg a tűzrendészeti állapotok javulását a helyi viszonyok mérlegelése mellett elősegítse.

Ugyanekkor átveszi a tűzoltóparancsnoktól a tűzoltók névsorát, a szerelvények leltári jegyzékét, továbbá a statisztikai adatokat, a kutak és egyéb vizek jegyzékét, a rendelkezésre álló fogatosok névsorát, s amennyiben ezek a tűzrendészeti kormányrendelet és a vármegyei (és községi) tűzrendészeti szabályrendelet szempontjából hiányosak volnának, megkeresi a járási főszolgabíróat a kellő intézkedések megtétele iránt s egyszersmind eljárásáról a vármegyei tűzrendészeti felügyelő útján a vármegyei szövetség elnökségéhez is jelentést tesz.

Ezen szemleutjáról és arról, hogy mely napon, mely községben jelenik meg, előzetesen a járás főszolgabírójának jelentést tesz, hogy a főszolgabíró lehetőleg személyesen, vagy helyettese útján részt vehessen a vizsgálaton s az előjárásokat a vizsgálatnál való közreműködésre utasíthassa. Bejelenti a szemlére megállapított programját a vármegyei tűzrendészeti felügyelőnek is és lehetőleg kellő időben tudatja a szemle idejét az illető tűzoltóparancsnokságokkal is.

Az ekkép megállapított időpont feltétlenül betartandó.

A felülvizsgálat eredményéről szóló jelentését a vonatkozó statisztikai adatokkal együtt minden év december hava végéig a vármegyei tűzrendészeti felügyelőhöz beküldeni tartozik. Halasztást nem tűrő esetekben a járási főszolgabíróat sürgős intézkedés végett megkeresi, miről egyidejűleg a vármegyei tűzrendészeti felügyelő útján a szövetség elnökségét is értesíti.

b) Tűzeseteknél, hacsak lehet, személyesen megjelenik a vész helyén s az oltást vezető parancsnokot működésében támogatja, majd pedig a tűzesetről hozzá beérkező jelentés rövid vázlatát a vármegyei felügyelőhöz, esetleges intézkedéséről szóló jelentése kapcsán beküldi.

c) Köteles a helyi viszonyokhoz képest a tűzoltóság ki-
képeztetése céljából szükséges intézkedéseket megtenni és a
tanításban, begyakorlásban lehetőleg személyesen is közre-
működni; s oda hatni, hogy a testületi tagok baleset ellen
biztosítva legyenek.

d) A vármegyei tűzoltó-szövetség köz- és választmányi
gyűlésein pontosan megjelenik s ott az esetleg kívánatos szó-
beli jelentést megteszi.

e) A tűzrendészeti szabályok végrehajtása a helyi ható-
ságok teendője ugyan; kötelesek azonban a felügyelők ezen
szabályok végrehajtását figyelemmel kísérni, különösen az
alábbiakra nézve:

1. a házak építési módjára, esetleges építési hibáira tűz-
biztonság szempontjából;

2. a kémények seprítésére;

3. Az előfogatok készenlétére;

4. az előírt oltószerek, eszközök és kapitányvizek kész-
letben tartására;

5. tüzveszélyes anyagok, különösen petróleum, benzin,
borszesz, aether, szénkéneg, továbbá rőzse, fa, szalma és
takarmányfélék, stb. raktározására és a megelőző tűzrendé-
szeti óvintézkedésekre;

6. minden oly szabályok megtartására, melyek a tűz-
rendészetre vonatkoznak;

7. a tűzoltáshoz szükséges víz szerzési módjára;

8. a tűz jelzésének mikéntjére;

9. a tűzoltás körüli eljárás mikéntjére;

10. a szomszédos községekbe tüzvész esetén adandó
segélynyújtás miként való szervezésére.

f) S ugyancsak kötelesek e kérdésekben a hatóságnak
jelentéseket, a hiányok megszüntetésére indokolt javaslatokat
előterjeszteni; és esetleg szabályrendeleteket és utasításokat
kidolgozni, vagy véleményezni.

g) A járási tüzrend. felügyelők feladata még felülvizs-
gálni, illetve ellenőrizni, vajjon a szervezés, egyenruha, rang-
jelzés és felszerelés a magyar orsz. tűzoltó-szövetség által
előírt szabályoknak megfelelő legyen és a gyakorlatoknál
vezényszavakul ugyancsak a magyar országos tűzoltó-szövet-
ség által alkotott vezényszavak alkalmaztassanak.

h) A felülvizsgálatnak a tűzoltószerek és személyi fel-
szerelések vizsgálásánál azok megfelelő voltára, tisztán és jó-
karban való tartására kell kiterjedni. Tartozik egyúttal a szere-
ket, azok felszerelését kipróbálni, a létrákkal, mentő-kötelek-
kel terhelési próbát eszközölni és a talált hiányok megszü-
ntetésére, a selejtes szerek pótlására a községi előljárásságot fel-
hívni és kitanítani. Új tárgyak beszerzésénél tanácsadólag

közreműködik ; a beérkezett ajánlatokat felülbírálja és a helyi viszonyoknak meg nem felelő, vagy felesleges szerek engedélyezését megakasztandó előterjesztést tesz ; e mellett ügyel arra, hogy az 1888. évi 53888/II. sz. tűzrendészeti kormányrendelet 8. §-a és a 83860/1902. sz. az egységes fecskendőre vonatkozó belügyminiszteri rendelet, valamint a vármegyei rendeletek erre vonatkozó utasítása szigorán betartassék. Az átvételi próbánál a járás tűzrendészeti felügyelő szigorúan ellenőrizze, vajjon a szerek megfelelők-e ? a szállító a szerződéses feltételeket megtartotta-e ? Ellenkező esetben azok átvételét nem javasolja és azok megfelelő voltáról igazolványt nem állít ki.

A tűzrendészeti szemlék tárgya.

9. §.

Az általános helyszíni szemlék tárgya leendő tehát :

a) Valjon az építkezés a tűzbiztonság követelményeinek megfelelő-e és milyen módon lehetne a hiányokon segíteni ? A kémények rendesen sepretnek-e ?

b) A tűzoltás céljára miként történik a vízszerezés ? Megfelelő-e az ? (Javaslat annak javítására.) Megvan-e minden házban az előírt vízkészlet és tűzoltószer ?

c) A tűzjelzés s a tűzoltóság riasztása, a szomszédos községké értesítése miként történik s mi lenne e téren kívánatos ?

d) Az előírt tűzoltószerek megvannak-e, elégségesek és megfelelők-e ? (Javaslat szerek netán való beszerzésére.) A szerek gondozása megfelelő-e ? Van-e célszerűen elhelyezett és épített, pormentes, tágas szertár ? (Javaslat szertár építését illetőleg.)

e) A tűzoltóság szervezete megfelelően keresztül van-e vive ? Elegendő-e a létszám ? A kötelezett csapat összeírása, a megváltás módoszata, a fogatok kötelezettsége lett-e rendszeresen foganatosítva ? A község miként segítyezi a tűzoltóságot ? A költségvetési összeg tényleg ezen célra lett-e felhasználva ? Milyen a csapat felszerelése, **kiképzése** ? Tartanak-e rendszeres gyakorlatot, miképen s évenként hányat ? A mulasztók be voltak-e a hatóságnak jelentve ? büntetve ? A csapat van-e baleset ellen biztosítva ? Van-e segélyalap ? megfelelő-e a csapat vezetése, adminisztrációja, szolgálat vezetése, fegyelemzettsége ? Biztosítva van-e a gyors kivonulás lehetősége a községen belül, vagy a szomszédos községbe. (Javaslatok ezen pontokban netán észlelt hiányok megszüntetésére, vagy az

állapotok javítására.) A tartott iskola- és támadási gyakorlat megbeszélése és felülbírlása.

f) Robbanó és gyúlékony anyagok, tűzveszélyes telepek, üzletek, raktárak, gyárak, középületek, színházak stb. tűzbiztonságának ellenőrzése és esetleg javaslattétel ez irányban.

g) Nagyobb és speciális tüzeseteknél a tűz keletkezési okának megállapítása; a tűzveszélynek a jövőben való elhárítására, vagy csökkentésére irányuló javaslat megtétele.

h) A tűzoltószerek időnkénti kipróbálása; a szerek beszerzési tervének felülbírlása; a gyáros által szállított szerek megvizsgálása és átvétele.

i) Tűzoltóságok szervezése és kiképzése; szaktanfolyamok vezetése; a tűzoltó-tisztekkel időnkint való szakértekezletek tartása.

A csapatszemle mikénti megejtése.

10. §.

A tűzoltóság megszemlélése alkalmával — melyre alkalmas időpont lehetőleg megjelölendő, de amely előre meg nem állapított időben „riadó“ fuvatása által is rögtönözhető, — a csapat teljes felszerelésben vonuljon fel. A megjelent csapatról a parancsnok jelentést tesz, amely után a szemle úgy a felszerelésre, mint a kiképzésre vonatkozólag megejtetik s e tekintetben a felügyelő úgy az iskola (ütem és gyors) szerelési, mint a támadási gyakorlatokból adhat feladatot saját belátása szerint. A befejezett gyakorlat után a csapat leléptetendő, a felügyelő pedig köteles az észlelteket a tűzoltó parancsnokkal és a községi előljáróval megbeszélés tárgyává tenni, őket a hiányokra figyelmeztetni, kellőképen kioktatni és általában a vezetőknek utmutatást adni a gyakorlat és szolgálat miként való keresztülvitelét és vezetését illetőleg.

Az ekként szerzett tapasztalatairól jegyzőkönyvet vesz fel, azt 2 példányban kiállítja, a községi bíróval, jegyzővel, tűzoltó-parancsnokkal aláírattja, a község pecsétjével ellátattja és egyik példányát a vármegyei tűzrendészeti felügyelő útján a vármegyei tűzoltó-szövetséghez, másikát a járási főszolgabíróhoz 8 napon belül beterjeszti, az adatokat pedig a saját nyilvántartó könyvébe bejegyzí.

A községi tűzoltó-parancsnok kötelessége.

11. §.

Az egyes tűzoltó-parancsnokságok hivatása a helyi tűzoltóságot saját alapszabályaik, illetve a tűzrendészeti kor-

mány- és szabályrendeletek szellemében vezetni, a tűzrendészetre saját körükben felügyelni s a hatóságok, valamint a felügyelők által hozzájuk intézett ügyeket elintézni. Különösen pedig:

a) Minden évet megelőzőleg már december hó első hetében elkészíti a parancsnok a szolgálati törzskönyv alapján a tűzoltóság és a rendelkezés alatt álló községi fogatosok teljes névsorát, valamint a rendelkezésre álló kutak s egyéb vizek jegyzékét az előjárósági összeírás alapján, úgy a szertárban levő s az egyes tűzoltóknak kiosztott tűzoltószerek és egyéb készletekről szóló kimutatást a felvett leltár alapján. Ezzel kapcsolatban egyszersmind intézkedik a tűzoltóság napi kirendelése és ellenőrzése ügyében, valamint vidéki tűz esetén az egyik vagy másik szomszédos községbe küldendő segélycsapat kirendelésére nézve is az előjárósággal megállapodik.

b) Állandóan gondot fordít arra, hogy a tűzoltóság útján a tűzveszélyes állapotokat kipuhatolja, hogy ezek elhárítására nézve intézkedhessék. Meggyőződést iparkodik szerezni arról, vajjon a háztulajdonosok vagy lakók által készletben tartandó szerek, vízzel telt edény, pemet, kapocs, létra és zárt lámpás csakugyan és jó karban állandóan készletben vannak-e, hogy a kéménykürtők, tűzhelyek tisztántartására és a könnyen gyuló anyagok elhelyezésére, szóval a tűzvész megelőzésére irányuló óvintézkedések mindenki által kellőleg tartatnak-e? Az e tekintetben tapasztalt mulasztások, hanyagságok törvényszerű megtorlása iránt sürgősen intézkedik és e nemű intézkedéseiről a járási felügyelőhöz beadandó jelentésben említést tesz.

c) Az évi szemlegyakorlat idejére és mikéntjére nézve javaslatát a kerületi felügyelőhöz április hó elsejéig beküldi s a felügyelő által kitűzött időben a tűzrendészeti összeírások egy-egy példányát a felügyelőnek átadja s a felügyelő által elrendelendő gyakorlatot úgy vezeti, hogy ezen a tűzoltóság úgy a fogatosok összeműködése, továbbá a megfelelő szer és vízkészlet kihasználása kellőleg érvényesüljön.

Azon esetben, ha a felügyelő a szemlére váratlanul jelennék meg, riadó gyakorlatot tart a tűzvéderőnek lehető felhasználásával.

d) A községi képviselőtestület tanácskozásaiban mint az előjáróságnak tűzrendészeti szakközege részt vesz.

e) Az évenként 2-szer (tavasszal és ősszel) a község összes épületeinél megtartandó tűzrendészeti szemlén mint szakértő közreműködik.

f) A község területén tűzvész esetén a tűzoltást vezeti; a megjelenő vidéki segédcsapatok vezénylőivel oltási tervét

közli és őket megfelelőleg utasítja. Az esetleg megjelenő járási hatósági személynek és tűzrendészeti felügyelőnek a helyzetről és működése irányáról jelentést tesz és további eljárásában ezek tanácsait, illetve intézkedéseit figyelembe veszi.

g) Tüzeset után a tűzoltás teljes végbemeneteléről szerkesztett jelentést (lehetőleg rajzokkal is megvilágítva) a felügyelőhöz 8 napon belül megküldi.

h) Szomszédos községben levő tűzhöz a segélycsapatot szervezi és kivezényli.

(Az ezen szakaszban kívánt jelentésekhez és kimutatásokhoz szükséges nyomtatványokat a vármegye díjmentesen adja ki.)

Amely községben a kötelezett tűzoltóság ügyeit az önkéntes tűzoltótestület parancsnoksága kezeli, ott a fentebbi teendőket is az önkéntes tűzoltóparancsnokság teljesíti.

A községi előljáróság teendője.

12. §.

A községi előljáróságnak általában oda kell működnie, hogy a tűzrendészeti kormányrendelet és a vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet egész teljességében érvényesüljön.

Evégre: a) végrehajtja a járási hatóság rendeleteit s elintézi a tűzrendészeti felügyelő és helyi tűzoltóparancsnok megkereséseit.

b) Az évenként november hóban általa összeírt kötelezett tűzoltóság és a rendelkezésre álló fogatosok teljes névsorát és sorrendjét, a rendelkezésre álló kutak és egyéb vizek jegyzékét a helyi tűzoltóparancsnoksághoz december hó 1-ig átteszi s a kötelezett tűzoltóság szolgálati rendszerét és utasítását a parancsnoksággal egyetértőleg megállapítván, a szolgálat további vezetését a parancsnokságnak a tűzrendészeti szabályrendelet értelmében átadja s a megállapított sorrendet a fogattulajdonosokkal vétiv mellett közli.

c) A kötelezett tűzoltósági pénztárt vezeti, a váltásdíjakat félevenként előre január és július hónapokban beszedi, a rendetlen fizetőket szolgálattételre vonás végett a parancsnoknak bejelenti, a bevételeket és a csakis tűzoltói czélokra fordítható kiadásokat elkönyveli, az esetleg megjelenő tűzrendészeti felügyelőnek a tűzoltói pénztár-könyvét bemutatja s év végén számadását a tűzrendészeti szabályrendelet . . . §-a értelmében a vármegyéhez terjeszti fel. (A tűzoltói alaphoz a vármegyei tűzoltói alaphoz a vármegye alispánja által

esetleg megállapított díjat féléves részletekben a vármegye részére az illetékes adóhivatalhoz beküldi.)

d) Minden évi május hó első vasárnapján a legnyilvánosabban közlést teszi a tűzrendészeti kormányrendelet s a vármegyei szabályrendeletnek különösen a nyári időre vonatkozó legfőbb rendelkezéseit s a szükséges intézkedéseket megteszi.

e) Évenként 2-szer (tavasszal és ősszel) a helyi tűzoltóparancsnok s lehetőleg a kéményseprőnek bevonásával is, a község összes épületeinél tűzrendészeti szemlét tart, ennek megtörténtéről jegyzőkönyvet vesz fel és a felmerült hibák orvoslásáról haladéktalanul gondoskodik, eljárásáról a járási főszolgabíróhoz jelentést tesz, az elrendelték pontos végrehajtásának ellenőrzéséről pedig intézkedik.

f) A községi képviselőtestületi ülésekre a helyi tűzoltóparancsnokot is meghívja s az általa előadott tűzrendészeti ügyeket határozathozás végett tárgyalatja és az azokban jegyzőkönyvileg hozott határozatot a parancsnok kívánságára ennek hiteles másolatban kézbesíti.

g) Az éjjeli tűzország ellenőrzését a vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet . . §-a szerint gyakorolja s az ellenőrzésre kiküldött előjárósági tagoknak jelentéseit a gyűléseken tárgyalatja, esetleg panaszait a járási hatósághoz vagy járási felügyelőhöz terjeszti be.

h) Az évi szemlegyakorlaton a tűzrendészeti felügyelő rendelkezése szerint az összes kötelezett tűzoltókat és rendelkezésre álló fogatokat kirendeli s a gyakorlat folyamán jelen lévén, a helyi parancsnok működését támogatja elősegíti.

i) Helyi tüzesetben ugyancsak a kötelezett tűzoltók és fogatosok gyors előállítását szorgalmazza, végrehajtó hatalmával támogatja a parancsnokságot működésében.

Köteles azért a községi előjáróság tűzvész idején azonnal működésbe lépni s különösen a vízszerrészről gondoskodni. A vidékről érkező segélycsapat fáradt lovainak gondozásáról az előjáróság gondoskodik.

k) A tűzoltási munka befejezése után a községi előjáróság azonnal nyomozást tart, hogy kiderítse, vajjon minden egyes fogatos, köteles tűzoltó egyén részt vett-e a tűzoltási munkában?

Az igazolatlan mulasztókat a főszolgabírónak megbüntetés végett feljeleníti.

l) Tüzeset után a parancsnoksággal haladéktalanul tűzvizsgálatot tart, a vizsgálatról és a netáni intézkedésekről, a tűz keletkezési okáról, a kár nagyságáról stb. jegyzőkönyvet vesz fel s azt a járási hatóságnak betérjeszti.

m) Szomszédos községekben kiütő tűz esetében a parancsnok által kirendelt segélycsapat és fogatosok gyors előállításánál végrehajtó hatalmával közreműködik.

n) Gondoskodik arról, hogy a község évi költségvetésébe a tűzoltó-parancsnok meghallgatásával bizonyos összeg vétessék fel a tűzoltóság szükségletére, a szerek gondozására és pótlására, tüzesetekben fogatok gyors előállításának jutalmazására és a tűzoltóknak baleset ellen való biztosítására (a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyzőpénztáránál).

A járási főszolgabíró teendője.

13. §.

A járási főszolgabíró végrehajtja a járásában a tűzrendészeti kormány- és szabályrendeleteket. E végből:

a) Tüzetesen ellenőrzi a községi előljáróságokat, hogy azok a ... §-ban előírt kötelességeiket teljesítsék.

b) Minden évet megelőzőleg már november hóban elrendeli a kötelezett tűzoltók és fogatosok teljes összeírását.

c) A tűzrendészeti kormányrendelet, a vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet s a tűzrendészeti felügyeletről szóló szabályrendelet, különösen a nyári időszakra vonatkozó legfontosabb rendelkezéseit minden év május első vasárnapján az összes községekben a legnyilvánosabban kihirdeteti s azok szabványainak megtartására a legerélyesebben felügyel.

d) A tűzrendészeti felügyelőket, valamint a községi tűzoltó-parancsnokokat hivatalos ténykedésükben ellenőrzi és támogatja s ezeknek a tűzrendészetet illető előterjesztéseire megfelelőleg intézkedik.

e) A tavaszi és őszi tűzrendészeti vizsgálatokat elrendeli, azok teljesítését ellenőrzi s a hiányok orvoslását megköveteli, esetleg e tekintetben végrehajtás útján is intézkedik.

f) Évenként legalább egyszer, legcélszerűbben a tavaszi vizsgálatokat megelőzőleg értekezésre hívja magához a tűzrendészeti felügyelőket s ezekkel a teendők iránt megállapodik.

A vármegyei alispán teendője.

14. §.

Az alispán a vármegye törvényhatósága részéről a főellenőrzést gyakorolja a tűzrendészet fölött, intézi a kor-

mány- és szabályrendeletek végrehajtását, elintézi a vármegyei tűzoltó-szövetség, illetve a vármegyei tűzrendészeti felügyelő megkereséseit, megállapítja az egyes járásokban a tűzrendészeti felügyelet mikéntjét, felülbírálja a szövetség által javasolt tűzrendészeti felügyelők kinevezési előterjesztését, esetleg fölmentését, a megürült felügyelőségek betöltése iránti javaslatlételre a vármegyei szövetség elnökségét felhívja, intézkedik a vármegyei tűzoltói alap fölött, kiutalja ebből a tűzrendészeti kiadásokat s a vármegye törvényhatóságának úgy a tűzoltói alapról, mint a tűzoltó-szövetség évi jelentése alapján a vármegye tűzrendészetéről évenként jelentést tesz.

C) Községi szabályrendelet-minta a kötelező tűzoltóságról.

I.

Általános határozatok.

1. §.

A község képviselőtestülete egybehangzóan a belügyminiszternek 1898. évi augusztus hó 12-én 53.888. sz. alatt kelt kormányrendeletével, számolva a viszonyokkal, úgy a község területén — sokszoros szomorú tapasztalataival, a tűzoltás szükségleteivel, — a tűzoltás ügyét a község területén egységesen és a kötelezés alapján szervezi.

Azon tény, hogy községünkben egy pár meghiusult kísérlet után sem bírtak önkéntes tűzoltó egyletet létesíteni, arra indítja a községi képviselőtestületet, hogy a tűzrendészeti kormányrendelet 15. §. c) pontja alapján ezen szabályzatok rendelkezései szerint kötelező tűzoltóságot létesítsen.

Tekintettel arra, hogy a község által beszerzett tűzfecskendők és egyéb oltószerek szakértő kezelés és állandó lelkiismeretes gondozást igényelnek — s tekintettel arra, hogy a község lakóinak ez irányban ismert közönyössége miatt ama feladatok megfelelő teljesítését állandó felügyelet és ellenőrzés nélkül a községektől várni nem lehet: a községi képviselőtestület oly módról gondoskodik, a melylyel az egységes, helyes kiképzés és begyakorlás legkönnyebben eszközölhető, másrészt a szerek gondozásának s a szolgálat teljesítésének folytonos és fokozatos ellenőrzése, valamint a tűzoltás lehetősége biztosítván.

A községi képviselőtestület közgyűlése kimondja, hogy N. község területén a községi kötelező tűzoltóságot fölállítja. A testület hivatalos nyelve a magyar.

2. §.

A községi eljáróság kötelességévé tétetik, hogy a rendelkezésükre álló hivatalos hatalommal és köztekintéllyel oda hassanak, hogy a tűzoltóság technikai működésében ne gátoltságok, sőt azt előmozdítván, feladatának zavartalanul megfelelhessen.

II.

Alakulás és szervezet.

3. §.

A községben minden férfi lakos 20 éves korától 40 éves koráig bezárólag rendszeres tűzoltó szolgálatra van kötelezve.

Ezen koron kívül álló alkalmas egyének, a tűzoltó-csapat kötelékébe önként beállhatnak.

4. §.

Az előbbi §-ban kimondott személyes szolgálat kötelezettsége kiterjed:

- a) gyakorlatok tartására,
- b) éjjeli őrsegekre,
- c) tűzveszély és más közveszély alkalmávali működésre.

5. §.

A személyes szolgálatok kötelezettsége alól felmentetnek.

- a) testileg alkalmatlanok,
- b) lelkeszek vallásfelekezeti különbség nélkül,
- c) állami és törvényhatósági tisztviselők, tanítók és szolgák azon időre, míg hivatalos vagy hivatásos működésük tart,
- d) nagyobb ház és gazdaság körül nem nélkülözhető, felügyeléssel állandóan megbizottak, alkalmazottak és cselédek,
- e) azok kik évente a község képviselőtestülete által megállapított megváltási díjat fizetnek, mely váltásdíj a községnek tűzoltószerek fentartási alapja javára esik.

6. §.

A községi előljárásának köteleességévé tétetik, hogy ezen szabályrendelet szerint kötelezett korban levő egyének minden év november hó 15-ig a jövő évre pontosan összeírassanak, első évben pedig e szabályrendelet életbeléptétől számított 30 nap alatt. A névjegyzék a községházánál 15 napi közzsemlére kitétetik, mely határidő alatt a felszólamlások írásban, vagy szóval beadhatók s a magukat megváltani kívánók ebbeli szándékukat bejelenthetik.

A 15 napi határidőn túl a járási főszolgabíró a felszólamlásokat elintézi s újabb 15 napi határidőn belül a névjegyzéket állapítja, a szabályrendelet értelmében megállapított kivételeket hivatalból tekintetbe veszi, a váltságösszegek előírása és behajtása iránt intézkedik.

7. §.

A váltságdíj két egyenlő félelvi részletben és pedig minden január hó és június hó 1-én a községi pénztárnoknál befizetendő.

Ha a váltságdíj vagyon hiányában be nem hajtható, az illető egyén a nem fizetett félév szolgálatára besorozandó.

A járási főszolgabíró köteles a megállapított névjegyzéket minden év december hó 15-ig az illető tűzoltó tiszttel közölni a törzskönyvbe vezetés végett.

8. §.

Az N. községi kötelezett tűzoltóság parancsnokát a községi képviselő testület közgyűlése választja 3 évre, valamint az al- és szakaszparancsnokot is.

A parancsnok a község területének tüzfelügyelője, képviselője és őre a községi tűzoltóság egyöntetűségének, ő a községi előljáróság előadója a tűzoltóság szolgálati és technikai kérdéseiben; köteleességében áll a tűzrendészet állapotát megvizsgálni, ellenőrizni, mindezekről koronként a községi előljárásának jelentést tenni.

A parancsnok-helyettes a parancsnoknak ezen teendőiben segédkezik, akadályoztatása esetében annak teendőit látja el.

9. §.

A parancsnok vezénylője a község tűzoltóságának, ellenőrzi a szolgálat teljesítését, a nyilvántartást és a szerek gon-

dozását. A szerek állapotáról meggyőződik, ezekről a községi képviselőtestülethez jelentést terjeszt be.

10. §.

Osztályparancsnok az esetleg több szakasz vezénylője, az osztályokhoz tartozó szakaszok működése felett a felügyeletet gyakorolja, azok betanítását vezeti és a szakaszokra vonatkozó kimutatásokat, szolgálati eredményeket a tűzoltóparancsnoknak minden év végével beadja.

11. §.

Szakaszparancsnok a szakaszt vezényli, képzi, nyilvántartja a szakasz létszámát, szolgálati működését, vezeti a szakasz törzskönyvét és leltárát. Havonként jelentést tesz a tűzoltóparancsnoknak a mulasztó tűzoltókról.

12. §.

Tűzoltótisztek az arra alkalmas egyének sorából választanak, a kik a szükséges gyakorlati és elméleti ismereteket elsajátítani kötelesek. Tűzoltótiszt csak feddhetlen jellemű egyén lehet.

13. §.

A szolgálati utasítás értelmében rendszeresítendő al-tiszti állásokat a szakaszparancsnok javaslatára az illető tűzoltóparancsnok kinevezés útján tölti be.

III.

Egyenruházat és rangjelzés.

14. §.

Minden tűzoltó jogosult, szolgálatban pedig köteles ebbeli minőségét feltüntető jelvényét viselni. A szolgálati jelvényt, melyet minden tűzoltó mindig magával hordani köteles, a tűzrendészti választmány állapítja meg.

A megállapított tűzoltó egyenruhát vagy szolgálati jelvényt másnak mint tűzoltónak viselni 20 koronáig terjedhető büntetés terhe alatt tilos, mely büntetéspénz a tűzoltósági és segélyalap javára esik. (Tűzrendészeti kormányrendelet 19. §.)

15. §.

A községi képviselőtestület által az országos tűzoltószövetség szabályzatai alapján megállapított jelvényeket, esetleg szerelvényeket a tűzoltóság részére maga a község szerzi be.

A tisztek, altisztek, tűzoltók a megállapított egyenruhát maguk szerzik be, beszerzésük azonban nem kötelező.

A kiadott szerelvények és jelvények az utasítás értelmében leltárilag nyilvántartandók.

IV.

Működés tűzvétsznél és más szolgálatban.

16. §.

A 3. §-ban személyes szolgálattételre kötelezettek, ha megállapított, rendes oltószelvényeik nincsenek, kötelesek saját legalkalmasabb eszközeikkel, ugymint: fejszével, vasvillával, vagy vízfordó edénnyel megjelenni.

17. §.

A szolgálatban levő tűzoltó közhatósági személynek tekintendő (Tűzrend. korm. rend. 20. §.); az ellene elkövetett sérelem a tűzrendészeti kormányrendelet 30. § a szerint büntetendő.

18. §.

A tűzoltószakaszok a szolgálati és gyakorlati utasítás értelmében kiképzendők és katonailag fegyelmezendők.

A fegyelmi büntetések állanak:

1. szóbeli megdorgálásból;
2. írásbeli megdorgálásból.

19. §.

A veszély színhelyén az oltási technika tekintetében a tűzoltóparancsnok intézkedik. (Tűzrend. korm. rendelet 23. §.)

Azon esetekben, midőn a tűzvétszhez más község tűzoltósága vagy önkéntes tűzoltóság érkezik, a fővezénylet mindig a helyi parancsnokot illeti, kivéve, ha segélylyel ugyanazon csapathoz tartozó rangidősebb tisztt érkezik; azonban a fővezénylet átvétele ily rangidősebb tisztre nem kötelező.

20. §.

Az 1886. évi XXII. t.-cz. 136. §-a alapján a községbeli összes igáslovak és igavonó marhák tulajdonosai kötelesek tüzesetek alkalmával az összes otthonlévő állataikkal a vészjel megadása után azonnal a vészhelyen megjelenni, fecskendőket, hordókat és egyéb szerüket, különösen vizet a vész tartama alatt a tüzhöz folyton és díjmentesen szállítani s magokat a vezénylő-parancsnok rendelkezése alá bocsájtani.

Ezen rendelkezés megszegői az 1879. évi XL. t.-cz. 141., illetve 142. §. értelmében büntetendők.

A községbeli fogatokat a parancsnokság nyilvántartja.

21. §.

Amennyiben a tüzvésznél megjelent szervezett tűzoltóság a vész elfojtására elegendő nem lenne, a jelenlevő közigazgatási hatósági személy, illetve községi előljáró a tűzoltó-parancsnok felszólítására az 1886. évi XXII. t.-cz. 136. §. értelmében az összes községi lakosokat kor és nemi különbség nélkül, t. i. kik ilyennemű működésre alkalmasak, betudás nélkül. közreműködésre kirendelni, esetleg karhatalommal is köteles.

Ellenszegülők az 1879. évi XL. t.-cz. 142. értelmében büntetendők.

22. §.

A község tűzfecskendőit, egyéb tűzoltószereit és felszereléseit a tűzoltóság folytonosan gondozni és használatképes állapotban tartani köteles. A fentartás költségeit a község fedezi.

23. §.

Rendzavarók, vagy kik a tűzoltóságot szóval vagy tettel bántalmazzák, vagy a vezénylőparancsnok intézkedéseit ellenszegülés által akadályozzák vagy meghiusítják, az 1879. évi XL. t.-cz. 140. §. értelmében büntetendők.

V.

Jutalmazás és segélyadás.

24. §.

Működés közben önhibáján kívül károsult, megsérült, vagy szerencsétlenül járt tűzoltó a munkaképtelenség mérvéhez illő módon segélyeztetni fog.

A segély az illető körülményeihez mért mindenkori ki-
elégítés vagy állandó segélyben, teljes munkaképtelenség és
vagyonhiány esetében pedig ellátásból álland. (Tü zr. korm.
rend. 21. §.)

25. §.

Jutalmazások és segélyezések költségeinek fedezésére
egy községi tűzoltósegélyalap létesíttetik, mely a többi alapok
módjára a községi előljárásság által kezeltetik.

26. §.

Az előző §. szerint létesítendő alap alakul:

- a) az 5. §-ban megállapított összegekből ;
- b) netalán önkéntes adományokból és más bevételekből.

VIII.

Zárhatározat.

27. §.

A jelen szabályrendelet a felsőbb jóváhagyás után azon-
nal életbelép.

A község képviselőtestületének N-ben évi
hó-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

A község közönsége nevében

N. N.
bíró.

N. N.
jegyző.

D) Tűzoltói intézmények és alapítványok.

1. Magyar országos tűzoltó szövetség.

Az országos tűzoltó-szövetség magában egyesíti az ország
majdnem összes tűzoltóegyleteit és vármegyei tűzoltószövet-
ségeit. Tűzoltói szakdolgokban pedig a belügyminiszterium is
kikéri véleményét. Célja a tűzoltóügynek országszerte egyenlő
elvek szerinti fejlesztése, tükélesbitése s tűzoltótestületek
rendszeres megalakításának előmozdítása. Tűzrendészeti tekin-
tetben szakvéteményeket ad, tűzoltói szaktanfolyamokat fel-
állít. Pártolja a tűzrendészeti magyar irodalmat s egy hiva-

talos közlőnyt ad ki, melyet a tagtestületek ingyen kapnak. Az évi tagsági díj 12 korona.

A szövetség közegei: az elnökség, az országos választmány és a nagygyűlés.

Az *elnökség* áll: az elnök, az alelnök, 10 előadó, titkár és pénztárnokból.

Az *országos választmány* áll: a) az elnökség tagjaiból; b) a vármegyei és fővárosi szövetségek elnökei, illetve a szövetségek e célra igazolt képviselőiből, az öt tagu felügyelőbizottságból; c) a nagygyűlés alakul: 1. az elnökségből; 2. a felügyelő bizottságból; 3. valamint az összes szövetségbeli tagtestületeknek e célra igazolt egy-egy képviselőjéből.

Az elnökség havonként egyszer, az országos választmány évenként egyszer tart gyűlést Budapesten, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz. A nagygyűlés 3 évenként az ország különböző helyein tartatik, így az 1905. év augusztus havában Szegeden.

2. Vármegyei szövetségek.

A vármegyei tűzoltószövetség a vármegye területén levő önkéntes, vagy már szervezett tűzoltóságból alakul. Ahol vármegyei tűzoltószövetség van, ott az egyes testületek nem lehetnek közvetlen tagjai a magyar országos tűzoltószövetségnek. Hanem ahelyett a vármegyei tűzoltószövetség lép be az országos szövetségbe s így a vármegyei szövetség kötelékében levő tagok az országos szövetségnek is tagjaivá válnak.

A vármegyei tűzoltószövetségek célja a kötelékében levő tűzoltóságok közt a megfelelő kapcsolatot létesíteni s tagtestületeit a köz javára irányuló törekvéseikben támogatni s arra törekedni, hogy a vármegye területén a tűzoltóságok egységes elvek alapján képeztesse ki, új tűzoltóságok alakíttassanak, tűzoltói szaktanfolyamok létesíttessenek, versenyekkel kapcsolatos összgyakorlatok tartassanak, szóval mindent megtesznek, ami az intézmény fejlesztésének hasznára válik.

A vármegyei szövetségek évente egyszer tartanak közgyűlést, választmányi ülést pedig a szükséghez képest többször a közérdekű ügyek megbeszélése céljából.

3. Tűzoltói szaktanfolyamok.

A nm. m. kir. belügyminiszteriumnak megbízásából a magyar országos tűzoltószövetség évente rendes tűzoltói szaktanfolyamokat tart fenn. E tanfolyamnak célja általában a tűzoltói szakismereteket terjesztetni, különösen pedig oly tűzoltó-

tiszteket nevelni, akik a hatóságnak kellő szakvéleményeket adni, nemkülönben tűzoltóságokat szervezni, kiképezni tudnak.

Szaktanfolyamokat rendezhetnek ezenkívül a vármegyei tűzoltószövetségek, vagy az egyes tűzoltótestületek parancsnokságai.

Közigazgatási tanfolyamokon, tanítóképezdéekben s az egyéb ezzel egyenrangú intézetekben szintén tartanak tűzoltói szaktanfolyamokat.

Ugy az országos tűzoltói szaktanfolyamon, valamint a vármegyei és az összes többi szövetségek sem adhatnak ki tűzoltótiszti képesítési bizonyítványt. A tanfolyamokról látogatási bizonyítványt lehet csak adni, aláírva az előadók által.

Aki országos érvényű tűzoltótiszti képesítést akar megszerezni, annak megfelelő tűzoltói szolgálat után el kell végezni előbb egy országos tűzoltói vagy az ezzel egyenértékűnek elismert szaktanfolyamot s miután ezt sikerrel elvégezte, csak egy év múlva bocsájtható tiszti vizsgára, melyre külön szabályok vannak s ezt a következő szakaszban tárgyalom.

Alább bemutatom az országos tűzoltószövetség felhívását az országos szaktanfolyam látogatására, melyhez hasonló minden évben kiadnak.

MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG

Budapest, IV.. Kossuth Lajos-utca 8. szám.

570

1905. sz.

Felhívás

a XIV. országos tűzoltó-szaktanfolyam látogatására.

A magyar országos tűzoltó-szövetség hazai tűzoltó-intézményünk fejlesztését célozván, a fennálló tűzrendészeti kormányrendelet célzatainak mennél szélesebb körben leendő megvalósítása végett, de különösen a nagyméltóságu magy. kir. belügyminiszteriumnak 1903. évi 8849. III/b. számú rendeletével nyert megtisztelő megbízatása alapján a folyó év nyarán a

XIV. országos tűzoltó-szaktanfolyamot

tartja meg, alkalmat és módot óhajtván nyújtani ezáltal a tűzrendészet és a tűzoltás iránt érdeklődőknek, hogy a lehető legrövidebb idő alatt és aránylag kevés költséggel a tűzoltói szakmában megfelelő kiképeztetést nyerjenek, tűzoltó-testületek szervezéséhez és azok szakszerű vezetéséhez a megkívántató ismereteket megszerezzhessék.

Felkérjük tehát hazánk városait, nagy- és kisközségeit, a tűzoltóságokat és bajtársainkat s mindazokat, kik az ember-

baráti szeretet szolgálatában álló nemes intézményünk iránt érdeklődnek, hogy a folyó évi július hó 3-tól július hó 22-ig bezárólag Budapesten tartandó tizennegyedik országos tűzoltó-szaktanfolyamra minél nagyobb számban jelentkezzenek s használják fel az ezen szakmában való kiképzetésükre kínáló kedvező alkalmat.

Kellő tájékoztatás céljából a következőket közöljük:

Tanfolyam-hallgató lehet minden 18—42 éves, fedhetlen előéletű férfi. Mégis tekintettel arra, hogy a tanfolyam elsőrendű célja az, hogy a tűzoltótiszti állás betöltésére mindenben alkalmas erőket neveljen, kívánatos az, hogy a tanfolyamra általános műveltséggel — lehetőleg érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró, kellő társadalmi állást betöltő, katonaviselt egyének küldessenek ki.

A tanfolyam ideje:

Kezdődik 1905. évi július hó 3-án és tart bezárólag július hó 22-ig.

A befejező vizsgálatok július 20-án és 21-én tartatnak ugy az elméleti, mint a gyakorlati részből.

A látogatási igazolványon fel lesz tüntetve, hogy az illető tanfolyamhallgató a tanfolyam ideje alatt tartott előadásokat és gyakorlatokat a megállapított tanterv szerint miként látogatta. Ez azonban minősítést még nem képez, hanem arra jogosít, hogy a tanfolyamot végzett hallgatók egy évi újabb tűzoltói gyakorlat után képesítő tiszti vizsgálatra jelentkezhetnek s ennek letétele esetén képesítő bizonyítványt kapnak, melyben benfoglaltatik, hogy az illető tiszti minősítést nyert.

Jelentkezés, feltételek és kedvezmények:

A részvételben való írásbeli jelentkezés határideje 1905. évi június 17-ike. Az ezen határidőn túl jelentkezők sem utazási, sem pedig elszállásolási kedvezményre nem tarthatnak igényt.

A jelentkezés a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségéhez (Budapest, IV., Kossuth Lajos utca 8.) intézendő.

A jelentkezők a tanfolyam ideje alatt ugy a gyakorlatokon, mint a szolgálatban a szabályszerű egyenruhát tartoznak viselni s beruházásuk és felszerelésük céljából július hó 3-án délután kell a budapesti központi tűzoltó-laktanyában (VIII., Kun-utca 2.) személyesen jelentkezniök.

A jelentkező tartozik az őt kiküldő hatóság, testület, vállalat, vagy magánszemély által kiállított s kiküldését igazoló bizonyítványát bemutatni.

Ugy az elméleti előadások és gyakorlatok megszakítás nélküli látogatása, valamint a szolgálatnak terv szerinti pontos megtartása szigorúan kötelező, mert különben látogatási igazolvány nem adatik ki.

Akik a tanfolyamot végig hallgatják, látogatási igazolványt kapnak, mely a nagym. belügyi miniszter ur által a tanfolyamhoz kirendelt miniszteri biztos, valamint a magyar országos tűzoltó-szövetség kiküldöttjének ellenjegyzésével és a szakelőadók aláírásával láttatik el.

Tandíjat vagy beiratási díjat senki sem fizet, mivel a tanfolyam teljesen díjmentesen, sőt az eszközök és szerelvények is díjtalanul állanak rendelkezésre.

A tanfolyamhallgatók tűzoltószergyárak s egyéb gyártelepek megtekintése, szakszerű próbákon és kísérleteken való megjelenés, színházak szerkezeteinek és berendezéseinek tanulmányozása által tapasztalataikat gazdagíthatják. Őrszolgálatra is beosztottnak, hogy így az előfordulható tüzesetek alkalmával a vész helyére kivonulva, a tényleges szolgálatot is tanulmányozhassák.

Hogy pedig a kevésbbé tehetős község, vagy testület kiküldöttjeinek is lehetővé tegyük a tanfolyam látogatását, 40 tanfolyamhallgatónak a szövetség költségén leendő csoportos elhelyezéséről is gondoskodunk. Az ingyenes elszállásolásban részesülni óhajtok ebbeli igényüket azonban az írásbeli jelentkezés alkalmával egyidejűleg, tehát legkésőbb június hó 17-ig tartoznak a szövetség elnökségénél bejelenteni. A bejelentés sorrendje a díjtalan elszállásolásban való részesülés elsőbbségét biztosítja. Együttal gondoskodni fog az elnökség arról is, hogy a tanfolyam hallgatói az étkezésnél is lehetőleg kedvezményben részesüljenek.

Itt említjük fel, hogy a magyar országos tűzoltó-szövetség a szövetség tagjai kötelékébe tartozó tűzoltó-testületek tagjai részére hat, egyenkint 80 koronás ösztöndíjat tűzött ki. Az ösztöndíjak elnyerésénél az érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró katonaviselt pályázók előnyben részesülnek. Az erre vonatkozó bélyegmentes kérvények az illetékes tűzoltó-parancsnokság útján legkésőbb június hó 17-ig nyújtandók be a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségéhez. (Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. szám.)

A tanfolyamhallgatók a nagyméltóságu m. kir. kereskedelmi miniszter ur 1889. évi május. hó 19-én 29.224/VI. szám alatt kelt engedélyével az ide- és visszautazás alkalmával a magyar államvasutak vonalain azon kedvezményben részesülnek, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága által kiállítandó igazolványok alapján a lakóhelyükhöz legköze-

lebb eső vasuti állomásról Budapestre és vissza való egyszeri utazás alkalmával a magy. kir. államvasutak tekintetbe jövő vonalain a személy- és vegyesvonatok II-ik kocsiosztályát III-ad osztályu egész jeggyel és a III-ik kocsiosztályt III-ad osztályu féljeggyel használhatják. E vasuti kedvezményben csak azok részesülhetnek, kik legkésőbb június hó 17-ig jelentkeztek s ez alkalommal egyuttal bejelentik azt is, hogy mely állomásból kiindulólág, mely vasuti irányt kívánják igénybe venni.

Tanterv:

I. Elméleti rész.

(Előadás naponta délelőtt 7—10-ig.)

1. Tűzoltóságok szervezése és fölszerelése.
2. A fecskendő és tartozékai.
3. Mászó-, mentő-, védő-, bontó- és világítóeszközök.
4. A tűzoltószerek működési zavarai és a fecskendő gondozása.
5. Vizszerzés.
6. Tűzjelzés.
7. Az építkezés elemei.
9. A tűzrendészet és annak kezelése az idevonatkozó rendeletekkel.
9. Tűzoltás (taktika).
10. Első segély baleseteknél.

II. Gyakorlati rész.

(Gyakorlat naponta délután 4—5-ig.)

1. Rendgyakorlatok. 2. Szerek gyakorlati ismertetése.
3. Tömlőkezelés. 4. Fecskendő szerelés. 5. Mászó- és mentő-gyakorlatok. 6. Jelképes tüztámadás és védelem.

Kelt Budapesten, 1905. évi május hó 14-én.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnöksége.

Gróf Széchenyi Viktor,
elnök.

Bzeuer Szilárd,
titkár.

4. Tűzoltótiszti képesítés.

A tűzoltótiszti vizsgára vonatkozó szabályzat azon §-ait közlöm, melyek a tűzoltótiszti vizsga letételére vonatkoznak.

46. §.

Tűzoltótiszti minősítés csakis külön tiszti vizsga útján szerezhető meg. A vizsga a magyar országos tűzoltó-szövet-

ség elnöksége által kiküldött vizsga-bizottság előtt tétetik le s tárgya a tűzrendészet és tűzoltás összes ismerete és gyakorlati alkalmazása, valamint tűzoltó csapat vezetése az országos tanfolyam részére megállapított tantervnek megfelelő mérvben. Ezen vizsga megejthető Budapesten vagy a magyar országos tűzoltó-szövetség által meghatározott vidéki városban is, a hol a gyakorlati vizsgához szükséges csapat, szerek, gyakorló tér rendelkezésre állanak. A vizsga idejét a szövetség állapítja meg oly időben, hogy az elméleti és gyakorlati vizsga lehetőleg egyhuzamban legyen megejthető. A vizsga iránti kérvények a szövetség elnökségéhez nyújtandók be és melléklendők a tűzoltói, iskolai, katonai esetleg egyéb okmányok, valamint a vizsgadíj is.

47. §.

A vizsgadíj minden jelentkező után egyaránt 50 (ötven) korona, mely a jelentkezés alkalmával befizetendő az országos szövetségben, mely egyébként a vizsgáló-bizottság tagjainak tiszteletdíját, utiköltségeit, nemkülönben a vizsgával kapcsolatos összes egyéb kiadásokat fedezi. A vizsgadíj csak az esetben térítettik vissza, ha a folyamodó a vizsgára való jelentkezést még akkor vonta vissza, a mikor ebből költségek nem merültek fel, ellenesetben a már okozott költségek a befizetett összegből levonásba hozatnak.

48. §.

Tiszti vizsgára bocsáttatnak oly általános műveltséggel bíró egyének, a kik legalább 2 évi megszakítatlan ügybuzgó ténykedést kimutatni képesek, továbbá olyanok, kik az országos, vagy az ezzel azonos jellegűnek elismert vármegyei, közigazgatási, tanítóképezdei vagy más tanintézeti tanfolyamot sikerrel végeztek s annak utána egy évi tűzoltói gyakorlatot kimutattak.

49. §.

A vizsga-bizottság tagjait a magyar országos tűzoltó-szövetség nevezi ki előadói és egyéb elismert szakképzettségű tisztek sorából. A bizottság az elnökön kívül 2 tagból áll, a kik közül legalább az elnöknek országos szövetségi előadónak kell lenni. Az orvosi első segély vizsga tárgyhöz e bizottság orvossal egészítheti ki magát az esetben, ha tagjai sorában ilyen nem lenne. A vizsga-bizottság határozatát szótöbbséggel titkos szavazat útján hozza meg; a határozat csak arra szorítkozik, hogy vajjon a vizsgázó tiszti képesíttessék-e vagy sem? s ezt indokolni nem tartozik. A szavazásban az elnök is részt vesz. A vizsga után azonnal felvett jegyzőkönyv az

országos szövetség elnökségéhez terjesztendő be és a vizsgabizottság valamennyi tagja által aláírandó.

50. §.

A vizsga az országos szaktanfolyam tanterve értelmében ejtetik meg, t. i. szóbeli és gyakorlati, de a taktikából és tűzrendészetből írásbeli is. Elsőnek az írásbeli vizsga ejtendő meg egyik vizsgabiztos felügyelete alatt. A feladat olyan legyen, hogy annak legfeljebb egy óra alatt megfelelni lehessen. A vizsgázó tartozik azt önállóan földolgozni; netán észlelt visszaélés esetén az illető vagy új feladat kidolgozására utasítandó vagy a vizsgától esetleg egészen eltiltható. Azután tartatik a szóbeli vizsga, melyen minden tárgyból legalább 3 kérdés intézendő a vizsgázóhoz. (A tárgyak: Tűzoltóságok szervezése, felszerelése, szolgálat és ügykezelése. A fecskendő és tartozékai ismertetése, kiprobálása, számítási táblázatok. Mászó-, mentő, védő, bontó, világító és egyéb eszközök. A tűzoltószerek gondozása és a fecskendő működési zavarai. Vizszerzés. Tűzjelzés. Az építkezés elemei. Megelőző tűzrendészet. A tűzrendészet kezelése. Rendelet, hatósági teendők. Tűzoltási szabályok. Első segély és mentés.) Ha a jelölt az írásbeli és szóbeli vizsgán teljes tájékozatlanságot mutat, úgy hogy a vizsga eredménye előreláthatólag sikertelen lesz, a vizsgabizottság a gyakorlati vizsgát elejtheti és a vizsgázót újabb vizsga letételére utasíthatja, a mely azonban ugyanazon éven belül meg nem ejthető és a melyért újabb kérvény kapcsán a vizsgadíj is újból befizetendő.

51. §.

A vizsgát sikerrel letett vizsgázó tűzoltó tisztté való minősítéséről bizonyítványt kap, melyet részére a vizsgajegyzőkönyv alapján az országos szövetség elnöksége állít ki és a vizsga-bizottság összes tagjai aláírnak. A képesített tűzoltótisztekről, az országos szövetség elnöksége törzskönyvet vezet. A bizonyítványok a tiszti törzskönyv számával láttatnak el.

5. Tűzoltói érmek.

A magyar országos tűzoltó-szövetség a magyar korona országai területén működő tűzoltók számára a kitarító szolgálat után való buzgalom fejlesztése céljából a szolgálati időt kitüntető 5, 10, 15, 20, 25 és 30 éves szolgálat után járó szolgálati érmet alapított.

Ezen érem hivatalos czime „A magyar országos tűzoltó-szövetség szolgálati érme”.

K i m u t a t á s

42.i tűzoltóság azon tagjairól, kik „A magyar tűzoltók szolgálati érdme” viselésére jogosultak.

Folyó szám	A jogosult neve	Tűzoltói rangja	Működő tag (tűzoltó) volt alábbi időben tőlig			A szolgálati idő összege évek és hónapokon	Mily érdemre jogosult	Az érdemér járó díj		Megjegyzés
			év	hó	nap			K	f	
1	N. N.	parancsnok								
2	N. N.	alparancsnok								
3	N. N.	segédtsz								
4	N. N.	mászó								

Kelt..... 190.....évi.....hó.....n.

P. H.

parancsnok.

segédtsz vagy tltkar.

Alírottak, mint a testület 3 legrégibb tagja ezennel igazoljuk, hogy a fennevezettek a jelzett idő alatt szolgálataukat szorgalmasan és lelkiismeretesen teljesítették.

Hogy az itt felmutatott kimutatás az.....i tűzoltóság által vezetett anyakönyv adataival mindenben megegyezik, ezennel hivatalosan bizonylóm.

Kelt..... 190.....évi.....hó.....n.

P. H.

(polgármester, rendőrkaptány, főszolgabíró, községi előjáró).

A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG ELNÖKSÉGE.

IGAZOLVÁNY.

.....szám.
Törzskönyv.

Melynek erejénél fogva ezennel hivatalosan bizonyítottatik, hogy

T. úr,

mint a önkéntes tűzoltó-testület tagja az itt

sz. a. iktatott hivatalos, jogerősséggel bíró kimutatásban feltüntetett s törzskönyvbe vezetett
..... évi szakadatlan tényleges szolgálata alapján a

érem viselhetésére jogosítva van.

Kelt Budapesten, 19....évi.....hó.....n.

P. H.

elnök.

titkár.

Az érem birtoklásával, annak tulajdonosa semmi előjoga igényt nem tarthat.

A szolgálati érem a magyar országos tűzoltó-szövetség kötelékébe tartozó önkéntes gyári, hivatásos és fizetési tűzoltóságok tagjainak adományoztatik.

A kötelezett tűzoltóságok s mindazon testületek tagjai, melyek az országos szövetségnek tagdíjakkal tartoznak, ezen érmekeket meg nem kaphatják.

A ki ismeri tűzrendészeti állapotainkat, az valóban nagyon különösnek kell hogy találja, hogy éppen az, a kinek kötelessége tűzoltónak lenni, az ne kapjon szolgálati érmet s ha esetleg valaki oly egyesületnek volt 30 évig tagja, mely egyesület az országos tűzoltó-szövetségnek a tagdíjat meg nem fizette, az ily nehéz szolgálat után ne kaphasson érmet. Mindenesetre óhajthatna az éremszabályzatot ily értelemben megváltoztatni s az érmekeket minden erkölcsileg kifogás alá nem eső tűzoltónak kiadni.

Az érmek költségeit mindig azon tűzoltóságok házi pénztárai viselik, melynek kötelékébe az illető tűzoltó tartozik.

Az 5 éves szolgálati érem ára 1 kor. 40 fill., a 10 éves éremé 1 kor. 60 fill., a 15 éves éremé 3 kor. 20 fill., a 20 éves éremé 3 kor. 70 fill., a 25 éves éremé 7 kor., a 30 éves éremé 11 korona.

A szolgálati éremre jogosult tűzoltókról készitendő egy kimutatás az alábbi minta szerint, mely az illető hatósággal láttamozandó s egyben az érmek ára is felküldendő.

Az országos tűzoltó-szövetség pedig a tuloldali minta szerinti igazolványt állitja ki az éremre jogosultnak.

6. Tűzoltói segélyalapítványok.

A magyar országos tűzoltó-szövetség segélyző pénztárának tagjává lehetnek minden oly tűzoltóság tagjai, melyek egy-szersmint a szövetségnek is tagjai. Az alább közlött minta szerinti kimutatások 2 egyenlően kiállitott példányban küldendők be, melyek egyikét hitelesítve a segélyző pénztár elnöksége visszaküld. A bejelentéssel együtt beküldendő minden bejelentett tűzoltó után a 20 fillér évi tagság díj, mert ha ez nem lesz beküldve a bejelentés érvénytelen. Ha a tűzoltó egyesületből valaki évközben kilép, ugy e helyett az ujonnan belépett tag minden külön díj fizetése nélkül bejelenthető a segélypénztárnak.

A csekély tagsági díj ellenében a szolgálat közben vagy gyakorlaton munkaképtelenné vált tűzoltó, a munkaképtelenség tartamára 1—2 korona napi segélyt, ha pedig teljesen

munkaképtelenné vált, úgy ő maga, valamint a családja 1000 korona végkielégítést kap.

A balesetet vagy megbetegedést 20 nap alatt kell a segélyző-pénztár elnökénél bejelenteni. A testület parancsnoksága által beterjesztendő kérvényhez mellékelni kell a vezénylőnek a baleset lefolyását tartalmazó bizonyítványát, az orvosi bizonyítványt, mely a munkaképtelenség tartamát és annak a tűzoltói szolgálattal összefüggő voltát tartalmazza végül a községi bizonyítványt az illető családi és vagyoni viszonyairól.

Az első magyar általános biztosítótársaságnak is van tűzoltó segélyalapítványa, mely tűzoltás közben megsérült vagy megbetegedett önkéntes tűzoltók részére lett alapítva. A kérvények hasonlóan, mint fent, fölszerelve az országos tűzoltószövetséghez küldendők.

Császárfülbileum alapítvány Bécsben, az osztrák és magyar biztosító társulatok által lett alapítva. A kérvények német nyelven írva küldendők. Innen azonban legtöbbször osztrák tűzoltóságok tagjai kapnak évi 100 koronás segélyeket. Fölemlítjük a triezsti általános biztosító-társaság segélyét, mely 1000 kor. teszen. Oly testületek számára adományozták, melyek hatóságilag igazolják, hogy tűzoltószerkeiket beszerezni képtelenek. A kérvények a budapesti igazgatósághoz magyarul is beadhatók.

405.
1904. sz.

E) A magyar országos tűzoltó-szövetség segélyző-pénztárának alapszabályai.

Czim.

1. §. A segélyző-pénztár czime: A magyar országos tűzoltó-szövetség segélyző-pénztára.

Pecsét.

2. §. Pecsétje: Magyarország czimere tűzoltó-jelvények közt, czimszerinti körirattal.

Székhely.

3. §. Székhelye: Budapest, székesfőváros.

Nyelv.

4. §. Hivatalos nyelve magyar.

Védnök.

5. §. A segélyző-pénztár, mint a „Magyar országos tűzoltó-szövetség” kebelében szervezett intézmény, annak védnöksége alatt áll.

Cél.

6. §. A segélyző-pénztárhoz jelen alapszabályok értelmében csatlakozott tagtestületek azon működő tagjainak, kik szolgálatközben tüzvésznel, gyakorlatoknál, vagy egyéb szolgálati kirendeltség alkalmával, milyen árvíz, házomlás, föld-rengés, robbanás stb., sérülést szenvedtek, vagy pedig betegségbe estek, s ezek folytán keresetképtelenné lettek, — valamint ama tagtűzoltók hátramaradottjainak, kik tűzoltói működésük közben vagy ennek folytán életüket veszítették, — segélyezést nyújtani.

A segélyző-pénztár forrásai.

7. §. A segélyző-pénztár forrásait képezik:

- a) tagsági díjak,
- b) alapítványok,
- c) adományok és hagyományok,
- d) az „Első magyar általános biztosító-társaság” által a felséges Uralkodó pár ezüstmenyegzője alkalmából tett alapítványból és a bécsi „Császári jubileum-alap”-tól kieszközölhető összegek.

Tagok.

8. §. A szövetség tagjai.

- a) alapító és
- b) rendes tagok.

Alapító lehet mindenki, ki a szövetség alapjának gyarapításához egyszer s mindenkorra legalább 200 koronával hozzájáról.

Rendes tag lehet a magyar korona országai területén létező, s a tűzrendészeti kormányrendelet 15. §-ában felsorolt minden szervezett tűzoltóság, ha a magyar országos tűzoltó-szövetség tagjai sorába belépett.

Tagok felvétele.

9. §. A segélyző-pénztár kötelékébe belépni szándékozó tűzoltóság köteles tagjainak hiteles névsorát, 2 példányban és a belépés egész évre járó tagsági díjat az elnökségnek beküldeni.

A hivatásos és fizetett tűzoltók ebbeli működésük fel-tüntetésével külön névsorban jelentendők be.

A tagsági díjak beküldése nélkül a belépés megtörtént-nek nem tekintetik.

A bejelentettek névsorának egyike az elnökség által láttamozva visszaküldetik.

10. §. Oly testületektől, a melyek életbiztosság tekinte-tében meg nem felelő gyakorlati szabályokkal bírnak, avagy a pénztárt gyakran előforduló balesetek által túlságosan igénybe vehetnék, — az elnök a felvételt ideiglenesen meg-tagadhatja; tartozik azonban erről az illető testületet nyom-ban értesíteni.

Ily esetekben az elnök köteles a belépési nyilatkozatot további határozathozatal végett az elnökséghez előterjesztteni; az elnökségnek pedig jogában áll a felvételt vagy egyáltalán megtagadni, vagy pedig magasabb tagdíj fizetésétől függővé tenni.

Ha ily körülmények a felvétel foganatosítása után jüt-nának az igazgató választmánynak tudomására, jogában áll a testületet a pénztár kebeléből kizárni, vagy pedig maga-sabb tagdíjak fizetésére kötelezni.

Tagsági díjak befizetése.

11. §. A tagsági díjak évenként és fejenként 20 fillérben állapittatnak meg.

A közgyűlésnek jogában áll a tagsági díjat a netaláni szükséghez képest fölemelni vagy leszállítani.

A tagsági díjak a tagok névsorának beküldése mellett minden év január hó 31. napjáig az elnökségnek beküldendők.

Azon tagtestület, mely a tagsági díj befizetési kötelezettségének az előbbi pontban kimondott határidőig eleget nem tenne, — a pénztár kötelekéből kilépettnak tekintetik.

Az évi tagsági díj befizetése után valamely tagtestületbe belépő, valamint kilépő tagok esetenként bejelentendők s a belépők a bejelentett létszám határain belül a kilépők helyére juthatnak; a létszámon felül belépőkért azonban az évi tagsági díj a bejelentéssel egyidejűleg befizetendő, míg a tagok létszámának csökkenésével a már egyszer befizetett díjak nem lesznek visszaadva.

Évközben belépő testületek az egész évi díj lefizetésére köteleztetnek.

A pénztár éve azonos a naptári évvel.

Segélyezési igényjogosultság.

12. §. Minden testület, mely a 9. §. értelmében tagjává lett a pénztárnak s díjait pontosan befizette, minden megnevezett tagja számára segélyezésre igényt tarthat oly esetben, midőn a sérülés vagy megbetegedés folytán beállott munkaképtelenség vagy halálnak tüzoltás, gyakorlat vagy egyéb szolgálati kirendeltséggel való közvetetlen összefüggése hatóságilag láttamozott orvosi bizonyítvánnyal igazolva van.

A segélyezés mérve.

13. §. A segélyezés mérve a következő:

a) Szolgálatban történt megsebesülések és betegségek folytán beállott mulandó munkaképtelenség esetén a megsebesülés vagy megbetegedés napjától számított 120 napi időtartamig bezárólag naponta 1 koronától 2 koronáig terjedhető segélyezés adatik a munkaképtelenség tartamára.

b) Ha a munkaképtelenség 120 napnál tovább tart, akkor a családi és vagyoni viszonyok, valamint a segélyezésre rendelkezésre álló alap figyelembe vételével végkielégítés adatik, mely teljes munkaképtelenség vagy halál esetén 1000 koronáig terjedhet.

Segélyezés.

14. §. Ha a segélyező-pénztár igénybevételének esete felmerül, akkor az illető testület a baleset napjától számított 20 nap alatt tartozik azt az elnökségnek bejelenteni.

Ezen határidő elmulasztása esetén az illető elveszti segélyezésre jogosultságát.

A segély iránti folyamodványhoz, melyben a munkaképtelenné vált tűzoltónak neve, kora, családi állapota és körülményei, polgári állása, tűzoltói rangja és szolgálati évei feltüntetendők, mindig mellékelendő:

1. a baleset körülményeinek a parancsnokság által kiállított és a hatóság által láttamozott részletes és hiteles leírása, különös tekintettel arra, vajjon az illető fensőbb parancs és utasítás folytán, vagy csak saját akaratából, esetleg egyenes utasítás ellenére, józan fővel foglalta el helyét; hogy vajjon balesetét felszerelvényeinek hiányos volta, vagy rajta kívül levő előre nem láthatott körülmények okozták-e?

2. hatóság által láttamozott orvosi bizonyítvány, melyben különösen kimutatandó, hogy a sérülés vagy betegség az illető által teljesített tűzoltói szolgálattal közvetlen összefüggésben áll-e, avagy egy régebben fennálló bajnak egyszerű folytatása; feltüntetendő, hogy a sérülés vagy megbetegedés után mennyi idő múlva részesült az első orvosi segélyben, vajjon rendszeres orvosi kezelésben részesült-e azóta; vajjon a betegség tartamára nem volt-e befolyással az orvosi segélynek későn való igénybevétele, avagy az orvosi rendeleteknek be nem tartása. Leírandó a sérülés lelete, s végül feltüntetendő a munkaképtelenség tartama;

3. végül mellékelendő a hatóság bizonyítványa, leginkább a folyamodó vagyoni és családi állapotának feltüntetésére.

A kérvények elintézése; rögtöni segély.

15. §. Oly esetekben, midőn a segélyt kérő szegénysége miatt rögtöni segélyre van szorulva, fel van jogosítva az elnök a testület parancsnokságának ez iránti írásbeli kérelmére s annak felösségére a szükségelt okmányok utólagos beküldésének kötelezettsége mellett — belátása szerinti előleget kiutalványozni; a segélyösszeg végleges megállapítása azonban az elnökség hatáskörébe tartozik.

Kifizetés.

16. §. A segélyösszeg mindenkor a testületek parancsnoksága útján kizárólag az illető segélyt kérőnek, vagy halál esetén jogosított örököseinek fizettetik ki, a testületek parancsnokságai tételtvén ez irányban felelőssé.

A nyugta 8 nap alatt az elnökségnek beküldendő.

Igény elvesztése.

17. §. A segélyezéshez való igény megszűnik:

a) ha a sérülés, megbetegedés vagy ezek folytán beállott halál egy már korábban fennállott bajnak kifolyása,

azaz a sérülés, betegség vagy halál nem egyenesen a tüzoltói szolgálat következményeként állott be;

b) ha a sérülés, megbetegedés vagy haláleset az illetőnek önhibájából következett be, pl. hanyagság, könnyelműség, esetleg ittasság, engedetlenség vagy a fennálló szabályok ellenére való működés következtében;

c) ha kiderül, hogy a sérült vagy megbetegedett az orvosi rendeletek megszegése, vagy pedig könnyelműségével bajának tartamát szándékosan hosszabbította;

d) ha jelen alapszabályok, vagy a segélyző-szövetség erre hivatott tényezői által kiadott rendeletek és szabályzatok meg nem tartattak.

18. §. A valóságnak meg nem felelő jelentések és visszaélések a segélyezésre való igény elvesztése mellett a testületnek a szövetségből való kizáratását vonják maguk után s az igazgató-választmány károsodás esetén fel van hatalmazva a törvényes lépések megtételére.

A pénztár igazgatása.

19. §. A pénztár igazgatását végzi:

- a) a közgyűlés,
- b) az elnökség.

Közgyűlés.

20. §. Minden év első negyedében rendes közgyűlés tartandó.

A közgyűlést képezik a pénztár alapító tagjai és a tagtestületek igazolt képviselői.

21. §. A közgyűlés hatásköréhez tartozik:

1. kéttagu jegyzőkönyv-hitelesítő bizottságot választani;
2. az elnökség évi jelentését tárgyalni;
3. az elnökség által beterjesztett, a közönséges naptári év végével lezárt évi zárszámadást, valamint a felügyelő-bizottság erre vonatkozó jelentését meghallgatni s ennek alapján a felmentvényt megadni;
4. az elnökség által előterjesztett évi költségelőirányzatot megállapítani;
5. a magyar országos tüzoltó-szövetség felügyelő-bizottságát a legközelebbi évre a számvizsgálattal megbízni;
6. az elnökséget megválasztani 3 év tartamára, u. m.: elnököt, alelnököt, 1 budapesti és 2 vidéki elnökségi tagot, az esetben, ha a választás szüksége beállna;
7. az alapszabályok netaláni megváltoztatása felett határozni;
8. az elnökség által előterjesztett vagy a tagtestületek

és alapító tagok által esetleg beadott indítványok felett határozni ;

9. a felelőztési ügyekben végérvényesen dönteni ;

10. a tisztviselők tiszteletdíjait megállapítani.

A közgyűlés jegyzőkönyvét az 1. pontban említett jegyzőkönyv-hitelesítő bizottság hitelesíti.

22. §. A tagtestületek kötelesek esetleges indítványukat a közgyűlés előtt legalább 8 nappal az elnökséghez írásban beadni.

23. §. A közgyűlés határozatképes, ha az alapító tagokon kívül legalább 15 tagtestület van képviselve.

Egy meghatalmazott csak egy tagtestületet képviselhet.

24. §. Ha a közgyűlés határozatképessége el nem éretett, köteles az igazgató-választmány 14 napon belüli határidőre újabb közgyűlést összehívni, mely tekintet nélkül a megjelentek számára, határozatképes.

25. §. A közgyűlés elnöke mindenkor az elnökség elnöke, esetleg annak alelnöke. Mindkettő akadályoztatása esetén egy, a közgyűlés által e célra kijelölt elnökségi tag; jegyzője pedig a titkár.

26. §. Ha a tagtestületnek harmadrésze egy rendkívüli közgyűlés megtartását írásban kívánja, úgy köteles az elnök egy rendkívüli közgyűlést legkésőbb 14 nap alatt összehívni. Jogában áll azonban rendkívüli közgyűlést bármikor is összehívni.

Elnökség.

27. §. Az elnökséget képezik :

1. a magyar országos tűzoltó-szövetség elnöke, mint elnök,

2. ugyanennek alelnöke, mint alelnök és

3. ugyanennek azon elnökségi tagjai, a kiknek testülete a pénztárnak is tagja ; ha ezek száma azonban 3-on alul lenne, akkor 3 választott tag,

4. oly alapító tagok, kik legalább 500 korona alapítványt tettek.

28. §. Az elnökség választott tagjainak működése 3 évre terjed ki, mely idő letelte után azonban újból megválaszthatók.

29. §. Az elnökség köteles legalább évnegyedenként egyszer ülést tartani, s a szükséges mellékletekkel felszerelt segélyezés iránti kérvényeket elintézni.

30. §. A segélyösszegnek a 13. §. által megszabott határokon belül való megállapításánál mindenkor figyelembe veendő a segélytkérő vagyoni és családi állapota, nőtlen, nős

vagy özvegy-e, gyermekei vannak-e, család fentartására hivatott, avagy családja által eltartott az illető, s végül mérlegelendő a segélyezésre rendelkezésre álló összeg.

31. §. Kétséges esetekben jogában áll az elnökségnek, sőt az elnöknek is, a szükséges nyomozásokat megejteni, s a kellő bizonylatokat megszerezni.

32. §. Az elnökség tisztében áll az irodai ügyrendet megállapítani s annak betartására felügyelni; a pénztár pénzeinek miként és holleendő elhelyezése iránt intézkedni; az évi jelentést, a zárszámadást és költségelőirányzatot elkészíteni, s azt a közgyűlést megelőzőleg 14 nappal szétküldeni és a pénztár érdekeit mindenben szem előtt tartani.

33. §. Az elnökség ülése határozatképes, mihelyt az elnökön kívül két elnökségi tag jelen van.

A tisztségviselők az üléseken tanácskozási joggal résztvehetnek, szavazati joguk azonban nincsen.

Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

34. §. Az elnökség határozata ellen a közgyűléshez fellebbezésnek van helye; e fellebbezés azonban a határozat keltétől számított 4 hét alatt az elnökséghez benyújtandó.

35. §. Az elnökséget mindenkor az elnök hívja egybe. Sürgős esetekben jogosítva van az elnök bármikor, 3 elnökségi tag írásban beadott kérelmére pedig köteles az elnökséget egybehívni.

36. §. Az elnökség minden év elején az elmúlt évről jelentést tesz a magyar országos tüzoltó-szövetség választmányának, s felhívja figyelmét minden feltűnőbb jelenségre és tapasztalatra.

37. §. Az elnök, vagy akadályoztatása esetén az alelnök képviseli a pénztárt hatóságok és harmadik személyek irányában.

Az alelnök az elnököt mindenben helyettesíti.

38. §. Az elnök kötelessége az ügykezelés és pénztár szigorú ellenőrzése. Tapasztalatairól az igazgató-választmányának mindenkor jelentést tesz.

Tisztviselők.

39. §. A pénztár tisztviselői a magyar országos tüzoltó-szövetség tisztviselői, de ha ezek egyuttal a pénztár tisztviselői nem lehetnének, az elnökség által választott titkár-ellenőr, titkár-pénztárnok és irodatiszt, kik a közgyűlés által megállapított tiszteletdíjban részesülnek.

40. §. A titkár végzi a pénztár írásbeli teendőit, az irattárt kezeli, a bejelentett tagok törzskönyvét vezeti, a be-

érkező és kimenő ügyszerabokat iktatja, s a pénztár kiadmányait az elnökkel együtt aláírja.

41. §. A titkár-pénztárnok a pénztár pénzeit és érték-papirjait felelősség terhe mellett kezeli, a számadásokat vezeti, a pénzt nyugta mellett beszedi és kifizetéseket elnöki utalványozás alapján teljesít.

A vagyron kezelése.

42. §. Az alapítványok, adományok és hagyományokból begyűlt összegből alaptőke alkotandó, melynek tőkéje érintetlen marad, évi esedékes kamatai azonban a következő évben átutalandók a segélyezési pénztárba és segélyezésekre felhasználhatók.

A 7. §-ban a) alatt említett tagsági díjak, valamint a d) alatt várható összegek, ugyszintén oly adományok, melyek egyenesen e célra adattak, az évi kiadásokra felhasználhatók.

A netaláni évi fölösleg az alaptőke gyarapítására fordítottatik.

43. §. A pénztár tulajdonát képező pénzek az elnökség által meghatározott módon és biztos helyen gyűmölesztetendők, s folyó kiadásokra legfeljebb 200 korona tartható vissza.

44. §. A pénztár értékei külön pénztárban az elnök vagy alelnök és a pénztárnok felelős ellenzárlata alatt tartandók.

45. §. A pénztári pénzek visszavételére az elnöktől írásbeli utalvány szükséges, mely a pénztintézethez beadandó.

46. §. A pénztár pénzei és érték-papirjairért a pénztárnok az elnökkel s elnökség többi tagjaival egyetemben felelősek.

Alapszabály-módosítás.

47. §. Jelen alapszabályok megváltoztatása csak a közgyűlésen, s csak a képviselt szavazatok $\frac{2}{3}$ -ának hozzájárulása által eszközölhető. A változtatás tervezete azonban a közgyűlés előtt 14 nappal közlendő.

A módosított alapszabályok csak a nmélt. m. kir. belügyminiszterium jóváhagyása után válnak érvényessé.

Feloszlás.

48. §. A szövetség feloszlását csak külön e célra egybehívott közgyűlés mondhatja ki, ha az eszközök annak sikeres továbbterjesztésére nincsenek többé biztosítva, — és pedig csak akkor, ha a képviselt szavazatok $\frac{3}{4}$ -része a feloszlásra szavaz.

Az alaptőke, a mennyiben az alapító alapítványi levelében ez iránt másként nem intézkedett, országos tűzoltó-célokra fordítandó.

Feloszlás esetén a vagyon hováfordítása tárgyában hozott közgyűlési határozat foganasítás előtt a nmélt. m. kir. belügyminiszteriumhoz fölterjesztendő.

Záráthatározat.

49. §. Azon esetre, ha a segélyzőpénztár jelen alapszabályokban meghatározott cél és eljárástól eltérne, illetőleg hatáskörét meg nem tartaná, aláveti magát a nmélt. m. kir. belügyminiszterium által 1875. évi május 2-án 1508. eln. sz. alatt kiadott szabályrendelet IX. pontjában kimondott joghátrányoknak, t. i., ha az alapszabályokban meghatározott cél és eljárást, illetőleg hatáskörét meg nem tartaná, a kir. kormány által, a mennyiben további működésének folytatása által az állam vagy a tagtestületek vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztetik és a felfüggesztés után elrendelendő szabályszerű vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik, avagy esetleg alapszabályainak lehető legpontosabb megtartására különbeni feloszlás terhe alatt köteleztetik.

Ezen módosított alapszabályok elfogadtattak a magyar országos tűzoltó-testületek segélyző-szövetségének 1903. évi július hó 19-ik napján Budapesten tartott rendkívüli közgyűlésében.

Gróf Széchenyi Viktor,
sz. elnök.

Breuer Szilárd,
szöv. titkár.

97175/904. sz.
III. a.

Látta a m. kir. belügyminiszter.
Budapest, 1904. évi május hó 5-én.

A miniszter megbízásából:
Szabó László s. k.
miniszteri osztálytanácsos.

-----sz.
19-----

Minta.

Kimutatás

a -----i tűzoltóság azon tagjairól,
kik az 19-----ik évre a „Magyar országos tűzoltó-szövetség
segélyzőpénztára”-nak tagjai sorába lépnek.

Folyó szám	A tag neve	Polgári foglalkozása	Tűzoltói minősége, rangja	Hány éve tűzoltó?	Nős? Nőtlen?	Hány gyermeke van?	Megjegyzés
1	Gáspár Imre	ügyvéd	parancsnok	15	nős	4	
2	Jakab László	czipész	fizetett kürtös	5	nőtlen	—	

Kelt.....n, 19.....n.

N. N.
parancsnok v. elnök.

N. N.
titkár v. jegyző.

Megjegyzés. A bejelentések a fenti minta szerint eszközzendők szabályszerint aláírva, minden év *január hó 31-ig két példányban* küldendők be a segélyzőpénztár elnökségéhez (Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.), melynek egyike láttamozva, a testületnek visszaküldetik. A kimutatásokkal *egyidejűleg a tagsági díjak (fejenként 20 fillér) is beküldendők*, mert a tagsági díjak nélkül beküldött kimutatások figyelembe nem vétetnek.

Szervezeti, egyenruházati, rangjelzési és felszerelési szabályok.

a) Szervezet.

Minden tűzoltó-testület önmagában teljes egészet alkot.

A testület 1 parancsnok és 1 alparancsnok vezetése alatt a létszámnak megfelelő számú szakaszparancsnokokból, valamint a tényleges szükségnek megfelelő számú tisztviselőkből, mint a tisztikarhoz tartozókból, — továbbá ugyan-csak a létszámnak megfelelő számú őrparancsnokok, rajvezetők és őrvezetők — mint tisztesekekből (altisztsekekből), — végül a teendők minemülege szerint mászók, szivattyusok és rendfentartókból, mint legénységből áll.

Az egyes tűzoltó-testületek összeállítása a helyi viszonyokhoz mérten végzendő, azonban a testület a működő tagok létszámához képest egy vagy több szakaszra, a szakaszok pedig rajokra oszlanak.

A szakaszok olyképp alakítandók meg, hogy azokban mászók, szivattyusok és rendfentartók egyaránt legyenek, egy-egy szakasznak a legkisebb létszáma a szakaszparancsnokon kívül 19, míg egy-egy rajnak legkisebb létszáma 4 legyen.

Ha a legénység létszáma a 38-at megüti, úgy két szakasz alakítható, melyeknek élén egy-egy szakaszparancsnok áll.

A létszámban szakaszparancsnok csak minden 20-ik, őrparancsnok minden 19-ik, rajvezető minden 9-ik és őrvezető minden 4-ik ember lehet.

A tűzoltó lehetőleg minden teendőre egyaránt kiképzendő.

Előléptetésben csak azon tűzoltó részesülhet, ki az előírt szakvizsgát sikerrel kiállotta; őrparancsnoki és tisztí rangfokozatot azonban csak az nyerhet el, ki a tűzoltói ismeretek minden ágából a szakvizsgát sikerrel letette.

A tisztviselői, u. m. titkári vagy jegyzői, pénztárnoki, szolgálatvezetői (segédtisztí) és szertárnoki teendőkkel, — a főlős tisztí állások szaporításának elkerülése végett, — lehetőleg valamelyik szakaszparancsnok bizandó meg.

A mennyiben nagyobb testületeknél, avagy a helyi viszonyok kényszere alatt ezen állások egyikének vagy másikának betöltése válnék szükségessé, úgy, ha azok működő tűzoltók, tisztviselői egyenruha viselésére jogosultak; ha pedig az 5 szakaszban az őrparancsnokok és tisztsekre előírt szakvizsgát sikerrel letették, szakaszparancsnoki teendőkkel is megbízhatók.

Az orvos, mérnök és ügyész szakminőségüknél fogva tisztviselői egyenruha viselésére jogosultak.

A vezérlési és helyettesítési sorrend a rangfokozat magassága szerint, egyenrangúak között pedig az ugyanazon rangban eltöltött hosszabb szolgálati idő szerint állapítatik meg.

b) Egyenruházat.

A) *A legénység ruházata.*

A zubbony sötétkék posztóból vagy fehércesikos kék vászonból készült, bő szabású; 3.5—4 cm. magas álló gallérral, mely 5 mm. vastagságú négysegletes, hátul 3 karikás vitézkötésbe átmenő vörös teveszőr-zsinórral van szegélyezve; a mellen két zsebfedővel ellátott külső zseb van; a zubbony 5 domboru sima sárga fémgommbal gombolható.

A nadrág, a zubbonyhoz hasonló színű sötétkék posztóból vagy fehér csinvat vászonból készült pantalló, mindkét oldalon függélyes metszésű zsebbel.

A sapka fekete posztóból való, hengeralakú, 80 mm. magas, lapos fedelű, igen kevésbé lehajló fényezett fekete bőrrnyővel, elől 12 mm. széles, sárgaréz csattal felszerelt fényezett fekete rohamszíjjal, mely két végén egy-egy sima domboru kis sárga fémgombra van erősítve; elől fent egy 40 mm. széles sárga fémből készült tűzoltó-jelvény van, mely egy vízszintes létrán keresztbe fektetett csáklya és balta felett levő sisakból áll.

A tisztesek (altisztek) egyenruhája színe és szabásra a legénység ruházatával megegyez.

B) *A tisztek ruházata.*

A tiszti zubbony a legénységi zubbonyhoz hasonló azonban inkább a te-thez álló és nemcsak a mellen, hanem lent is két oldalt fedővel ellátott zsebekkel bír. A gallér 5 mm. vastagságú, hátul 3 karikás vitézkötésbe átmenő színes beszövés nélküli négysegletes sima arany zsinórral van szegélyezve.

A tiszti nadrág a legénységi nadrággal színre és szabásra nézve teljesen azonos.

A tiszti téli kabát a legénységgel megegyező, azonban a gallér egészen fekete bársonnyal fedett.

A tiszti köpenyeg sötét, kekesszürke posztóból készült térdén alul érő katonatiszti szabású köpenyeg, 70—80 mm. széles lehajtott bársonygallérral, elől két sorban 6—6 fél-lapos sima sárga fémgommbal, két oldalt fedővel ellátott zsebekkel, hátul a derékban két fémgombos szorítóval, lent pe-

dig gombolható bemetszéssel bir. Az ujjak 20 cm. magasságig felhajtottak.

A tiszti sapka színre és szabásra nézve a legénységivel megegyező, azonban alsó szélén 7 mm. vastagságu színes beszövés nélküli négyszegletes sima aranyzsinórral van szegélyezve, mely fölött a sapkát 45 mm. széles fekete moiréselyemszalag fűdi. A tűzoltó jelvény felvarrt fekete posztóra aranyból van himezve.

A tisztek és altisztek, — utóbbiak csak diszkivonuláskor, — fehér szarvasbőr keztyűt viselnek.

c) Rangjelzés.

A tisztek, valamint a tisztések, (altisztek) rangjának megkülönböztetésére, az itt leírt jelvényeken kívül más jelvények nem szolgálhatnak.

A) Tisztek.

Az országos tűzoltó-szövetség védnöke parancsnoki sisakot és gallérján 5 mm. vastagságu, hátul 3 karikás vitézkötésbe átmenő, színes beszövés nélküli négyszegletes sima aranyzsinórral szegélyezett tiszti zubbonyt visel. A gallér elejét 9 cm. hosszúságban aranyhajtóka fedi, melyen 3—3 ezüstműl himzett rózsá van, mindkét váll fölött 2—2 domboru kis félgombra aranyzsinórból sodrott ötkarikás vállzsinór van fegombolva.

Az országos tűzoltó-szövetség elnöke parancsnoki sisakot, aranyhajtókás tiszti zubbonyt 2—2 ezüst rózsával és mindkét vállon ötkarikás vállzsinórt visel.

Az országos tűzoltó-szövetség alelnöke parancsnoki sisakot, aranyhajtókás tiszti zubbonyt 1—1 ezüst rózsával és mindkét vállon ötkarikás vállzsinórt hord.

A parancsnok rézzel borított és körített, babérral disztett taréju, szélein rézzel szegélyezett fekete, borsisakot visel az ellenzők fölött körülfutó rávarrott vörös borszalaggal, két oldalán ötlevelű babérlombbal, kis oroszánfejes rózsákból kiinduló és elől egybekapcsolt, bőrrel bélelt, kívül babérlevelekkel disztett rohamszíjjal, ezenkívül egy a sisak belső részére varrt fényezett fekete bőrből készült rézcsattos rohamszíjjal.

A zubbony, 5 mm. vastagságu, hátul háromkarikás vitézkötésbe átmenő, színes beszövés nélküli négyszegletes aranyzsinórral szegélyezett gallérján 3—3 aranyból himzett rózsá van.

Az alparancsnok rézzel borított és körített taréju, két oldalán keresztántos, szélein rézzel szegélyezett, vörös bőr-

szalagos, fekete bőrsisakot visel, fényezett fekete bőrből készült csattos rohamszíjjal.

A tiszti zubbony aranyzsinórral szegélyezett gallérján 2—2 aranyrózsa van.

A szakasziparancsnok az alparancsnokéhoz hasonló rézzel borított és körített, de keresztpánt nélküli fekete bőrsisakot visel, a tiszti zubbony aranyzsinórral szegélyezett gallérján pedig 1—1 aranyrózsát hord.

A tisztviselők, u. m. titkár vagy jegyző, pénztárnok, szolgálatvezető és szertárnok, ha egyuttal működő tűzoltók, továbbá az orvos, mérnök és ügyész, szakasziparancsnoki sisakot, a tiszti zubbony aranyzsinórral szegélyezett gallérján pedig egy-egy sárgarézből készült tűzoltó-jelvényt viselnek.

Az országos tűzoltó-szövetség felügyelő bizottságának tagjai, valamint a vármegyei tűzoltó-szövetségek elnökei, — ebbeli minőségükben, — mindkét vállon ötkarikás arany vállzsinórt, míg az országos tűzoltó-szövetségi előadók, az országos tűzoltó-szövetség titkárja és pénztárnoka, valamint a vármegyei tűzoltó-szövetségek alelnökei, — mint ilyenek — mindkét vállon háromkarikás arany vállzsinórt viselnek, mi mellett megtartják azon rangjelzést, mely őket a saját testületükben elfoglalt állásuknál fogva megilleti.

A tűzrendészeti felügyelők parancsnoki ranggal birnak és hivatalos eljárásuk közben balkarjukon 10 cm. széles, széles, szélein 10 mm.-es aranypaszománnyal szegélyezett, vörös karkötőt viselnek és pedig az országos tűzrendészeti felügyelőnek O. T. F., vármegyei tűzrendészeti felügyelők V. T. F., a járási tűzrendészeti felügyelők J. T. F. fehér posztóból készült betűkkel.

A karmester a szakasziparancsnokéhoz hasonló, de nikkelezett érczczel borított és körített taréju, fekete bőrsisakot és a zubbony 5 mm. vastag, hátul háromkarikás vitézkötésbe átmenő, színes beszövés nélküli négyszegletes ezüstzsinórral szegélyezett gallérján fehér lantot visel.

B) *Altisztek és legénység.*

Az őrparancsnok rézzel borított taréju, szélein rézzel szegélyezett, vörös bőrszalagos, fekete színbőrből készült csattos rohamszíjjal ellátott fekete bőrsisakot és a legénységi zubbony 5 mm. vastagságú, négyszegletes, hátul háromkarikás vitézkötésbe átmenő vörös teveszőr-zsinórral szegélyezett gallérján 3—3 fehér rózsát visel.

A rajvezető, rézzel szegélyezett taréju, fekete bőrsisakot, a zubbony vörös zsinórral szegélyezett, gallérján pedig 2—2 fehér rózsát hord.

Az őrzetű, egyszerű legénységi sisakot, a zubbony vörös zsinórral szegélyezett gallérján pedig 1—1 fehér rózsát visel.

A legénység (mászó, szivattyus és rendfentartó) rézzel szegélyezett, vörös bőrszalagos, fekete színbőrből készült, csattos rohamszíjjal ellátott, fekete hőrsisakot és 5 mm. vastag, négyszegletes, vörös, teveszőr-zsinórral szegélyezett galléron, legénységi zubbonyt hord. A galléron sem rózsza, sem pedig jelvény nincs.

A kürtös, dobos, valamint a zenekar tagjai, legénységi egyenruhát viselnek, oly különbséggel, hogy a galléron 1—1 sárga érczlant van.

d) Fölszerelés.

A működő tűzoltók egységes fölszerelése a következőkből áll:

A tisztek, rangfokozatuknak megfelelő sisakot, továbbá arannyal áttört, vörös színű és a zubbony felső gombjába gombolt rövid zsinóron függő jelzőt és a zubbony alatt viselendő szíjon egyszerű tiszti baltát hordanak.

A tisztések (altisztek), szakminőségükkel járó fölszerelést és mindenkor rövid, vörös színű és a zubbony felső gombjába gombolt zsinóron függő jelzőt viselnek, még pedig az őrpáncsnokok kéthangu sárgaréj-jelzőt, a raj- és őrzetűk pedig kéthangu sipot.

Az egyes tűzoltók szakminőségük szerint a következő fölszereléssel látandók el:

A szivattyusok sisakkal, 55 mm. széles, fekete-vörös csikos kenderővvel és szivattyus baltával vannak ellátva.

A rendfentartók, a szivattyusoknál előírt felszerelésen kívül még zárcapocs elzáró kötéllal is el vannak látva.

A mászók sisakkal, 110 mm. széles, fekete-vörös, csikos, zárcapocsos kenderővvel, hegyes végű csákánnyal, szivacsstávkával, nyakvédőbőrrel és sippal és ott, ahol magasabb épületek is vannak, meg mentőkötéllal, csőkötéllal, tömlőtartókötéllal és mentőszeggel is elláttatnak.

A kürtös és dobosok felszerelésükön kívül még vörös kürtzsinóron függő kürtöt, illetőleg hordszíjon lógó dobót viselnek.

A tiszti balta sima kis aczélbalta, elől lekerekített éllel, hátul hajlitott hegyes csucscsal, fekete sima nyéllal és alul fémhüvelyes gombbal. A nyél két oldalán 1—1 fémlemez, felső részén pedig két aczélgűrű van a zárcapocsos hordszíjak beakasztására. A balta élét és csucsat belül gummi-szalaggal összetartott fekete fényezett bőrtok védi.

A szivattyus balta elől sima élű, hátul erős fafokkal, természetes színű nyéllel, a nyél alján sima aczélggyűrűvel ellátott aczélbalta, mely erős fekete bőrtokban lóg, élet és hegyét gummiszalaggal megerősített bőrtok védi.

A mászó-csákány elől sima élű, hátul hajlitott hegyes csucsú, erős aczélbalta, természetes színű nyéllel, a nyél alján sima aczélggyűrűvel. A balta erős bőrtokban lóg, élet és hegyét gummiszalaggal megerősített bőrtok védi.

A tisztok és őrparancsnokok részére szolgáló kéthangu jelző, sárgarézből készült rugós szerkezettel igazítható, a rugótok oldalán a jelző-zsinór beakasztására füllel ellátott 14 cm. hosszú jelző, melynek alaphangja „á“, másik hangja pedig „d.“

A rajvezetők és örvezetők által használt kéthangu sip ugyancsak sárgarézből készült 10 ctm. hosszú, egyik végén parafagolyós sippal, másik végén „á“ hangu jelzővel bir. A sip közepén felül van a jelzőzsinór megerősítésére; a mászók egyszerű sipja is sárgarézből készült, melyet szintén jelző-zsinóron viselnek.

A szivattyus öv 55 mm. széles, fekete-vörös csikos (3 fekete, 2 vörös csik), kenderöv, mindkét végén bőrral beszegve. Egyik végén két. 1·5 ctm. széles szíjon 2 csatt, másik végén pedig ezen csattoknak megfelelően 1·5 ctm. széles és 20 ctm. hosszú szíjak vannak megerősítve.

Az öv baloldala eső részén, az alsó vörös csikra varrva egy csatt és egy 1·5 ctm. széles, 20 ctm. hosszú szíj van varrva, melyhez a baltatok csatoltatnak.

A csatoló szíj hátsó végére egy 3·5 mm. vastag és 4 ctm. átmérőjű drótggyűrű van fűzve a netalán még szükséges felszerelési tárgyak felakasztására.

Az összes szíjazatok varrásainál az öv belső oldalán bőrbélés van alkalmazva.

A mászó öv 110 mm. széles, fekete vörös csikos (3 fekete, 2 vörös csik) kenderöv, mindkét végén átfogó varrással, levartt bőrral beszegve. Egyik végén három 2·5 ctm. széles szíjon 3 csatt, másik végén pedig ezen csattoknak megfelelően 2·5 ctm. széles és 20 ctm. hosszú szíjak vannak megerősítve. A csattos végtől balra, körülbelül 20 ctm. nyire van a zárkapocs megerősítve, úgy, hogy annak felkör alaku karikáját körülbelül 15 ctm. hosszan levartt erős bőr tartja lefogva. A zárkapocs maga 14 ctm. hossz átmérőjű, körte-alaku, belső rugóval ellátott zártszemű, ugynevezett „lipcsei“ alaku zárkapocs, mely használaton kívül egy levartt szíj által tartott 4 ctm. átmérőjű és 3·5 mm. vastag drótggyűrűbe akasztatik. Az öv baloldalán az alsó vörös csikon, a szivattyus övhöz hasonló, de 2·5 ctm. széles csatt és szíj van alkalmazva a csákány tokjának felesatolására, míg a szíj hátsó

részére a tömlőtartó és csököttél zárkapcsának beakasztására egy a fentemlitetthez hasonló drótkarika van ráfűzve.

A szivacstáska erős, fekete bőrből készült, 12 ctm. hosszú, 7 ctm. magas táska, mely két hossz-végén fabeléssel, közepén átfordítható sárgaréz zárral, hátsó részén pedig két leварrott átfogó szíjjal van ellátva oly czélból, hogy a mászóövre ráhuzható legyen. A beléhelyezendő szivacs körülbelül 10 ctm. átmérőjű, kerekded, tisztított szivacs, melynek két végén egy gummiszalag olykép van megerősítve, hogy annak segélyével a fejre akasztható.

A nyakvédőbőr egy 25 ctm. széles, 30 ctm. hosszú bőrdarab, melynek két felső sarkos vége gummiszalaggal van összekötve úgy, hogy annak segélyével a fejre legyen akasztható, míg a bőr alsó vége le van kerekítve.

A mentőkötél 12 mm. átmérőjű, 15—30 méter hosszú sodrott tiszta kenderkötél, mely egyik végén fülbe van fonva, másik végén pedig egy 8 ctm. hosszátmérőjű zárt rugós lipcei zárkapocs van bekötve.

A csököttél 7 mm. vastag és 15—30 méter hosszú sodrott tiszta kenderkötél, melynek egyik végébe egy 55 mm.-es és zártrugós lipcei zárkapocs van bekötve, míg másik vége egy vashból készült 20 ctm. hosszú és végein 7 ctm.-es kissé hajlított ágakkal határolt orsóhoz van erősítve.

A tömlőtartókötél egy 7 mm. vastag, 80 mm. hosszú végnélküli kettős kötél, mely egy 5-5 ctm.-es zártrugós lipcei zárkapocsba van fűzve.

A mentőszeg egy 140 mm. hosszú, négyoldalú, felső részén 15 mm. vastag vasszeg, mely ugyancsak felső részén 20 mm. átmérőjű füllel van ellátva.

A kürt sárgarézéből készült, külön álló szájdarabbal. A hozzávaló vörös teveszőrből készült kürtzsinór 2,5 méter hosszú, 5 mm. vastag és mindkét végén 80 mm. hosszú bojtban végződik.

Az egyenruha utcán, vagy társaságban, feljebbvaló előtt és szolgálatban teljesen zártan viselendő. Az egyenruhát polgári ruhával vegyesen viselni nem szabad.

Idegen tárgyakat, de különösen óralánczokat az egyenruhán láthatólag viselni tilos, s azok mindig rejtve tartandók.

Az egyenruha általában tisztán és rendben tartandó; a gombok kifényesítendő, a zsebeknek felesleges tárgyakkal való megrakása kerülendő. Pizkos avagy szakadozott egyenruhát viselni tilos.

Rendjelek, érmek a bal mellen egy a legfelsőbb gombtól a bal váll felé futó kék posztó, vagy selyemzsinóron viselendő, még pedig legelől a honi rendjelek és érdemjelek,

azután a külföldi kitüntetések, legvégül a tűzoltói szolgálati érem.

Emlékérmek, vagy alkalmi érmek az egyenruhán nem viselhetők. Kivételt képeznek az országos tűzoltói nagygyűlések és egyéb tűzoltói ünnepségek alkalmával netalán verendő érmek, melyek az ugyanazon nagygyűlés, vagy tűzoltói ünnepség tartama alatt feltűzhetők ugyan, de annak lezajlása után vagy más ünnepségek alkalmával többé nem viselhetők.

A sisak a fejen egyenesen álljon, belső tartó bőre úgy legyen összehuzva, hogy a fejet egyenletesen megfeküdjé, a két fület egyformán fedezze és az elül levő ellenző a szemöldök vonaláig érjen.

A rohamszij mindenkor az áll alá feszítendő, csattja a bal fül aljával egy vonalban álljon.

A kéthangu jelző a zubbony felső gombjába akasztott jelzőszinóron akkép viselendő, hogy annak keskenyebb része a rugó szerkezettel együtt az első és második gomb között a zubbony, illetve a kabát, avagy köpenyeg alá legyen dugva és csak tágasabb része legyen látható.

A kéthangu sip ugyanígy viselendő.

A tiszti balta a zubbony alá rejtett szijon előre álló éllel és hátrafelé néző csucscsal a test baloldalán úgy viselendő, hogy a nyél alsó része kissé hátrafelé hajoljon.

A mászó-öv olykép csatolandó a derék körül, a zubbonyra, hogy a zárkapocs gyűrűje a has középvonalába jusson.

A csatoló szijaknak a test jobb oldalára, a tokjával felcsatolt és élével előre, csuczával pedig hátrafelé tekintő csákánynak pedig kissé hátrahajló nyéllel a test bal oldalára kell jutni.

A csatoló szijak az átfogón teljesen áthuzva és ha hosszúak, még visszahajtvá is legyenek.

Az öv a derékra erősen legyen rászorítva és nem szabad lazán lógnia.

A zárkapocs használaton kívül a vaskarikába beakasztva viselendő.

A mászó-öv mindig a zubbonyon és a kabát alatt viselendő.

A szivattyus- és rendfentartó-öv ugyancsak a zubbonyra csatolandó olykép, hogy a csatoló szijak a test jobb oldalára, az élével előre álló balta pedig a test baloldalára jusson.

A szivacstáska a benne levő szivacscaal kifelé eső zárral a mászó-övre fűzve a derék hátsó részén hordatik.

A nyakvédőbőr hengeralakba göngyölgetve és gummi szalaggal átfogva a tömlőtartókötel zárkapcsába akasztandó és a szivacstáska és öv közé dugatik.

A mentőkötél lipcei mód szerint két sor váltakozó füllel

négyszögletbe fonva a mell körül viseltetik, úgy, hogy a bal váll fölött és a jobb hónalj alatt fusson körül haromszorosan. A fonás ne legyen tulszoros, sem pedig igen laza, amellet ne szorítsa, de viszont a vállról se lógjon le. Az egyes fülek hossza leghelyesebben 6—8 cztm. legyen. A zárkapocs a kötél végfülébe úgy akasztandó, hogy felül a mell baloldalán végződjek.

A mentőkötél a zubbony, illetve a kabát fölött viselendő.

A csököttél az orsóra haránt irányban felgombolyítva és könnyedén, de biztosan megkötve, zárkapcsával a mászó-öv hátsó karikájába akasztandó a tömlőtartó kötél mellé.

A tömlőtartó kötél félhossza körül csavarva és könnyű csomóval lekötve a balta külső oldalán viselendő, úgy, hogy zárkapcsa az öv hátsó karikájába, a kötél másik vége pedig az öv zárkapcsába legyen akasztva.

A mentőszeg egy felül hosszú, gomblyukas nyelvvel, közepén kiálló sárgarézgommbal, alul pedig erős átfogóval ellátott bőrtokban olykép helyeztetik el, hogy előre álló fülén a nyelv keresztül huzatván, a gombba akasztatik. Maga a mentőszeg tokja a balta felső részével a baltatok alsó külső részére van varrva, a tok átfogója pedig a baltanyélre van ráhuzva.

A kürt a test jobb oldalán viseltetik olykép, hogy a bal vállról a mellen és a háton át a jobb oldalra átfutó kürtzsinóron ép annyira lógjon le, hogy a kinyújtott jobb kéz elérhesse. A kürtzsinór úgy kötendő a kürtre, hogy a bojtok azon alul 10 ctm-nyi zsinóron függjenek.

A kürt pihenő állásban a jobb karra akasztható, munkaközben pedig hurok által a hát közepére köthető. Széren, ha kürtjelzésre szükség nincs, a jobb térdre felállítva a jobb kéz által tartatik.

A felszerelési tárgyaknak tisztán és rendben tartására kiváló gond fordítandó, a fémrészek mindig fényesek, a bőrrészek puhák, a vasrészek pedig rozsdátlanok legyenek.

A tűzoltónak őrszolgálatra, gyakorlatokhoz, kivonulásokhoz és a tűzoltáshoz, általában mindennemű szolgálathoz, mindig teljes egyenruházatban és teljes felszerelésben sisakkal kell megjelenennie. A sapka csakis a szoros értelmű szolgálaton kívül viselhető.

F) Tűzrendészeti kérdő iv.

Minta.

.....járás.község.

.....tűzr. ker.körjegyzőség.

I. Általános tűzrendészet.

1. Mennyi a község lakosainak száma?
2. Mennyi a házak száma?
3. Kötött vagy szétszórt-e nagyobbbrészt az építkezés?
4. Hány utcában vannak élő fasorok?
5. Villámcsapásnak igen kitett helyeken a magasra nyúló élőfák a legtermészetesebb villámhárítókul szolgálnak. Történik-e ez irányban is intézkedés?
6. Hány kut van a községben?
7. Mennyi a közkut?
8. Hány kutnak kisebb a mélysége 8 méternél?
9. Van-e patak, folyó vagy vízmedence a községben?
10. A takarmány és természetmények összehalmozása a házak között lehetőleg korlátozandó lévén, mifele eljárás gyakoroltatik e tekintetben?
11. Gözcséplőknek a község belterületén való működése — különösen szeles időben — igen veszélyes lévén, mifele rendelkezés van-e tekintetben?
12. Minden háztulajdonos köteles udvarában egy körülbelül 200 literes víztartót vízzel megtöltve, továbbá csákyát, (kapacsot), támaszletrát, zárt istálló-lámpát, pemetet előkészítve tartani. Be van-e ez a szabály tartva a községekben?
13. Lakóházat kémény nélkül építeni tilos. A kémények tűzbiztos anyagból építendő, a padláson keresztül vonuló részek kívülről is bevakolandó és kémény helyett pléh kürtöt, valamint kéményekbe fagerendákat vagy husfüstölő farudakat alkalmazni szintén tilos. Mennyire van ez betartva a községekben?
14. A lakóházak padlásai tűzmentesen lesározandók, vagy cementtel, téglával, kővel berakandók. Teljesítve van-e ez minden lakóháznál?
15. Pörnyét és hamut csak tűzbiztos helyen szabad tartani. Be van-e ez tartva minden háznál?
16. A tüzeseteknek igen nagy része 3—5 éves gyermekek játékaiból ered. Vajjon van-e a községben gyermekmenhely (óvoda)? — Ha nincs, mi hátráltatja ennek létesítését?
17. A községi előljáróság saját kiküldöttjei által a tűz-

oltó parancsnokság közbejöttével legkevesebb kétszer egy évben általános tűzvizsgálatot köteles tartani, s e vizsgálatokról külön jegyzőkönyvet vezetni. Vajjon hány ily vizsgálat tartatott a múlt évben?

18. A tűzrend. kormány- és szabályrendeletek május első vasárnapján a községben nyilvánosan kihirdetendők. Megtörtént-e ez a múlt évben?

19. A tűzrendészeti összeírások a múlt november hóban teljesítették-e?

20. Átadatott-e az összeírások egy-egy példánya a járási szolgabírósnak, a kerületi tűzrend. felügyelőnek és a heiyi tűzoltó-főparancsnoknak?

II. Tűzvédelmi felszerelés.

(A szerek csak ama községben veendők föl, amelyben azok állandóan tartatnak.)

21. Van-e biztos, e célra készült hely (szerház) a tűzvédelmi eszközök részére?

22. Hány szívó fecskendő van jó karban?

23. Hány másféle (csak nyomó) fecskendő?

24. Van-e a fecskendőkön takaró ponyva?

25. Hány méter a szívó-tömlők hossza egy-egy gépnél?

26. Hány méter az összes nyomó-tömlő készlet?

27. Ha a nyomó-tömlők végein csavarok vannak: országos méretűek-e a csavarok?

28. Ha a tömlők végein kapcsok vannak (csavarok helyett) mily szerkezetűek-e a kapcsok?

29. A szertárban található hány

..... támaszlétra?

..... álló (kettős) létra?

..... nagy csákány (nem tűzoltó balta)?

..... tűzhorog (kapacs)?

..... fejsze (nem tűzoltó-balta)?

..... vasvilla 2

..... vaslapát?

..... lámpás?

..... veder?

..... fáklya?

..... hordágy?

..... mentő-szerek?

30. Életmentésre szolgáló miféle szerek vannak?

31. A szerek állandó gondozásával ki van felelősség mellett megbízva?

32. Mily díjazást kap a szergondozó?

33. Mely más községgel közösek a község tűzoltószerei?

III. Tüzoltóság.

34. Hány fizetett tűzoltó van?
35. Hány önkéntes tűzoltó van?
36. Mely évben alakult az önk. tűzoltó-egylet?
37. Vannak-e miniszterileg helybenhagyott alapszabályai?
38. Ki az önk. t. o. egylet elnöke?
39. Ki az önk. t. o. egylet parancsnoka?
40. A község a kebelében alakult, esetleg a kerületében (5 km-éteren belül) fekvő tűzoltó-egyletet anyagilag is segélyezni tartozik. Mennyi évi segélyt nyújt a község — s melyik tűzoltó egyletnek?
41. Mely más községek fekszenek 5 km. távolságon belül?
42. Ha egyáltalán szervezett tűzoltóság nincs a községben, szervezve van-e a községi kötelezett tűzoltóság a 20—40 éves férfiakból. (Korm. rend. 18. §.)
43. Ki a tűzoltóság parancsnoka?
44. Ki teljesítette a csapat beoktatását?
45. Legalább 150 házzal bíró községekben a községi tűzoltóságnak már egészen oly szervezetet kell adni, mint aminővel a tűzoltó-egyletek bírnak. Mennyiben történt e tekintetben rendelkezés?
46. Hány gyakorlatot tartott a múlt évben a tűzoltóság?

IV. Tüzőrség.

47. Mennyi az éji őrséget teljesítő (18—50 éves) tűzörök száma?
48. Ki a tüzőrség parancsnoka?
49. Hány fizetett, állandó tűzör (bakter) van?
50. Miképen történik az éjjeli őrség kirendelése?
51. Egy-egy éjjelen hány állandó tűzör és hány soros tűzör őröködik?
52. Vezet-e a tüzőrség rendes naplót a szolgálatáról?
53. Kik vannak megbízva az éji őrködés ellenőrzésével?

V. Tüzőrségi alap.

54. Hányan váltják meg a tűzöri kötelezettséget?
55. A tüzőrségi alap bevételeiről és kiadásairól vezet-e az előjáróság pontos jegyzéket. (Kormr. 44. §.)
56. Mennyi pénz folyt be a múlt évben tűzörváltásból?
57. A tüzőrségi alaphoz, esetleg a község egyéb jövedelméből tűzrendészeti járulék fejében mennyi díjat fizet a község évenként a vármegye pénztárába?
58. A tüzőrségi alap számadása a községi számadáshoz csatoltatott-e?

VI. Fogatosok.

59. Hány hámos fogat van a községben?
60. Hány marhafogat?
61. Az előfogattal rendelkező lakosok tartoznak az évi nagygyakorlat alkalmával szekérén vizet szállítani. Vajjon teljesítették-e ezt a múlt évben a fogatosok?
62. Tűzvész esetén a fogatosok minden felhívás bevétele nélkül vizet szállítani kötelesek mindaddig, míg a parancsnok a munkát be nem szünteti. Teljesítették-e ezt a fogatosok?
63. Minő jutalomdíj van kitűzve a vész esetén való gyors befogásra?
64. Meg van-e állapítva a befogási sor?
65. Hány fogat rendeltetett ki a szomszédos (s melyik) községbe a múlt évben?

VII. Tűzrend. felügyelő.

66. Ki a kerület tűzrend. felügyelője?
67. Volt-e a községben a múlt évben a ker. tűzfelügyelő?
68. Mely napokon?
69. Tartott-e gyakorlatot a tűzoltósággal, tűzőrséggel?
70. Miféle egyéb eljárást követett a tűzrend. felügyelő?
71. Támogatta-e a tűzrend. felügyelőt eljárásában a községi előljáróság?

VIII. Helybeli tűzvész.

72. A kitörő tűz jelzésére alkalmaztatik-e a legcélszerűbb vészkiáltás?
73. Hány tüzeset volt a múlt évben?
74. A múlt évi tüzesetek kiderített, vagy gyanúsított okai?
75. A községbíró (előljáróság) a tűz kitörésekor intézkedett-e rögtön a veszély közhirrre tételéről és a tűzőrség és a fogatok gyors kivonulásáról, vízszerezésről, rendtartásról stb. (Korm. r. 13. §.)
76. Mely szomszédos községekből jött fecskendő és milyen erős segélycsapat?
77. Tűzoltás után a községi előljáróság a jelenvolt vezénylő parancsnok közreműködésével azonnal vizsgálatot köteles tartani. (Korm. rend. 26. §.) Megtartatott-e e vizsgálat minden esetben?
78. A múlt évi tüzesetekből támadt kár összes értéke _____kor.
79. Megtérült biztosítás révén _____kor.

80. Vett-e részt a tűzoltóság egyéb mentési munkálataiban (árviz, földomlás stb.) hol, mikor és miként?

IX. Vidéki tüzeset.

81. Szomszédos tűz esetén (5 km-teren belül) a községi előljárásság megfelelő számu fogatot kirendelni, s a segélycsapat és fogatosok előállításánál végrehajtó hatalmával közreműködni tartozik. Mely szomszédos községbe ment segélycsapat a mult évben?

82. Hány személyből állott a segélycsapat?

83. Minő szereket vitt magával a segélycsapat?

X. Egyéb megjegyzések.

84. Tűzrendészeti tekintetben mi megjegyezni való van még?

Kelt.....190.....hó.....n

körjegyző.

tűzoltóparancsnok.

biró.

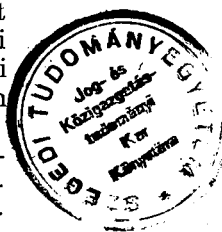
Utasítás.

E kérdőív a községi elöljáróság által 3 egyenlő példányban kitöltendő, felelősség terhe mellett aláírandó s a szolgabíróhoz ápril 25-ig beterjesztendő.

A szolgabíróság mind a 3 példányt kiosztja fölülvizsgálat és véleményezés céljából az illetékes ker. tűzr. felügyelőnek, az alispáni hivatalhoz pedig a megtörtént eljárásról szóló jelentését május 15-ig fölterjeszti.

A tűzr. felügye ő május—július hónapokban minden községbe ellátogatni s a tűzrend. viszonyokat a helyszínen fölülvizsgálni s általán a Felügy. szbr. értelmében eljárni tartozik. E látogatás alkalmával a szolgabíróságtól átvett jelen kérdőív adatait fölülvizsgálja, esetleg megjegyzéseit a kérdőív mindhárom példányára rávezeti s azt ő is aláírja. Az így elkészült kérdőívek egy példányát a felügyelő a saját irattára részére visszatartván, a második példányt a vármegyei tűzoltó-szövetség elnökségéhez, a harmadik példányt a járási szolgabíróhoz jelentés mellett a vizsgálat után 3 napon belül fölterjeszti.

A szolgabíróság a felügyelő által fölülvizsgált és véleményezett jelentés (kérdőív) alapján a törvényes intézkedéseket — szükség esetén a legnagyobb eréllyel is — fogatatosítja, az erre vonatkozó intézkedéseiről az illető felügyelőt is értesíti, s az eredményről július 1-ig az alispáni hivatalhoz jelentést tesz.

TARTALOM.

	Oldal
Előszó	3

I. FEJEZET.

A közigazgatási hatóságok megelőző tűzrendészeti intézkedései.

I. Szakasz.

Évi tűzszemlék	5
--------------------------	---

II. Szakasz.

1. A tűzvész megakadályozására irányuló intézkedések	7
2. A villamos berendezések építése	8
3. Közbeiktatott akadályok:	
Az élőfák sora	
A tűztávlat	10
Impregnáló	12

III. Szakasz.

1. Okszerű építkezés. Az építés elemei általában	12
2. A kémények	16
3. A középületek	17

FÜGGELÉK.

I. Helyhatósági szabályrendelet a budapesti színházak tűzbiztonsága tárgyában	
I. A színházak építési módja	20
II—IV. Tűzrendőrség	21
V. Ellenőrzés	23
VI. A szabályrendelet végrehajtása	23
II. Építkezési szabályrendelet mintá	
I. Építkezési szabályok N. r. tanácsu városra nézve	24
II. Építkezési szabályok nagy és kisközségekre nézve	25

II. FEJEZET.

A kötelezett tűzoltóság szervezése.

I. Szakasz.

A kötelezett tűzoltóság felállításának szükségessége	32
--	----

II. Szakasz.

A kötelezett tűzoltóság megalakítása	32
--	----

III. Szakasz.

A kötelezett tűzoltóság összeírása	37
--	----

IV. Szakasz.

Szabályrendelet-minta a kötelező tűzoltóságok felállításáról

I. Általános határozatok	39
II. Alakulás és szervezet	40
III. Egyenruházat és rangjelzés	44
IV. Működés tűzvésznél és más szolgálatban	45
V. A kötelezett és az önkéntes tűzoltóságok közötti viszony	46
VI—VII. Jutalmazás és segélyadás	47
VIII. Büntető eljárás	48
IV. Záró határozat	49

A községek által a kötelezett tűzoltóságról vezetett könyvek mintái:

I. Minta. Tűzoltó törzskönyv	49
II. „ Tűzoltó gyakorlatok naplója	49
III. „ Szabadságolási napló kötelezett tűzoltók részére	50
IV. Napló kötelezett tűzoltók éjjeli őrségéről	
V. -----község kötelezett tűzoltóságának naplója a tűzoltó szerel- vények használatáról	51

III. FEJEZET.

Az önkéntes tűzoltóságokról.

I. Szakasz.

Ismertetése az önkéntes tűzoltóságnak	51
---	----

II. Szakasz.

Az önkéntes tűzoltóság megalakulása	52
1. Felhívás	53
2. Meghívó	53
3. Meghívó	54

4. Jegyzőkönyv	54
5. Bélyegmentesség	55
6. Kérvény az előjárásához	56
7. Meghívó	57
8. Jegyzőkönyv	57

III. Szakasz.

Alapszabályminta.

I. Az n-i önkéntes tűzoltótestület alapszabályai	58
Czim. Pecsét. Székhely	58
Hivatalos nyelv és vezérszó. Cél. Tagok	59
Felvétel. A tagok kötelességei. A tagok jogai	60
A tagság megszűnése	61
Jövedelem. Vagyon. Követelések behajtása. Tartalékalap	62
Segélyalap. A segélyalap igénybevehető	63
Közegek. Közgyűlés	64
A parancsnok hatásköre	65
A parancsnok	67
Alparancsnok. Szakaszparancsnok. Segédtiszt. Titkár. Pénztáros	68
Szertáros. Alszeráros. Orvos. Szervezés. Egyenruha. Rangjelzés és felszerelés	69
Az alapszabálymódosítás. Feloszlás. A testület viszonya az országos és vármegyei tűzoltó szövetséghez	70
A kormányfelügyelet	71

IV. FEJEZET.

Dijazott, fizetési és más egyéb tűzoltóságokról	71
---	----

V. FEJEZET.

A közigazgatási hatóságok tűz után való teendői	72
---	----

FÜGGELÉK.

I. Tüzesetek nyilvántartása	74
II. A tűzkár-statisztika	75
I. Tűzkár-jelentés	77
II. Tűzkár-számlálólap	82
III. Kérdő-ív	86
A) A tűzvész elleni intézkedések és eszközök	86
B) Új építkezések	88
III. Tűzrendészeti kormányrendelet	89

I. Fejezet. Általános határozatok	89
II. „ Megelőző tűzrendészet	91
III. „ Tűzjelzés	93
IV. „ Tűzoltás	94
V. „ A tűzvész tartamára és az utánra vonatkozó intézkedések	96
VI. Büntető eljárás	98
VII. Fejezet. Köztörvényhatósági felügyelet	100
Zárhatározatok	100

KIEGÉSZÍTÉS.

A) <i>A tűzrendészetre vonatkozó érvényben levő rendeletek törvénycikkek és döntvények összedíltása.</i>	101
--	-----

B) <i>Utasítás a vármegyék tűzrendészeti felügyeletére és az ezzel kapcsolatos tűzrendészeti eljárásra.</i>	107
---	-----

Általános határozatok	107
A vármegyei tűzrendészeti felügyelő kötelességei	109
A járási tűzrendészeti felügyelők kötelességei	109
A tűzrendészeti szemlék tárgya	112
A csapatszemplék mikénti megejtése	113
A községi tűzoltó-parancsnok kötelessége	113
A községi előjáróság teendője	115
A járási főszolgabíró teendője	117
A vármegyei alispán teendője	117

C) *Községi szabályrendelet-minta a kötelező tűzoltóságról.*

I. Általános határozatok	118
II. Alakulás és szervezet	119
III. Egyenruházat és rangjelzés	121
IV. Működés tűzvétsznél és más szolgálatban	122
V. Jutalmazás és segélyadás	123
VI. Zárhatározatok	124

D) *Tűzoltói intézmények és alapítványok.*

1. Magyar országos tűzoltó-szövetség	124
2. Vármegyei szövetségek	125
3. Tűzoltói szaktanfolyamok	125
Felhívás	126
A tanfolyam ideje	127
Jelentkezés, felvételek és kedvezmények	127

Tanterv	129
4. Tűzoltótiszti képzés	129
5. Tűzoltó érmek	131
Kimutatás	132
Igazolvány	133
6. Tűzoltói segélyalapítványok	134

*E) A magyar országos tűzoltó-szövetség segélyző-pénztárának
alapszabályai* 136

Czim. Pecsét. Székhely. Nyelv. Védnök. Cél. A segélyző-pénztár forrásai	136
Tagok. Tagok felvétele. Tagsági díjak befizetése	137
Segélyezési igényjogosultság. A segélyezés mérve. Segélyezés	138
A kérvények elintézése. Rögtöni segély. Kifizetés. Igény elvesztés	139
A pénztár igazgatása: Közgyűlés	140
Elnökség	141
Tisztviselők	142
A vagyonkezelés. Alapszabály-módosítás. Feloszlás	143
Záróhatározat	144
Kimutatás	145
Szervezeti, egyenruházati, rangjelzési és felszerelési szabályok. a) Szervezet	146
b) Egyenruházat. (A legénység, a tisztek ruházata)	147
c) Rangjelzés. (A) tisztek	148
(B) Altisztek és legénység	149
d) Felszerelés	150

F) Tűzrendészeti kérdőív.

I. Általános tűzszemlézés	155
II. Tűzvédelmi felszerelés	156
III. Tűzoltóság. IV. Tűzörség. V. Tűzörségi alap	157
VI. Fogatosok. VII. Tűzrendészeti felügyelő. VIII. Helybeli tűzvéz	158
IX. Vidéki tüzesetek. X. Egyéb megjegyzések. Utasítás	159

Hibaigazítás.

Ezen mű czimlapján a szerző előneve tévesen van kiírva „*Nagysomlyói*“-nak, melyet ezennel „*Nagysolymosi*“-ra kiigazítunk. Ez szerint szerző helyesen kiírt neve:

Nagysolymosi Szabó Ferencz.
